

کنهکار

مقتصد ستري

Ketabton.com

د کتاب پښندنه:

د کتاب نوم	::	گنهگار
ليکوال	::	مقتصد ستري
کمپوزوونکی	::	خپله ليکوال
د چاپ شمېر	::	(۵۰۰) ټوکه
کال	::	۲۰۱۷ م
د چاپ ځای	::	لاهور

ټون

د درد د باچا
د کندهاری پېغلي
او د وطن د عسکر په نوم

مقتصد ستري او کنهگار

د شلمې پيړۍ وروستۍ دوې او د يوويشتمې پيړۍ په لومړۍ لسيزه کې د نړۍ خونړۍ پېښه افغان جنگ دی چې ټوله نړۍ يې ولېږزوله، د روس ماتيدل امريکا ته دا موقع په لاس ورکړه چې هغه دي د نړۍ واحد واکمن او بدمعاش هيواد وگرځي، په دې موده کې چې پر افغانانو او افغان وطن کوم قيامت تېر سو هغه ډېرو ليکوالو د خپل بحث موضوع وگرځوله خو دا هرڅه پخپله ليدل، سهل او زغمل که يو ليکوال پخپله کړي وي او بيا يې هغه ته د قلم ژبه ورکړي وي نو په هغه ليک کې به څومره زور وي ؟

مقتصد ستري د ژوند په هغه پړاو کې دی چې مور ورتنه د مستي ځوانۍ پيل ويلاى سو، که څه هم ما دی د مخ په سترگو ليدلى نه دی يوازي مي ږغ اوريدلى او عکس ليدلى دی خو دومره پوهيږم چې د اتلسو کالو څخه به زيات نه وي د ټولنيزي رسنيو له لاري د ده شاعري يو جهان د ځان کړی دی په دومره کم عمر او مهاجرت کې د يوشمې ادراک کول او پر هغه ليک کول که مور په نظر کې ونيسو او بيا د ده کيسې ته ځيرسو نوهر لوستونکى بايد پوه وي چې هغه د کوم معيار ليکوال کيدلى سي ؟

د دې کيسې د هنري ژانر په هکله به خبره وروسته وکړو خو په دې مرحله دا ويل به بې ځايه نه وي چې رښتيا ليدل، زغمل او ليکل د نن سبا په مطلبې نړۍ کې تر ټولو مشکل کار دی ځکه د رښتيا ويلو انجام ښه نه وي.

تر ډېره وخته دا خبره کېدله چې افغان جنگ د اسلام او کفر جنگ دی، چا به دې جنگ ته يوه پيماننه ايښوله چا به بله په اصل کې دا جنگ د دوو

مستو غوایانو جنګ وو، چې یوازنی او یوازنی موخه یې پر نړۍ خپل سیاسي، پوځي او اقتصادي واک تر لاسه کول وو، د مستو غوایانو سره د دوی څو نورو وړي مطلبی سخوندران هم ګډه سول او پر افغان خاوره یې داسې غوبل جوړ کړی چې د څلورو ملینو څخه زیات افغانانو ژوند له لاسه ورکړی، پدغومره شمېر افغانان ټیپان او په هم دغومره شمېر له کوره بې کوره سو.

په دې ټول غوبل کې د هر افغان د ژوند کیسه ځان له بیلابیل مضمون او لیک غواړي خو خپلي کیسې ته د قلم او جرات ژبه ورکول که د ټولو لپاره ناممکن نه وي نو مشکل ضرور دی.

د مقتصد سترې دا کیسه څه ده؟ د ژوند د تلخو حقایقو څخه پرده پورته کول، د خپلي خاوري خاینان په ګوته کول، پر دې ګوډ اګیان غندل، د افغانانو د قربانیو او بې وزلیو داستان لیکل او تر ټولو مهم هغه افغاني هیت، مړانه او جرات نړۍ ته ښکاره کول دي چې د دې ټول غوبل وروسته هم افغانانو خپل افغاني او ملي هوډ بایلی نه دی هم دا د دې کیسې ټوله خلاصه ده، خو د دې کیسې کمال دا دی چې لوستونکي له مړي مخ څخه نیولې تر پایه له ځان سره داسې لاس تړلي بیایي چې بلي خوا ته یې نظر او فکر او بنسټی نسي هغه ځکه چې دا ټوله کیسه رښتوني ده، بل د لیکوال دا کمال دی چې هغه دومره سوچه، مهینه او خوره ژبه کارولې ده چې سپی یې په څکلو نه مریږي ښه جمله بندي، مکالمه نگاري، زور وړ پلانت او تلوسه د دې کیسې هغه ځانګړني دي چې لږ تر لږه په پښتو ادب کې د دې عمر په بل لیکوال کې موندل که ناممکن وي نو مشکل به ضرور وي خو زه چې کوم شي زیات و ځورولم هغه، هغه درد ونه څړیکي، او ښکي او غمونه دي چې پر دې تنکي ځوان تېرسوي او مور ته یې په هغومره هنر د قلم په ژبه وړاندي کړي دي لکه دا هرڅه چې

لوستونکي پخپله ليدلي او سهيلي دي هم دغه کريدت د دې ځوان په برخه دی او په راتلونکي کي له ده څخه نور زياته طمع کېدی سي .
د دې کيسې د ژانر په هکله به دومره ووايم چي دا د يو ژوندي ليکوال خپله کيسه ده ، دې ته ژوند ليک ويل کېدی سي لاکن ژوند ليک د يو چا د ټول ژوند احاطه کوي ، دلته تر اوسه د ژوند ډېر پړاونه تر سره سوي نه دي ځکه دا بشپړه ژوند ليک نسي کېدی .

دويم داستاني او چرک دی ، او چرک د هغه انسان کيسې ته ويل کېږي ، چي کار او جنگ کوي او له نورو ژانرو څخه يې يوازينی توپير دا دی چي په جگړه ، وطن دوستي او حماسه پنځونه کي گرم زړونه او تودې مينې زيږوي خو تر اوسه په پښتو ادب کي په بشپړه توگه د اوچرک د ځانگړنو ټاکنه سوې نه ده ، يوازي دومره چي ليکوال به په هغه کيسه کي پخپله موجود وي او د داستان په ډول به وي او د جنگ سره تړلي خبري به پکي تکرارېږي ځکه تر اوسه موږ په پښتو کي په بشپړه توگه د اوچرک داسي مثال نلرو ، يوازي د پښتو د دوو کيسو په اړه ويل کېږي چي دا اوچرک ته ورته دی .

خو زما په اند د مقتصد سترې دا کيسه د ناولت په ژانر بشپړه پوره څيزي ځکه خپله کيسه په دومره مقدار په افسانويي انداز د بشپړه پلانټ ، کردارونو ، مکالمه نگاري ، جمله بندي او تلوسې سره بيانول د ناولت تعريف کېدلی سي خو دا هم هيرول نه دي په کار چي د يو ژانر هنري توکي هلته ارزښت لري چي په کيسه کي نور څه نه وي نو لوستونکی د ژانرو ځانگړنو ته به ځير وي خو يوه کيسه چي د لوستونکي په ذهن او زړه دومره اغيز وکړي چي گوتي يې د کيسې د پاڼو په اړولو بوختي ، سترگي يې د کيسې له زوره پرنمي د زړه درزا يې د کيسې د تلوسې او فکريي د هغه جرات او پېغام سره څنگ په څنگ روان وي نو بيا د ژانر

دې ضمني توکو ته د چا پام نه اوږي ، هم دغه ټول توکي د مقتصد په
گنهگار ناولټ کي موجود دي ...
راسی تاسو يې پخپله ولولی چي دې گنهگار خپلي کيسې ته کوم
اندامونه ايښي دي .

په درنښت

ډاکټر لياقت تابان

۱۶ می ۲۰۱۷ء کيلاني روغتون کوټه

گهنگار باندي به زړه د آسمان چوي

درد چي ترحد سپوا سي نو دردمن او پرهر، پرهر زړه خو به د درد له خړپكو يو خو گهنگاري چيغي باسي، يو حساس او وينن ليكوال، يو سپېڅلی شاعر او سالم ضمير لرونکی د شعور څښتن چي د تيارو مخالفت ونکړي، د ټولنيزو ناخوالو او ستونځو په خلاف احتجاج ونکړي او د درد چيغه ټپه نکړي نو به نور څه کوي...

"گهنگار" ډېرې تاندي هيلي زندي کوي، د خپلو ارمانونو په مری پښه ېږدي او په ډېر وړوکوالي د سترې ژوند په مبارزه ځان ورگډوي، دردونه په اوبنکو مينځي او ژوند ته په ډېر اعتماد سره دا باور ورکوي چي زه ستا د سترپا قابل یم خو گوره چي ته راڅخه سترې نسې.

د "گهنگار" په هر رنگ کي د درد رنگ جوت دی د لوستونکي په روح کي وڅڅيري، لوستونکي د تلوسې سره مخامخ کول، يو بڼه گړی يې د ماضي نندارې ته په کتلو اړ باسي ځکه چي "گهنگار" په خپل ماضي هيڅ شرمندگي نلري نه ورپسي ساړه اسويلي کوي ځکه چي د هيلو ډک زړه يې په برخه دی او يوروبان مستقبل ته غوړيدلي تاندي هيلي غېږي، غېږي گرځوي ژوند سره په بدترينو، ستونځمنو سترو حالاتو کي هم مينه کوي او ژوند خوښوي...

"گهنگار" منافقتونه برينډوي او د واقعيتونو د روښانولو په پلمه د ژوند ازغن بارت ته لوڅه شاه ورکوي، دا رنگ "گهنگار" د ژوند د تېرولو دا گهنگاري په گهنگارو چيغو ورسره قبلوي د ژوند پر پل، پل ورسره ايږدي ارمان قتلوي او د هيلو پر ايرود درد څلي دروي د اوبنکو په دعاوو د هر گنهگار روښان سباوون وياډوي، په تڼاکو پښو د شپې د

يوازيتوب په قبرونو کي د هيلو شمعي ولگوي تر ازغن دېوال وډر

سي...

"گهنگار" باندي به زړه د اسمان چوي

ژوند مشال دی ، ښه به څه کړم ، اور دي واخلم

په درنښت

عصمت الله زهير پښين

۲۰۱۷-۵-۱۶

خپلي خبري

کېدای سي ددې کتاب (گنهگار) په لیکلو قلم رنگ راتمام کړي او مرور غوندي د کتابچې څنډې ته ورغړي، فکر نه کوم دا کتاب هم د لیکلو ارزښت لري یا به یې څوک په آرام زړه ولولي، داسي کوم څه دي چې په لیکلو یې قلم تمام او مرور یې، داسي کوم څه دي چې زه یې په لیکلو کې زړه نا زړه یم او نشم کولای ستاسو تر غوږونو پوري یې در ورسوم؟

یه رښتیا کولای سم ووايم ژوند د یو وحشتناک ځنگل مزل دی گام په گام د داپونکي ځناورو، د اوبو په نیستی، د تیارو په غېږ کېني د څو رنگه خوځندو سره یو ځای سپړ شپې تېرول دي، لاکن زه څرنگه دا خبر کولای سم د هغو خلکو په مخ کېني چې د ژوند خوندونه یې ځکلي دي، اصلي خبره به هم دا وي چې زه په ږندو سترگو قضاوت کوم هغه کسان چې په رڼو سترگو د ژوند مزل کوي زما منفي خبري نه راسره مني له هم دې وجي مي قلم مرور یې او نه غواړي زما د گنهگار ژوند کیسه ولیکي، که چیرته زه ووايم ژوند ښکلی دی لوړي او ژوري لري، خوږې، ترخې، ورځي او شپې لري، ژوند خوندونه او څومره ډېر رنگونه لري ناممکن څوک به یې نه ولولي، ممکن په لیکلو به یې قلم رنگ راتمام کړي او د کتابچې څنډې ته به ورغړي.

وخت تر ټولو ښه کره کتونکی دی هغه کولای شي ښه او بد سره بېل او راتلونکي زمانې ته یې د اصلاح لپاره وړاندي کړي.

ددې کتاب تر لیکلو وروسته آرام سوم او د ماضي د درد کیسه مي له زړه او روح څخه پاکه وځنډل سوه، ما نه غوښتل دا کیسه دي له ما پرته بل څوک هم ولولي کله چې مي دا کیسه د درد د باچا مخي ته کېښوده،

اوبنڪي ٻي ڀي راوبهيد ٿي، زما درد اختيار ٿي واهيست او هغه ڪتابچي ٻي
له خانه سره يووڙه چي زما دماضي كيسه ورباندي ليڪل سو ٿي وه او هم
داده نني ٻي ستاسو ترلاسونو هم درورسوله .

مقتصد سٽري

لاهور

۹/۵/۲۰۱۷ سه شنبه

د خپل ژوند د کيسې ليکلو تلوسه راسره پيدا سوه، ادي ته ورغلم هغې
 دا مهال په خونه کبني بالبنټونه گنډل زه هم د کړکۍ سره نږدې يوې
 خواته کبپناستم او پوښتنه مي وکړه:
 _ ادي غواړم پوه سوم زه څومره بدبخته وم کله چې دې نړۍ ته راغلم؟
 هغې وويل:

_ خدای مه کړه چې ته بدبخته سې، خوله کومي ورغ چې ته پيدا سوي
 يې زه ناروغه يم، ډاکترانو ته ځم او راځم، آن تردې چې ستا د پيدا ايښت
 په لومړي کال دومره ناروغه سوم چې پلار دي د پاکستان هيواد ته
 درملني لپاره يوړم .
 ومي ويل:

_ ولي دلته ډاکتران نه وو؟
 ستن يې په بالبنټ کبني وټومبله، تاريخي مزي کړ غږند يې وويل:
 _ نه وو ډاکتران چيرته وو، په ټول کلي همدا يو بې سواده ډاکتر وو،
 چې هر ور ناروغ ته به يې يو ورگولۍ ورکولې.
 له شنه چای څخه يې پيال را ډکه کړه، بالبنټ ته يې سوربخن پوښ ور
 واچاوه، ما را څنگ ته کړ تکیه سوم او ومي ويل:
 _ انا به ويل زه کوچی يم داربنټيا ده؟ که داربنټيا وي نو ولي کوچی
 يم؟

يو سوړ اسويلی يې وکينس، ولاړه سوه، او بالبنټونه يې په نيالی کتار
 کړل څه يې نه وويل ما بيا پوښتنه وکړه:
 _ ادي! انا مي ولي کوچی بولي؟

وي ويل:

_ مشر ماما دي په يوه لري پرته سيمه کښي له کوچيانو سره او سپده، د
دوئ کره تللي وم، ناروغه سوم او له هغه سره ډاکتر ته ولاړم ته مي په
کيردي کې پريښودې.

ومي ويل:

_ بيا څه وشول؟

_ زه چي راتلمه را وينس سوي وي ژرلي دي وو، يوې کوچي ميرمني
خپلي شيدې درکړي وي.
يو دوه غورپه تريخ او گرم چای مي تر ستوني تېر کړ بيا مي پوښتنه
وکړه:

_ ادې! اوس مي هم هغه مور ژوندي ده، که زه وغواړم ليدلی يې سم؟
ادې د نخودو څو دانې خولې ته واچولې او وي ويل:

_ هم هغه مور دي لا پخوا د کورنۍ تاوتریخوالي له امله ځان په ټوپک
ووېشت او مړه سوه.

ويش خوارکي...

ادې مي مخامخ راته کښېناسته ټيکري ته يې ورپام سو په خټو ککړ دی،
لږ يې سره وسروبو، ورپوه يې کړل خوري يې باد سوې.

ومي ويل:

_ مقصد زما دوهمه (رضايي) مور کوچي وه او په هم دې ډول زه
کوچي هم يم، که کوچي يم نو بيا ولي په کيردي کې نه اوسم، ميږي او
اوبان نه ساتم؟

ادې وخنډل او پيال له يې ځان ته ور ډکه کړه، بالښتو ته يې کتل لکه چي
سم نه وو، زه د کيسې په ليکلو بوخت سوم، پيالې ته مي ورپام نه و سره
سوه.

★★★

زه د اڌي تر ٿولو گران زوى وم او په ما هم ډېره گرانه وه، ما نه غوښتل له كوره دباندې و وځم، او هغه وخت چې د ورځي په اوږدو كې يې ترلاسه كوم، تل يې بايد د اڌي ترڅنگ تېر كړم، مشر ورور به د ځان سره لوبو ته بيولم كه كومه ورځ به نه ورسره تلم وهلم به يې، يوه ورځ چې مشر ورور او ترما كشر ورور راسره وو د تره له ځامنو سره ما ځيگر مهال مو تر مابښام قضا پوري دهغوئ د كور سره نژدې كاغذ پرانونه الوزول، مابښام ناوخته مي وروڼو ته وويل:

راځئ نور به كور ته لاړ شو پلار به راته غصه وي!

زما په خبرو كښي چا چرت هم نه واهه، خپله مخ مي ونيوه او كور ته ولاړم، دوى هلته پاتي شول، اڌي ته مي ډېري گيلې وكړې، هغې زما د زړه لپاره دا خبر بيا، بيا تکراروله چې "بلا دي ورباندې وگرځه" ما خستن ناوخته كله چې پلار مي له جومات څخه راغى پوښتنه يې وكړه، زما چې زړه ښه ډك وو، گيلې مي پيل كړې، پلار مي پر وروڼو سخت غصه شو او زه يې په نيمه شپه د هغوئ په راوستلو پسې وليږلم. د تره كور مو دومره لري هم نه دى متل دى چې "په توره شپه كښي هر سړى ډارېږي څوك حال وايي څوك يې نه وايي" زه هم تر هغه ځايه په داسي حال كې چې د خپلو خپلکو له خرپا به هم ډاريدم ورغلم هغوئ مي راوستل، ټوله لاري يې سوړتک واهه او له ځانه سره غږ مبيدل چې ولي يې په دا نيمه شپه راوستل، سترگي يې له خوبه وې، پښې يې كښولي.

ڪله چي ڪور ته راغلم پلار مي وروڻو ته د يوڀ شيبڀي په نيت ور ځنځير
 ڪڙي تر څو د خپل عمل سزا وويني، زه هم د باندي ورسره پاتي شوم هر
 څومره چي مي وژړل چا زما غږ نه اوریده، خدايه څومره زور غواړي چي
 يو څوک دي بې گناه ځوروي، له لږ ځنډ وروسته مي خور را ووته سترگي
 يې را باندي ولگيدې، په خوا پوري يې ونيوم په خپل خيرون او شينبنخون
 پروني يې زما اوبنکي را پاڪي ڪڙي، زما په حق کسبي يې له مور او پلار
 څخه گيلې کولې:

تاسي له خدايه نه ډار پري! ها؟

_ ددې خوارکي څه گناه وه چي بېچاره مو په نيمه شپه د دوي په راوستلو
 پسې وليږو اوس بيا سزا هم ورکوي.

پلار مي پر سر خپل تناکي او ځيږ لاس راتېر ڪړ، مور مي په نرمو
 شونډوسره په ټنډه باندي بنکل ڪړم، په خوا پوري يې ونيوم بيا يې په
 خپل کناويز کميس کسبي له ځان سره نيژدې ځملولم.
 خورکي دواړه وروڼه په دسترخوان کسبنول، لاسونه يې ورومينځل،
 ډوډوي يې ورکړه، که څه هم د تره ګره يې خوړلې وه، بيا يې هم غټي،
 غټي گولې له الوگانو څخه پورته کولې، فکر کوم په هم دې چي ولي يې
 ما ځيگر زما خبري نه منلې، او د تره ګره پاتي شول پنبيمانه وو، يوه شيبه
 لانه وه وتلې چي د مور په مينه او غږبه کسبي ارام خوب وړي وم.

★★★

د طالبانو حڪومت او د پسرلي موسم دي، ښوونځي پيل شوي، د تره ځامن، د گاونډيانو كو چنيان، ليري او نژدې ټول ماشومان ښوونځي ته روان وو، ماښام چي پلار مي له جوماته راغي، ډوډي مو لانه وه راخيستي چي ادي ته يي زما په اړه ورياده كړه:

— نور بايد مقتصد ښوونځي ته ولاړ سي، اوسهار، سهار به يي ور واچوم!

ادي څه نه وويل، خوركي ووته د دي لپاره چي ډوډي را واخلي، مشر ورور راپسي وخندل او زه يي وډار كړم چي تر دېوال به دي ښوونځي ته ور واچوي او په ما باندي يي ټوكي وهلې، دا وخت زما مشر ورور په دريم ټولگي كښي وو.

سهار چي ښوونځي ته تلم پلار مو تر موږ وختي تللي وو ځكه هغه د كلي په جومات كښي امام وو او په ښوونځي كښي ښوونكي، له لمانځه وروسته به يي د كوم كليوال په ميلستيا د هغوي په كور كښي سهارني خوړله او بيا به ښوونځي ته راته.

ښوونځي ته په لاره كښي مشر ورور ښه ډپر تنگ كړم او بلا اخر مي ورته وژړل، ده بس هم دا يوه خبره كړه چي ښوونځي ته به دي تر دېوال ور اچوي، زه كوچني وم، په هره خبره مي باور كاوه او ډاريدم، كه تر دېوال مي ښوونځي ته ور واچوي زه به خوږ سم، عموماً په ماشومانو ځان گران وي.

بنوونڻي ته له رسيدلو سره سم مي په خپل پلار سترگي ولگيدې، هغه هم زما په ليدو خوشحالي احساس كړه په شونډو كښي يې وځنډل او تر لاس يې ونيولم، ټولگي ته ننوتل ما وليدل چې يو بنوونكي زده كوونكو ته په درس وركولو بوخت دى، پلار مي په دوى سلام ووايه، ماشومان په خپلو ځايونو كښي نيغ ودريدل، بنوونكي هغوى ته په قهرجنه لهجه وويل:

چي يو بنوونكي په ټولگي كښي ولاړ وي بل بنوونكي ته مه دريږئ. زه پوه سوم چي ټولگي ته د بنوونكي په راتگ سره بايد ټول زده كوونكي پخپل ځاى كښي د احترام لپاره ودريږي او دا كړنه يې د بنوونځي له ځانگړو اصولو څخه ده.

بنوونكي تردې وړاندي زه پېژنم، چي زمونږ د كلي د يو بل ملا امام زوى او اوريدلي مي وو چي په ولسوالۍ كښي د طالبانو قومندان هم دى، زما د سر په وينتانو يې لاس راتېر كړ او په مخامخ لومړنۍ څوكۍ يې كښنولم، پلار مي په شونډو كې وځنډل او له ټولگي څخه ووت.

بنوونكي درس پيل كړ په ښه او بد يې نه پوهيدم، پټه خوله ناست وم كله چي بنوونكي درس تمام كړ، زه يې په مخ باند مي مچ كړم، او ماته يې وويل چي سبا به كتابونه، كتابچې او قلمونه هم دركړل شي، د دې خبرو په اوريدلو سره خوشحاله سوم بنوونكي ووت، د تره زوى مي چي د ټولگي د پاى په څوكۍ ناست و، زما خواته راغى، د ځان او ټولگيوالو صفت يې راته كاوه، تر څو زه ډاډه ووسم او زړه مي تنگ نه سي.

د تفريح ترنگۍ ووهل شوه، ټول زده كوونكي د بنوونځي انگړ ته راووتل، له مشر ورور او د تره ځامنو سره مي پتيره مړۍ او شپو مېې وخورلې لوبي مو پيل كړې، د تفريح وخت ډېر ژر تمام سو، بنوونكو زده كوونكي د لښتو په زور ټولگيو ته دننه كړل، او يو ځل بيا درسونه پيل شول.

بيا اُڄل ڇي ٽولگي ته ننوتل، هم هغه بنوونڪي راغي په راتگ سره يي موبڙ په خپل ځايونو کبني نېغ ودرېدل، سلام او مونږ ته يي د کبښناستلو وويل، بنوونڪي په ځانگړي څوڪۍ ڇي د توري تختي خواته نږدې اينسودل سوې وه کبښناست، لږ ځنډ يي د کتابچي پانيي اړولې را اړولې، او توري تختي ته ودريد، زده کوونکو ته يي وويل:

د رسم کتابچي راوکاري! ټولو زده کوونکو کتابچي را ويستلي، بنوونڪي په رسم ليکلو بوخت سو، يوه گلداني يي رسم کړه په څو رنگه تباشيري رنگ کړه او بيا يي زده کوونکو ته د ليکلو امر وکړ، بنوونڪي له ٽولگي ووت، د بنوونڪي په نشتون کي د زده کوونکو شور ماشور تر حوصلي پورته سو، چا رسم ليکلی وو چا ته نيم پاتي دی ڇي يو شوخ زده کوونکی د توري تختي مخي ته راغي، تخته يي پاکه کړه او له هم دې سره د زده کوونکو تر منځ جگړه پيل سوه نه پوهيږم کوم يو به وو ڇي د ٽولگي له پای څخه يي يوه درنه خپلي راخطا کړه په څټ کبني يي وويستم، ما وژړل، زده کوونکي ټول پخپلو ځايونو کبښناستل دوي ډاريدل که بنوونکي راشي موبڙ به ټول ووهي ڇي ولي يي هم دا نوی زده کوونکی وهلی.

د چا مخ نوکاري او دچا په تباشيرو سپره سوی، ترنگۍ ووهل سوه، نارې سوې، زده کوونکي له ٽولگيو راوتل او کورونو ته رخصت شول، زه هم په داسي حال کي ڇي سلگۍ مي وهلې مشرور ورتلاس ونيولم او د تره له ځامنو سره په گډه د کور په لور وځوځيدلو.

ڪور ته له رسيدو سره سم ادې په دواږه مخ بڼڪل ڪړم، د ژړا علت يې وپوښتو، ما هم په ژړغوني حالت کښي ادې ته د ښوونځي لومړنۍ ورځ ټوله کيسه وکړه، په خپل ټيکري باندي يې اوبښکي راوچي کړې، دا وخت مي پلار هم راغی، زما او نورو وروڼو په سريې لاس راتېر کړ، خور چي توده ډوډۍ يې په لاس کي د دالان په وره کي ولاړه وه او خندل يې، زموږ خور چي تر ټولو مشره ده، له پلار سره يې سترې مشې وکړه، لاسونه يې راووينځل، دسترخوان يې را وپر کړ او ډوډۍ مو وخورله، له غرمۍ خورلو وروسته د نور کله سره سم ټول ويده شول ماته به خوب نه راته کله چي به دوی ټول ويده شول را پورته کيدم زمونږ کور د غره په لمن کښي دی، د پسرلي په موسم کښي به د کوچيانو گاونډيان وو، د پسونو او اوبنانو رمې به تېریدلې غره ته به وختم نندارې به مي تر سترگو تېرولې، تر ټولو په زړه پوري ننداره يې هغه وه کله چي به ما کوچيانۍ پېغلي او انجونې په کاڼو ويشتلې، دوی به خپل خوروي سپي "چې لکۍ او غوږونه يې غوڅ کړل سوي وو" راپسې بڼکارل، که څه هم زه به ورڅخه ډاريدم خو له دې نندارې مي ځانگړی خوند اخيست.

ما سپښين مهال چي پلار به مي د لمانځه لپاره جومات ته راووت زه به ژر خوني ته ننوتم، ځان به مي د خوب په پلمه واچوی، بيا چي کله به د کورنۍ غړي ،، ادې، خور او وروڼه ،، راوښښ شول، وروڼو له ما څخه شکايت کاوه چي نن بيا نه يم ويده سوی او ټوله غرمه لمر ته گرځيدلی يم ، د ادې تر ټولو ډېره اوسخته سزا دا وه چي زه بايد پرش سيوري ته ژر

اوار او ګيلاسونه تيار کړم، دا کار بايد ما کړی وای ځکه له يو مشر ورور پرته نور څلور وروڼه تر ما کشران وو، کېدای سي ګيلاسونه مات کړي، خور به مي د ماسپښين د لمانځه تر ادا کولو وروسته سمدستي په چای پخولو پسې دالان ته ننوته .

ما ځيگر مهال چي د لمر سترګه به غره ته ورټيټېده د کوچيانو نندارې ته ورتلم يو لوبښی به هم راسره وو، چي له ميړو او وزو څخه تازه لوشل شوي شيدې له کوچيانو څخه راوړم، ، رمې به کيږدی ته راغلې، وري به يې د غره په بله لمن واړول کله چي به ټولي ميړي او وزې ولوشل سوې، بيا به يې وري او سپرلي ورته را پرېښودل، بغاري به سوې هر وري او سپرلي به خپله مور پسې غوښته ،، دا وخت يوازي زه نه اکثر کليوال راتلل او له هم دې نندارې يې خوند اخيست.

شپي او ورڃي تپريدي لڳ، ٻه ٻن وٺڻي ڪڍي ٻي ڪتابونه راکڙل درسونه پيل شول، ٻه ٽولگي ڪڍي ڊاڪٽر همزولو تر پام بد ورتلم ڇڪه ڇي زه ٻه نگران ٻن وٺڻي گران وم او نازولم ٻي .

يوه ورڃ ٻن وٺڻي ٽولو زده ڪوونڪو ته وويل چي ڪتابونه ٻه يو پوڻن ڪي وگنڊي تر ڇو ڇيري نشي، ڪور ته له راتگ سره مي اڏي ته ڊ ٻن وٺڻي خبره وڪڙه، اڏي ڏاڏه ڪڙم چي ڪتابونه به خامخا ٻه يو پوڻن ڪي راته گنڊي، نه پوهيڙم ڇه وجه به وه يو علت ٻي ڏاهم وو چي زمونڙ آنا (ڊاڏي مور) ناروغه وه، تمامه ورڃ به ٻي ڏهڻي ٻه خدمت ڪڍي تپره ڪڙه، سبا ورڃ مي بيا اڏي ته ور ياده ڪڙه چي ڪتابونه راته وگنڊي خو تر ڇه پوري سره پاتي شول، بله ورڃ چي ٻن وٺڻي ته ولاڙم، ٻن وٺڻي ڊ زده ڪوونڪو ڪتابونه وڪتل ٽولو گنڊي وو، زه او يو بل زده ڪوونڪي چي ڪتابونه مو نه وو گنڊي ڊ توري تختي مخي ته ٻي را وغوڻبتل، ٻه لڻسته پسي ٻي وليڙل، دواڙه را ووتل دوري، دوري وگرڇڊل ڪومه خاص لڻسته مو پيدا نه ڪڙه بيرته ٽولگي ته ور غلو او ٻن وٺڻي ته مو وويل :

— لڻسته مو پيدا نه ڪڙه !

ٻن وٺڻي ٻه غصه سو او ڊ ماتي ڇوڪي ڊڙه ٻي را ڪش ڪڙه دومره ٻي ووهلو چي ٻه دواڙو ٻي پڻي او لاسونه تڪ شنه ڪڙل .

ڪور ته چي را غلم اڏي ته مي بنه ڊڙر وڙڙل، سبا ته ٻي ڪتابونه ٻه يو پوڻن ڪي راته وگنڊل، ڊا چي وهل مي تر مخ وخورل له اڏي زڻسته گيلمن وم، ٻه سبا چي ٻن وٺڻي ته ولاڙم ٻن وٺڻي ڊ ڪتابونو ٻه ليڊلو خوشحاله سو له

نيکمرغه هغه بل همزولي هم ګڼډلي وو، مونږ دواړو ته يې ښه ډېر نصيحت وکړ او د کتابونو په ارزښت يې خبر کړو . هغه وويل:

_ کتاب د انسان شخصيت جوړوي او د يو ښه فکر درلودونکی انسان د ټولني لپاره ګټه ور شخص ګرځيدلی سي، د انساني ټولني د تکامل او لوړتيا لپاره اسماني دينونه او د بشر د تاريخ شخصيتونه د کتاب له لاري تلپاتي شوي دي، د بشري ټولني اړيکي هم د کتاب له پوښ سره پياوړي او تړل شوي دي .

د نور کله په څېر نن هم په خپل وخت باندي کور ته راغلم او له معمول سره سم مي کورنۍ دنده وليکله، لوبو ته ووتم، ماخستن چي کله موږ ټول ډوډۍ خوړلو ته راټول شو ادي مي پلار ته له مشر وروره شکايت وکړ او ورته وويل:

_ حکيم مي هيڅکله په اسانۍ سره خبره نه مني ! پلار مي يوه ګوله وچه مړۍ ورپورته کړه او د شرومبو غرپ يې پسي وکړ په ډکه خوله يې وويل:

_ ماشوم ته تعليم په ښوونځي کښي او تربيه يې بايد په کور کي ورکړل شي دا ځکه چي ماشومان په کور کښي لويانو ته ګوري او دهغوئ کړني له ځانه سره تکراروي .

يو بل غرپ يې وکړ ګوله يې زووله خبري يې اوږدې کړې: _ تر تعليم تربيه ته ډېره اړتيا ده ډېر تعليم يوازي د کار وسيله ګرځېدلی شي، په ټولنه کښي بهتريني تربيه ته اړتيا ده، زه به يې پوه کړم، ته هم په خوږه لهجه ورسره خبري کوه او خوشحاله يې ساته .

ادي په ما باندي ږغ کړ، او د خوب کولو يې راته وويل ځکه چي سهار به بيا په وخت نسيم پورته کېدلی، زما پام سو چي مشر ورور مي لا وختي تللی ویده دی .

★★★ .

پسرلی او شوخي دواړه سره ګډ وو، مستي مي کړه، د ژوند له هري شيبې مي خوند اخیست، خوشحاله وم، لمر خپلي نيمکښي وړانګې تازه په غرونو غوړولي وې، پروني باران ونو او بوټو ته لاسمورتيا وربښله، لري پرتو هندارو پرېق واهه، زه او پلار مي دښوونځي په لور و خو ځېدل، خادري يې ورټول کړ د رڼو او بوټو تر ويا لې يې ټوپ کړ، شاته يې راوکتل او ماته يې څو ډبري د او بو په منځ کښي کتار کښېښودې، ورو، ورو مي الويزاند ګامونه اخیستل زړه نازړه تر او بو راتېر سوم، تر لاس يې ونيوم زما په تګ دواړه په ورو، ورو قدم رهي شو.

پلار مي وپوښتل:

— کورنۍ دنده دي ليکلې ده؟

فکر مي وکړ پرون ورځ مي چي کورنۍ دنده نه وه ليکلې حتماً استاد ورته شکايت کړی دی بيا مي په اوچت ږغ چي پرونی پل پټه کړم وويل:

— ليکلې مي ده خو پانې د حساب مضمون دنده يې راکړې وه ماخستن مي ستا تر راتګ مخکي بشپړه کړه او ويده سوم.

رښتيا مي هم ليکلې وه، پرون مي استاد په نه ليکلو وهلی وم، تا به ويل استاد مي تر شاه څارنه کوي ماخستن مي تر ټولو لومړی خپله کورنۍ دنده وليکله.

يوه شيبه مو د يو بل د بوټونو په خرپا کښي غلي، غلي ګامونه واخیستل، د باسيکل تر ننگۍ مي تر غوړ سو، د پروني باران د خړو او بو په ډنډه کښي يو سړی د سلام په ويلو زمونږ تر څنګ تېر سو.

پلار مي خپل لاسي ساعت ته وکتل ځامونه يې ځړندي ځړل لکه چي ناوخته وه، زما په ماشوم ذهن کښي را پيل کېدونکې خبري په زړه کښي د ساتلو نه وې ومي ويل:

_ پلاره تا به هم ځان ته يو بايسکل اخیستی وای ښوونځي ته به دواړه ژر رسېدلی له کوره به هم دومره په وختي نه راوتل .
غلی شو لکه چي زما خبري ته يې ځواب نه درلود، بيا يې هغه دوکان ته اشاره وکړه کوم چي ما کله هم په خلاص وره نه دی ليدلی .
وويل:

_ هغه زمونږ دوکان دی دا ځل چي د ښوونکو تنخوا راشي لږ سودا به پکښي واچوو، د ښوونځي له ځانگړي وخت وروسته به پکښي ناسته کوم ته به هم راسره لگيا يې .
نوی نوم مي تر غوږ شو، ماشومان په ژوند کښي هره ورځ له نويو نومونو او تجربو سره ځير، ځيرار اشنا کيږي او د هغوی په اړه پوښتني کوي .
ومي پوښتل:

_ تنخوا! هغه څه شی وي؟

په داسي حال چي ځړندي ځامونه يې اخیستل، ځمکي ته تپت سو، دلاري په منع کښي پرته ډبره را پورته او يو څنگ ته يې غوڅاره کړه ويې ويل:
_ زوی جانه! روپی در يادوم، هغه چي ماته يې په ښوونځي کښي د ښوونکي په توگه د دندې ترسره کولو په بدل کښي را کوي .

په چورتونو کښي تر ښوونځي ورسېدم، درس پيل شو، زمونږ د دريم ټولگي نگران استاد په خټو ککر کالي ټولگي ته راغی، ما فکر کاوه چيرته به د باران اوبو ته لويديلی وي .

د تنخوا ليدلو چرت راسره وو، کړکی وټکيده پلار مي دی، هره ورځ چې به د درس وخت خلاص شو پلار به مي ماته راتله او زه به يې له ځان سره کورته راوستم، د ښوونځي له دروازي را ووتلو، جيب ته يې لاس کړ څو

شنه او سره لوٽونه ٻي وشمپرل بئرتي ٻي ٻه جيب ڪنبي واپول ، زما ٻه
خوله ڪنبي خبره نه تم ڪهڏه وٺي ويل:

_ پلاره تنخوا ڏي واهيسته؟

تر ڏهره ٻي ڇه نه ويل لکه چي زما ڇخه ٻي دا خبره پٽوله، بيا مي
وڀونبتل:

_ پلاره اوس به ڇپل دوکان ته سودا راوڀري ڪنه؟

اول ٻي ڇه نه ويل کله چي پوه شو ڇواب ته ٻي داسي غلي يم لکه پيشو،
ويي ويل:

_ ڪمي ٻي راڪڙي، ڇو گوني اوڀه او غوڀري به اوس ڪورته يوسو،
راتلونڪي تنخوا چي واخلم که خير او ژوند وو، دوکان ته به سودا راوڀرم

د پلار ٻي وسي ورڇي مي ماشوم زڙه ته لاره وڪڙه ٻه ذهن ڪنبي مي ڏول،
ڏول خبري را وگرڇيڏي، زڙه نا زڙه مي پلار ته له خولي ور ووتل:

_ پلاره زه چي دولسم ٽولگي خلاص ڪرم بسونڪي به سم ته دي ٻه ڇپله
تنخوا ڪورته اوڀه را اوڀه او زه به پڇپله تنخوا دوکان ته سودا .

د امریکایانو د راتګ اوازې سوې، او په ډېر لږ وخت کېني دا اواز په حقیقت بدله سوه، د طالبانو په امر ټول ښوونکي او زده کوونکي یې د ولسوالۍ بازار ته وبلل او د طالبانو په حمایت یوه لویه غونډه وشوه، زه نه پوهیدم څوک ښه دي او څوک بد خو پلار به مې ویل که دا حکومت ږنگ سي کیدای سي حالت بدل سي څنگه بدل سي دا یې هم نه راته ویل. پلار مې یو ماخستن چي راډیو ته یې غوږ نیولی، کرار ناست وو، زه له کړکۍ سره نژدې په خط لیکلو بوخت وم، ادې ته یې وویل:

__ حکومت بدل سو، امریکایان به واک "کرزي" ته وسپاري؛ ما ولیدل ادې توبې ایستلې او ډاریده چي کفار راباندي مسلط شول اوس به څه ډول حالت سي څه به کیږي یو خدای خبر.

د اوسني خبرونو په بنیاد د طالبانو حکومت د ۲۰۰۱ میلادي کال په پای کېني ږنگ سو، واک د امریکایانو لخوا حامد کرزي ته ور وسپارل سو او درې کاله یې دوام وکړ.

د بیا ځلي ټاکنو لپاره کمپاین روان وو، که څه هم طالبانو ویره او ډار د خلکو په زړونو کېني ور اچولی وو، جوماتونو ته یې داسې پرچۍ رالیرلې وې چي که چا رایه واچوله گوتي به یې غوڅي کړل شي، بیا هم لږ او ډېرو خلکو د رایې اچوني کارتونه واخیستل او د خپل هیواد مستقبل ته یې رایه ورکړه په دوه زره او څلورم میلادي کال کي د خلکو په رایه حامد کرزي واک ته ورسید.

يوه ورځ ڇي د هم دې ولايت محترم والي صاحب له خپل پلاوي سره سيمي ته راغلي وو، مونږ د بنوونځي ټول زده کوونکي د مدير او سر بنوونکي په امر د بنوونځي مخي ته د سرک دواړو غاړو چي لاسونه مو سره ورکړي وو کتار ودرول، د والي استقبال مو وکړ، خو د عسکرو او خو نور تور موټرونه په بېره، بېره تېر شول زما په شمول هيڅ يو زده کوونکی نه پوهيده چي والي به څرنگه بنکار پېري او څه دنده لري. زما سره د خپل پلار د کړي ژمني غم وو، تل به مي هغه دوکان ته دوه سترگي نيولي وې کوم چي پلار راته ويلې وو، دا زموږ دوکان دی يو وخت به سودا ورته راوړو، دا هغه دوکان دی چي د طالبانو په وخت کي زما د پلار په شمول ټولو بنوونکو ته ورکړل شوی وو، او بلا اخره يوه ورځ داسي هم راغله چي پلار مي د سويډن کميټي معاش اخیستی وو او دوکان ته يې سودا راوړه.

دا زما لپاره د خوښۍ ځای وو چي دوکان لرو، خو دا چي ادې به دوکان ته نه پرېښودم زور به يې راکاوه، موږ به کور ته اوبه له کاريڅ څخه راوړې، چي زموږ له کور سره يې تر منځ دوه غونډۍ وې، کله ناکله يا که ووايم هره ورځ، تر لمانځه وروسته اوبه به مي راوړې، بيا تر سهارنۍ وروسته به چي اوبو ته ولاړم لاسي رپړۍ به مي د غونډۍ په سر پرېښوده او زه به دوکان ته وتبښېدم.

په کور کي په مور او پلار گران وم همدارنگه په بنوونځي کښي هم په ټولو بنوونکو گران وم، يوه ورځ چي بنوونځي ته د سويډن کميټي غړي راغلي وو، د زده کوونکو تر منځ يې درسي سيالۍ ترسره کولې، زموږ له ټولگي يو تن زه او يو بل زده کوونکی، بل ټولگي ته د سيالۍ لپاره وغوښتل شول زه او ملگري دواړه تکړه وو، ملگري مي د ټولگي اول نمبره او زه دوهم نمبره وم دا چي ولي دوهم نمبره وم او ولي اول نمبره نه

يم له دي ملگري مي ڪرڪه ڪيده او ما نه غوبنتل مخ يي ووينم؛ سيالي
خو د رياضي سوالونه وو او بس ڪله چي سيالي زمونڙ. په گتهه پاي ته
ورسيده، د سويڊن ڪميٽي غرو ماته په ڊالي ڪبني يو قلم، ڪتابچه او
مجله راڪرل، خو زما ملگري ته يي يوازي قلم او ڪتابچه ورڪرل.
له ٽولگيوالو سره مي مينه لرله او راته گران وو، خو دا هيڻڪله راته د
زغم نه وه چي يوزده ڪوونڪي دي په درسونو ڪبني ترما مخڪي او ٽڪره
وڻبودل سي.

پينءَ ۾ ٽولگي ڪنبي وڻ، د څلور نيمو مياشتنيو ازموينو ورعي وڻ نڻ مي د عقايد او رياضي د مضمون ازموينه وه، پلار مي په بنوونڻي ڪنبي د عقايد مضمون استاد دي، د رياضي مطالعه مي وکڙه ڏاڏه وڻ په ازموينه ڪنبي به کومه ستونزه وڻلرم، دا وخت مي پلار په دوکان ڪنبي پيتاوي ته ناست اوزمونڙ ٽولگي ته د سوالونو په ترتيبولو بوخت دي، سوالونو يي چمتو ڪرڻ تر څرڪ مي ورڪتل، د سوالونو پاڻه يي د خپلي يوڻ ڪتابچي په پاڻو ڪنبي ڪښنده او مسجد ته ولاڙ ...

له ڄاڻه پاڻيڏم هم هغه د سوالونو پاڻه مي را واخيسته له ڄان سره مي ٽول سوالونو وليڪل، له ڪتاب څخه مي ڄواب ڪرڻ، پاڻه مي د خپلو ڪتابونو سره يو ڄاڻ ڪښڻبنوده، اوس مي زڙه بنه ارام وو، لوبو ته ووتم ٽوله ورځ مي په لوبو تڙه ڪڙه ...

بنوونڻي ته لاڙم لومڙي د رياضي ازموينه وه، ازموينه مي ورڪڙه فڪر کوم ٽول سوالونو مي سم وو، د عقايد مضمون ازموينه پڻل شوه، پلار مي زما په شمول ٽولو ته سڀيني پاڻي ورڪڙي، سوالونو يي وويل د ڄوابولو لپاره يي وخت راڪڙ هر زده ڪوونڪي په خپله پارچه ڪنبي سترگي ڄنبي ڪڙي وڻ، د سوالونو په ڄوابونو يي فڪر ڪاوه، ما هم ڄان غلي ڪڙ له جيب څخه مي د حل شوي سوالونو پاڻه را ويسته لاندي مي په ميز ڪي تر نظر لاندي ڪښڻبنوده، د سوالونو په ڄوابولو بوخت سوم، دا به څنگه ووايم چي ڄومره ويره راسره ده اوس به مي پلار وويني اوس به ...

درېم سوال مي حل کړ، څلورم هم ځواب شو، ټولي نهه پوښتني دي دا دی
د پېنځمې پوښتني په ځوابولو بوخت وم .
د تياري ځواب شوي پارچې څخه د سوالونو ځوابول څومره آسانه دي
واه... .

پلار مي څنگ ته راغی لکه چي ليدلی يې يم زړه مي ټکان پيل کړل،
وجود مي پرک واخيست او دا دی ليدلی يې وم، تر غوږ يې کش کړم،
پارچه يې راڅخه واخيسته د ټولگيوالو ترمخ يې څيري، څيري کړه، نيم
تمام شوم داسي چي په خپل کميس کي له خپل ځانه پټيدمه، ټولگيوالو
به دا خبر تر غوږ را تېروله، خپل پلار په نقل ونيو بيا به يې هم نمبرې پوره
وي، دې خبرو به لا زور غوښت، په کور کښي به هم د پلار تر راتگ
مخکي ویده کېدم دې لړۍ خوشې دوام ونيو .

ازمويني خلاصي شوې، رخصتۍ شوې، کله چي بيا ځلي ښوونځي ته
راغلم، هر شاگرد سترگي د نتايجو ورځي ته نيولي وې، د څلور نيم
مياشتنۍ ازمويني نتايج له څو شپو ځنډ وروسته زمونږ د ټولگي د
نگران لخوا اعلان شوې، پلانکي کامياب، پلانکي ناکام، د ټولگي
دوهم نمبره او د پلار نازولی زوی په ټولو مضمونو کښي ښې نمبرې
وړي، خو په عقايد مضمون کښي مشروط دی .

له زده کړو سره مينه که زمونږ وه، تادو يې بيا زمونږ پلار ايښی وو او هر
وخت به يې راته د درس ويلو وصيت کاوه، ښوونځي ته به د "معلم"
مجله راتله، هر کله چي به دا مجله راغله پلار به مو کور ته هم راوړه، يوه
ورځ مي ورته وويل چي دا کوم معلم دی پلاره چي ته يې مونږ ته مجله
راوړې؟

وې ويل:

_ زويهه دا دهر معلم مجله ده كه زه ژوندي وم ته به درس و وايي او ستا
مجله به نور معلمان ڪور ته وڙي، ڪوشش و ڪڙه چي درس و وايي تر ڏو
ژوندي يم.
ما وپوئتل :
_ نوت به چيرته ڇي؟
را غبرگه يي ڪڙه:
_ مرگ حق دي او حقيقت نه پٽيري، دا چي تاسو به ولي زما تر شتون
پوري زده ڪري ڪولاي شئ په دي زه هم نه پوهيم.

★★★

يو سهار چي ٻنئونجي ته روان م، نور هلڪان ددي پرڄاي چي ٻنئونجي ته ولاڙ سي بيتره ڪورونو ته روان وو، زه دې منظر حيران ڪرم د هلڪانو په دې خبره مي باور نه ڪاوه چي ،، ٻنئونجي ترل سوي ،، ڄان مي تر ٻنئونجي پوري ورساوه، ڪه گورم په ٻنئونجي ڪي ڊپر ڪم ٻنئونڪي او زده ڪوونڪي دي، په حيراني سره مي له خپل همزولي وپوڻبتل: _
 ڇه ڪيسه ده آيا دا رڻبتيا ده چي ٻنئونجي ترل سوي ڪه دا رڻبتيا وي نو ولي ترل سوي؟

زما همزولي چي سترگي يي له اوبنڪو ڏڪي وڃي ،، او زه پوه سوم چي د اوبنڪو او ڙڙا مل يي هم دا د ٻنئونجي ترل دي ،، راته ووييل: _
 مونڙ نه پوهيو ٻنئونجي ولي ترل سوي خو دا چي سرنئونڪي صاحب مونڙ ته پخپله وينا ڪي پرته له دې چي ڇه ووايي وڙڙل د ٽولو زده ڪوونڪو اوبنڪي يي و بهولي.

زه د ٻنئونجي اداري ته ننوتم، ما وليدل چي په مخامخ ڇوڪي مي پلار هم ناست دي، زه ڪوم بل ٻنئونڪي وترتلم او له اداري يي را وشرلم، ڪله چي زه بيتره ناهيلي را ووتم، همزولو راپسي وڃندل چي ماته يي ڊپر زور راکڙ...

د اداري وره ته ناهيلي ولاڙ م، چي تحويلدار راغي او زه يي وپوڻبتلم چي ولي دلته ولاڙ يم؟

ما هيڻ نه ووييل، هغه ترلاس ونيوم او له ڄان سره يي اداري ته دننه ڪرم، دا ڄل چي اداري ته ننوتم سرنئونڪي چي وليدم ڙڙلي مي دي او سلگي.

وهم خپل څنگ ته کښېنولم، يو بسکټ او نيم ګيلاس چای يې راواچول،
زه د پيالي تر سرېدو پوري په تمه وم چې يو تن ښوونکي پخپلو خبرو کي
وويل:

_ طالبان څه غواړي چې ښوونځي يې وتړل؟

له هم دې خبري سره زما هغه پوښتنه هم ځواب سوه چې ښوونځي ولي
تړل سوي، ښوونکي خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

_ ښوونځي د ماشومانو راتلونکي روښانه کوي، له تيارو څخه مو رڼا
ته راباسي که ښوونځي وتړل سي دا ماشومان چې زمونږ د هيواد
راتلونکي دي پانده او کاڼه به لوی سي .

هيچا څه نه ويل لکه ټول ښوونکي چې ملامت وي کله چې ښوونکي
خبري پای ته ورسولي، ټولو ښوونکو او سرښوونکي په دې موافقه
وکړه چې سبا به د ولايت تر مقام پوري يو لوی لاريون کوي ترڅو د
طالبانو له لوري تړل شوي ښوونځي ژر، تر ژره پرانيستل سي .

لاريون ته د ښوونځي په انګړ کي ښوونکي او زده کوونکي راټول شول،
د لاريون له اجندا سره سم لومړی يې د ولسوالي بازار ټول دوکانونه
وتړل او بيا ورپسې د ولايت په لور وځوځيدل، د لاري په اوږدو کي ټول
دوکانونه وتړل شول، ولايت ته له رسېدو سره سم د ولايت امنيتي کسانو
د لاريون منځه ونيوه او دې ته يې نه پرېښودل چې لاريون کوونکي د
مرکز بازار ته ننوځي له ډېر مقاومت سره، سره لاريون کوونکي ولايت
مقام ته په رسېدو بريالي نه شول او نه يې هم کوم چارڅرغ ته غوږ وګراوه .
تر ماځيګر وړاندي لکه سکروټي چې سرې سي کراره، کراري سوه،
لاريون کوونکي ټول خپلو کورونو ته ستانه شول، په دوهمه ورځ بيا
لاريون د ښوونځي له انګړ څخه پيل سو دا ځل يې د ولسوالي بازار تر
تړلو وروسته د لاريون منځ ولسوالۍ ته وګرځيد، کله چې لاريون
کوونکي د ولسوالۍ دروازې ته نژدې شول، د ولسوالۍ عسکرو په

لاريون ڪوونڪو ڏزي وڪڙي ڇي په پايلاه ڪنبي پينءُ تنه خوان زده ڪوونڪي ٽپيان شول، دا چيغه موهم په مري ڪنبي بنده پاتي سوه. له هغه وروسته چي د حڪومت په وړاندي د خلڪو چيغو ڪومه گته و نه مونده، قومي مشران د طالبانو له ډلي سره ڪنبناسٽل، بنوونءُ يي پرائيسٽل او درسونه پيل شول، د طالبانو له غوښتني سره سم د ليسپ او متوسطي دورې زده ڪوونڪو او ٽولو بنوونڪو به بنوونءُ ته پٽڪي (لونگي) په سر ڪول كه د چا به خولي وه، وهل ٽڪول به وو او له بنوونءُ څخه شپل.

★★★

د حامد ڪرزي له راتگ سره په هيواد ڪنبي د بيار غوني ڪارونه پيل سوي وو، زمور د بنوونځي په وداني، په بازار کي په روغتون او هم دا رنگه د عمومي سڀک په جوړولو هم ڪار روان وو، د بنوونځي تر پرانيستلو شو ورځي وروسته په درسي ساعت کي د بنوونځي انگړ عسڪرو واخيست، او په منډه، منډه يي څلور واړه کونجونه او هغه ځای چي ماتي څوکی او ميزونه به پراته وو وکتل، د امنيتي ڪسانو له خولي په بنوونځي کي د بارډو پټنځای دی او وسله پکښي ساتله کيږي، خو پيدا يي نه کړه او نه هم داسي څه وو، څنگه چي دوی فکر کاوه.

نه پوهيږم ولي چي بنوونځی له تړلو وروسته پرانيستل سو، زړه به مي نه ورته بنيابي بنوونځی لکه دجنگ ميدان يا د مورچي غوندي گرځيدلی وو.

يو ماڅيگر باران پيل وکړ، جومات ته هم نه ولاړم، ماښام مي ډوډی وخورله، کتابچه مي راوخيسته د کورنۍ دندي په ليکلو بوخت وم، په کتابچه مي پرله پسې څاڅکي ولگيدل، له پاسه خونه راباندي څڅېده، کتابچه او کتابونه مي په بکسه کي کېښودل، په خپل ځای کښي پرېوتم، مورکی څڅوبي ته يو لوبښی کېښود، ټک، ټک يي خوب ته نه پرېښودم، کورنۍ دنده مي هم پوره نه وليکله زړه مي ښه دی سبا به هم ټوله ورځ باران اوري بنوونځي ته به نه ځم، کله، کله دا فکر هم کوم که باران تيز شي خونه به را رنگه شي مونږ ټول به مړه شو، بيا مي ويل که مورکی، پلار، وروڼه ټول مړه شي زه پاته شم چيرته به ځم؟

خان ته به مي ڏاڍ ورکي د ماما ڪره به يم د ماشومتوب او خام عقل پاڻه
فکرونو به له خانه سره واخيستم، خوب وږي وم لږ ځنډ لانه وو وتلي
باران تيز شي، تالنده او توپان ورسره وي زمونږ د غوا ڪوڊله ڀنگه شي،
پلار مي ور وڃي، باد او باران دومره تيز وي چي يو قدم لار نه ليدل
کيري، توره تياره جوڙه وه، د بريښنا له رڼا سره به د ڪوڊلي ڀنگ ديوال
بنڪاره شو، د غوا رڼاڀاري به مي تر غوږ سوږي، باد په انگڙي ڪښي د
ولاڙي وني له بناخونو سره شپيلي ته زور ورکي قیامت شو، زمونږ خونه
هم راباندي ڀنگه سوه چيغي مي ڪڙي په خپلو چيغو راوينس سوم، د باران
شاخڪو ٽوله شپه ڪڙي را ٽڪوله، سهار چي د بنوونڃي وخت رانڙڏي
شو باران ڪرار، ڪرار ودرید، زڙه نازڙه بنوونڃي ته روان سوم.

کله چي بازار ته ورسيدم د ڏڙو ڀڙو غونه مي تر غوږ شول چي ور نڙڏي سوم
ما وليدل هغه عسڪر چي د عمومي سرڪ د جوڙولو له ڪمپني سره د
ساتونڪو دنده لري په ڏک بازار کي ڏڙي ڪوي، په غوڙونو کي مي گوتي
ونيوي او دخيل دوکان پر لور مي منڊه ڪڙه، مشر ورور مي چي تر ميز
لاندي سرتيٽ نيولي ناست وو، زه يي هم له خانه سره ڪښنولم، لڙ شيبه
وروسته ڏڙي ڪراري سوږي را ووتل، په ٽول بازار کي چوپه چوپتيا جوڙه
وه، يوازي هم دا عسڪر يوه بله خوا گرڇيدل، ما غونبتل بنوونڃي ته
ولاڙ سم، تر څلور لاري لانه وم رسبدلي چي څلور پينڇه تنه دوکانداران
په مخه راغلل يو تن چي مخ او جامي يي په وينو لڙي وي تر لاس يي
نيولي وو، زه يي منع ڪرم اوله نيمي لاري بيرته راوگرڇيدم، په بازار کي
د وحشت ننداره وه، په ڊپر لڙ ځنډ کي ٽول دوکانونه وٽل شول، خلڪ
کورونو ته ولاڙل.

ماخستن مي پلار په هم ڊي اڙه له اڊي سره خبري ڪولي چي اوس نوزمور
خور چي تر ٽولو مشره ده پڙغله سوږي پلار مو غونبتل چي هغې ته بايد
پخپل ژوند د ژوند ملگري پيدا ڪري.

زه ٻه خبروڪي ورو لويدم اوڊ بازار ڊ جگري ٻه اڙه مي ورياده ڪڙه، پلار مي وويل:

_ زوى نه پوهيم ڇه ڪيسه به وه، ٻه جومات ڪي خبر سوم چي دري، خلور ڊو ڪانداران ٽپيان شوي دي او هم ڊارنگه ڊ ڊڙو ڊو ڪانونو شيشي هم ماتي دي .

هره ورغ به جرگي تلپ او راتلپ ڊ قسمت برخي دي، زمور خوري ٽڙي خپل ڊ اڪا زوى گلاب ته ورڪڙه .

دلته چي ڇومره شپي او ورخي ٽپريدلپ ڊ پلار ناروغي ورغ تر بلي لا پسپي زياتيدله، ڊاڪٽرانو به شل ڪيسپي ترپي جوڙولپ، حقيقت ڇه وو ٻه ڊي هيڻ نه پوهيدل يا يي هم مونڙ ته نه ويل، ڇو مياشتي پرلپسي ٽيري شوي ڇو ڊ پلار ناروغي هم هغسي پسپي زياتيده، له خبرو ڪولو هم ولويد، ڊ ولايت ٻه روغتون ڪنبي مو بستر ڪڙ، ڪوم مثبت بدلون يي ٻه ڙوند ڪنبي نه راغي .

ڪومه شپه چي پلار مو ڊ سختي ناروغي له املهه ٻه روغتون ڪي بستروو، اڊي هم ورسره وه، مونڙ ٻه ڪور ڪنبي يوازي پاتي وو، ٻه ولسوالى ڊ وسله والو طالبانو لخواه برید وشو او ترسپيدو يي دوام وڪڙ .

سهار ناوخته چي زه روغتون ته ورعلم اڊي رات ٽڙل او ويل يي زما ڊ ڪور انديبنه ده، پرلپسي يي ڊ ڪور او ماشومانو پوڻتنه ڪوله، چي هرڇومره مي ڊاڊ ورڪا وه زڙه يي نه منل .

ما چي ڪله ڊ عسڪرو ٻه وينو لڙلي جسدونه وليدل، حالت مي خراب سو ٻه زڙه مي اوبه را اوبنتي، ڊا وخت يو بل نظامي موٽر ڊ روغتون مخڪي ودريده او يو عسڪر چي جامي يي ٻه وينو لڙلي وڙ رابنڪته ڪڙ، ٻه سخت ٽپي حالت ڪي يي روغتون ته دننه راوڙ، اڊي مي ترلاس ونيوه، ٻه مڙاوو قدمونو ڊ پلار بستر خوني ته ننوتلو .

د خو ډاکټرانو ټيم بستر خوني ته راغی او ژر، ژر يې د ناروغانو درملنه وکړه، هغه ناروغان چې صحت يې تر پخوا ښه وو زما د پلار په شمول ټول رخصت کړل، تر څو د ټيپيانو لپاره بسترونه خالي شي، پلار ته يې په يوه پرچۍ باندې درمل وليکل او د صحت ډاډ يې ورکړ، د روغتون خدمتگاري سيروم له پايې ايسته کړ او هغه پايه چې سيروم ورباندې ځورند وو، په بېړه، بېړه له ځانه سره يووړه.

زه د خدمتگاري عطرو واخيستم چې د سينځلي بوی يې راته، په بستر خونه کښي د درملو بوی ورک سو، فضا د سينځلي خوشبويي ونيوه. له روغتون څخه کور ته راغلل، د پلار صحت کوم مثبت بدلون نه راوړ، د خدای په تمه مو شپې تېرولې، د علاج لپاره يې چې څومره پيسې ډاکټرانو غوښتې زمونږ په وس پوره نه وې، مگر مونږ بيا هم هڅه وکړه دوري، دوري مو ډاکټرانو ته ووړ او راوړ.

له هم دې سره، سره پلار به مي په ناروغۍ کښي هم جومات ته ورته او لمونځ به يې په جمع ادا کاوه، يوه شپه ناوخته د موټر هارن وو هل سو کله چې مونږ ور ووتل زموږ د پلار د مقتديانو موټر وو، په داسي حالت کښي يې پلار جان له موټر څخه راښکته کړ چې په دوو کسانو يې نيولی وو مونږ چيغې کړې.

چې رانژدې شول مقتديانو يې مونږ ته ډاډ راکاوه او ويل يې:

— ستاسو پلار بيخي ښه دی، انديښنه مه کوئ.

زه ژر تر دوې مخکي سوم، وروڼه مي ورته خلاص کړل، پلار جان يې خوني ته دننه راوړ او په کټ باندې يې ځملاوه، مقتديان يې پرته له دې چې يوه شيبه د ساه اخيستلو لپاره کښېني يا څه و خوري بيرته خپل کور ته روان شول، دا وخت زه ويده سوی وم نه پوهېږم چې پلار جان به مي داشپه څنگه تېره کړې وي.

★★★

خو ورځي وروسته مو پلار د هغه د مقتديانو په مرسته او همکاري باندي د پاکستان لاهور ښار ته په درملنه پسې ولېږو، مشر ورور مي او کشر تره ورسره ملګري شول، زه ادې، خور او څلور واړه وروڼه په کور کي د خدای تمعي ته لکه يتيمان پاتي شول، د پلار بيرته راتګ او روغ صحت ته مو دعاګاني کولې، دلته په سيمه کښي د نا امنۍ پيښي هم زياتي شوي وې، د پروڼۍ ورځ د ماین چاودني پېښه چي د ولسوالي بازار ته نژدې د سرک له غاړي سره په امنيتي کسانو ورچاودلې د سيمي ټول خلک نا ارامه کړي وو، که به يوه شيبه چيرته ناوخته سوم د ادې د زړه به توره ټکا وه، ځمکي به ارام ته نه پرېښوده، تر هغه وخت پوري به په خپل ځای کښي ګرده ګرځيدله چي زه به کور ته را ورسيدم، زړه به يې تسل سو، چي په ما به يې زړه تسل سو بيا به يې په مشر زوی او خاوند پسې زړه وخت، هغوئ به کله راځي، چيرته به وي او څه وړ به وي هيڅ يې له حاله خبر نه وو.

شپې او ورځي تېرېدلې يوه ورځ مي د تره تليفون راغی او دا خبره يې وکړه چي مونږ درځو او پلار جان به دي خپله خور هم چي په لاهور ښار کي واده ده له ځانه سره د څو شپو په مخه وطن ته راوړي.

روژې ته يو څو شپې او ورځي پاتي وې چي د نن ورځي په اوږدو کښي بايد پلار او ... مي را ورسېږي ځکه راته ويلې يې وو چي در روانېږو، تر ما ځيګر ناوخته پوري ورته انتظار وو هيڅ حال يې نه راغی، انتظار لکه خرابه ګړۍ شيبه تر شيبې نه تېرېږي، ما ښام ناوخته د پلار، ورور او

تره په شمول دواړه تروري دوي هم راغلي، له يوې ترور خو وار له مخه خبر وم چي راخي به، دا چي په وانه کښي واده شوې ترور هم راغله خوشحالي. مويوه په دوه سوې، پلار مي ترپخوا ډېر ښه سوې، رنگ يې تازه وو، دومره هم ښه نه وو څومره چي بايد وای، د ناوختي علت يې د غزني او مرکز ښرني په لويه لاره هغه نښته وه چي د امنيتي کسانو سره د دولت او خلکو دمخالفينو لخوا رامنځ ته شوې وه، تروري به تل د هغو عسکرو ميرانه ستايله چي دوي يې د نښتي له ډگره روغ رمت را ايستلي وو.

د روژې هر ماښام اختر وي دا يوه عامه خبره ده، رښتيا هم د دې ټولو په راتگ سره زمونږ د روژې هر ماښام اختر، اختر سو. خو يو ماښام دا اختر په ماتم بدل سو، داسي يو ماتم چي نژدې ټول کلي له خفگانه پټه خوله سو، هيچا څه نه وويل چوپه، چوپتيا سو.

ماځيگر مهال چي په بازار کي گڼه گڼه جوړه وه، هرچا غوښتل تر بل هر سړي ژر د روژه مات لپاره توکي راو نيسي او ځانونه کورونو ته ورسوي، يو پاکټ خرماوي مي واخيستي که گورم تر شاه مي مشر ماما ولاړ دی، زما په ليدو يې وخنډل، نه پوهيږم څه به يې په زړه کي ور گرځېدلي وي، لېروان سو او شاته يې راوکتل ويې ويل:

_ خوري جانه ! رايه زما سره په موټر کي ولاړ سه درباندي ناوخته کيږي.

ورته ومي ويل:

_ زما سره بايسکل دی او زه غواړم پخپله ولاړ سم.

بايسکل ته مي پام سو، هوا يې کمه کړې وه، نژدې د مستري دوکان ته ور وگرځيدم، ترڅو سايکل ته هوا ورکړم، ماما پرته له دې چي نور څه ووايي موټر ته پورته او د کور په لور روان سو.

زه چي کور ته رسيدم، اذان په لاره کي راباندي وشو روڙه مي په خوله وه کور ته لانه وم رسېدلی، د ماما کورته له نژدې کېدو سره سم مي ژړا تر غور سوهدا ديو تن ژړانه وه ډليزه ژړا وه، پښه نيولی سوم ددې لپاره چي پوه سم څوک او ولي ژاړي خو له چا څخه مي د پوښتنې کولو جرئت نه درلود، کرار، کرار د کور په لور وخوئيدم، په کور کي هيڅوک نه وو يوازي پلار او خور مي د چوترې په ژي ناست دي ادې او تروري دوي نه وې، پلار مي وپوښتل:

_ ماما دي؟ او تر دې زيات يې هيڅ نه وويل

د بيا، بيا په پوښتنې سره د خور له خولې خبر سوم چي ماما مي وسلوالو ويشتلی، په هم دې وخت کښي مي مشر ورور هم راغی، پرته له دې چي مونږ څه ووايو هغه وويل:

_ ماما زخمي دی او يوازي يوه پښه يې لگېدلې ده، ژر به ښه سي او کور ته به يې راوړي .

مشر ماما زمونږ د پلار ستره هيله وه دهغه باور و و که چيرته زه پومبي سم په کورنۍ او ځامنو به مي اول خداي بيا دی پام کوي، د ماما د نوي واده لسمه شپه وه او دا يې دوهم واده وو، ما کله هم د خپل پلار په سترگو کې اوبښکي نه وې ليدلي، هغه به همپشه زمونږ حوصله لوړه ساتله، له ژوند سره د مبارزې درس به يې راکاوه، ځني وخت انسان دومره مايوسه سي چي د اميدونو ټول تارونه يې وشليږي، دا به کوم وخت وي دا هر څوک تجربه کولای شي او داسي وخت په انسان له ډېر سخت توپان وروسته راځي، داسي توپان چي د زړه ښار ټول په يو وحشتناک منظر بدل کړي، ناهيلي که څه هم پکار نه ده خو د کوم درد څرپکي چي د زغم له دايرې ووځي نارينه هم ژاړي .

د پلار په سترگو کي مي اوبښکې ډنډه وليدې، نور يې ما سترگو ته کتلی نه شول، اوس مي هم ياد ته نه راځي هغه ما ښام به زمونږ په کور کي کوم

چاروڙه ماته ڪري وي او ڪه نه، ڪه يي ماته ڪري هم وي نو پڇيلو او بنڪو به يي ماته ڪري وي .

د شپي تر ناوخته پوري زمونڊ خوني خراغ بليده، زه، پلار او خور مي د چوترپي په هغه ڙي ناست وو چي د ماما دوي کور رابنڪاريده، ڪله، ڪله به شوڪ را ووتل او د بتي رها به يي گرځوله، فکر کوم لاره يي خارله، شپه د وير په تور خادر کي نغبنتي تپره سوه، سهار وختي له جومات څخه د ماما د مړيني اعلان خپور سو او زمونڊ ٽولو د هيلو مراندي يي وشکولي.

جنازه وشوه، ځوانيمرگ شهيد خاورو ته ور وسپارل سو، د خلکو له خبرو پوهيدم چي ماما مي طالبانو دولت ته د جاسوسي په تور وڙلي، هر څه خفه او مرور بنڪاريدل، زمونڊ په کور کي پروني مابنام ته جوش سوي چاي په ڪرکي کي لا اوس هم ايښي وو، ڪرکي مي په درز رابنده ڪړه، وره ته مي قلف واچول، د کور سپي په خپل غار کي ڪرار پروت وو نن يي نه غپل فکر کوم خبر سوي او زمونڊ غم يي احساس ڪري وو، ميږو ته مي اوبه او وابنه واچول، نن په کور کي له ما پرته بل هيڅوک نه وو، خورکي هم د ماما ڪره تللي وه، چوپه چوپتيا جوړه وه، شمال له ونو او بوٽو سره ساږه اسويلي ايستل، نن يي د ميني او خوبني په ځوږ سره شپلي نه غږوله، ورو، ورو په مړ او قدمونو د جومات په لور روان سوم چيرته چي د ماما فاتحه اڅيستل ڪيده.

ڪله چي جومات ته ورسيدم و مي ليدل ډپر خپل او نا بلده خلک ناست دي، ملاصاحب د قران اياتونه په جهر لوستل، له وره سره نڙدي ڪښناستم، مخامخ مي سترگي پڇيل پلار ولگيدي په خرڅون خادر ڪښي نغبنتي او د پٽکي ول يي په تندي رابنويدي ناست دي.

د قرات له لوستلو وروسته دعا وسوه، هغه کسان تر وره لا نه وو وتلي چي څو نور کسان هم فاتحې ته راغلل زه د باندي راووتم، د جومات له دېوال سره غلی ودریدم، د هغه دوو کسانو خبري مي اوريدلې چي د جومات په چوتره کبني يې لمر ته پښې غځولي وې دوی په پروني پيښه کې له يوبل سره رغيدل، د کا کا زوی خپل ملگري ته کيسه کړه:

_ د ماځيگر او ماښام تر منځ دوه وسلوال کسان چي مخونه يې پټ وو د جومات مخي ته راغلل او تر ډېره پوري يې هلته انتظار کاوه، د جومات مخي ته ډېر کليوال را ټول شوي وو، ماښام اذان ته لا لږ وخت پاتي وو چي "محمد شاه" د بازار له خوا په خپل موټر کبني راغی، وسلوال ور مخي ته شول او نوموړی يې له موټر څخه رابښکته کړ، هغه چي څومره هم مزاحمت وکړ د وسلې مزاحمت يې نه شو کولای، کليوال يې نندارې ته ولاړ وو هيچا وسلوالو ته مزاحمت و نه کړ، له موقعې په استفادې سره يې په محمد شاه ډزې وکړې او هغه يې وويشت، وسلوال و تښتېدل له ډزو وروسته کليوال د پيښې ځای ته ورغلل او نوموړی يې پخپل موټر کي واچاوه، او د بڼرني مرکزي روغتون ته يې يووړ، دوی فکر کاوه گوندي بچ سي لا ژوندي وي په لاره کبني په موټر باندي يوځل بيا ډزي شوې، دا چي موټر په تيز رفتار کبني وو اوښتی، د ملا صاحب زوم، ملگری يې په خبره کبني ور ولويده وويل:

_ کوم ملا صاحب!؟

د کا کا زوی مي ماته گوته ونيوه او ويې ويل:

_ د هغه اخښی يادوم گلاب! هغه هم زخمي دی ځکه چي روغتون ته د تگ په وخت موټر کي ورسره وو .

زما پر زړه لکه د ستنو وار چي وشو، وار خطا سوم او د کا کا له زويه مي پوښتنه وکړه:

_ کوم گلاب! ته رښتيا وايي؟

ويپ ويل:

_ ستاسي زوم گلاب ...

نور ما هيڃ نه وويل پٽه خوله له جو ماته ڪور ته راروان سوم .

★★★

نن ماخستن له لمانځه وروسته په کور کښي د چای څښلو پر وخت پلار ناهيلي ښکاریده ځکه چي دی هم د گلاب له ټپي کېدو خبر سوی وو، دا وخت ما د خورکۍ سترگو ته کتل، په سترگو کښي يې بې وسي ښکاریده، چوپټيا يې د درد احساس راکاوه.

پلار مي د تراويح لمانځه ته نور د تگ نه وو، او نه يې هم په وجود کي دومره طاقت پاتي وو چي شل رکعته تراويح په جمع سره ادا کړي، د امامت دغه دروند مسؤليت چي نور زما د پلار په وس پوره نه و له مقتديانو سره يې د صلاح او مشوري وروسته په دې موافقه وکړه چي هغوی بايد کوم بل امام ونيسي ترڅو د روژې په بختوره مياشت کي د تراويح لمونځ په جمع سره ادا کړي؛ زمونږ د اکا زوی چي ملا هم دی او په هم دې ورځو کښي يې کوم چيرته امامت نه کاوه خوزمور د پلار سره د همکاري په پار يې د نوموړي جومات مسؤليت پخپله غاړه واخيست.

زه به سهار وختي ديني مدرسې ته تلم او له هغه وروسته به بيا دوکان ته راتلم دا چي ښوونځي رخصت وو ټوله ورځ به په دوکان کي وم، څه چي به مي په قسمت وي خدای را رسولې، د دوکان الماری خالي، خالي ښکاريدلې، څو د صابون او شيمپو پاکټونه، د گوتو په شمار بيسکوټونه، کتابچې او قلمونه، د بورې او چايو بوجۍ هم دوه برخې خالي وې، له دوکانه شی تمامېدل، کمېدل، مونږ ټولو کشرانو وروڼو اختر ته جامې وگڼدلې، د مشر ورور مي اختر ته جامې نه وې د اختر په ورځ يې وينځل شوي جامې اغوستي وې، د تيرو اخرونو په څېر يې نوي

بوټونه او واسکت هم نه وو اخیستي، ځکه څومره پیسې چې وې هغه ټولې د پلار په درملنه ولاړې، دا لږ او ډېر دوکان ښه وو، چې د کور خرڅ یې تر یوې اندازې پورې نیولې وو.

د اکا زوی ته چې زموږ د پلار د امامت مسؤلیت یې په غاړه اخیستی وو، مقتدیانو ده ته اختر مبارکۍ او زموږ د پلار لپاره یې د سرسایې روپۍ ورکړې وې ټولې له ځانه سره کېښودلې؛ زموږ پلار که څه هم هیڅ نه ویل خو مقتدیان یې ددې پیسو په طلب پسي څو واړه ورغلل، او زموږ بې وسي یې ورته بیانوله، خو هغه دهیچا عذر او زاری و نه منلې او دا یې خپل حق ګاڼه.

ګلاب لومړی په مرکز ښرنه او بیا د کابل په کوم روغتون کې بستر سو، د اکا ځامن یې د روژې په ورستیو کې کور ته راغلل او هغه یې په روغتون کې پرېښود، د ګلاب اخبني چې خبر سو له هم دې ځایه په منډه ورغی، ډاکترانو د ګلاب لاس ته چې د موټر او بنټو په وخت کې ټپي سوی وو، کومه خاص توجه نه ورکوله ځکه د نورو خلکو په څېر یې واسطې او پیسې نه درلودې چې د ډاکترانو ضمیر یې اخیستی وای، بلاآخړه یې ځواب ورکړ او له روغتون یې رخصت کړ، اخبني یې په پېښور کې د ګلاب له ماماګانو سره اړیکه ونيوه او نوموړی یې د پېښور تر روغتون پورې ورساوه؛ یوه میاشت په کابل او بیا څلرویشته ساعته وروسته کله چې یې د ګلاب لاس معاینه کړ د جوړېدو نه وو، ځکه چې د ډېر ځنډ له تېردو سره یې د هلوکي کینسر پیدا کړی او له څنگل یې مټي ته رسېدلې.

ډاکترانو کومه بله لاره نه لرله او هم دا یوه خبره یې کړه:

باید لاس یې غوڅ شي، که لاس یې غوڅ نشي میکروب به یې ټول وجود ونیسي، چې بیا یې د ښه کېدو هیڅ تمه نشي کېدای.

بلاخره همداسي وشول په هم هغه ماخستن يې د بې هونسي شو سٽني ورکړې او د گلاب لاس يې غوڅ کړ .

د گلاب لاس پرې کېدل او د دې درد زغمل زما د پلار تر وسه تېره خبره وه، مگر دا چې صبر او حوصله يې لرله، دا درد يې د خدای ج له لوري په ژوند کېني يوه ډېره سخته ازموینه بلله، ما له خپل پلار څخه اورېدلي وو چې خلکو ته به يې ويل:

زما دواړه لوني ، چې يوه يې زمونږ ناسکه خور وه ،، خواري سوې که څه هم دغه اوسنۍ لور مي خاوند لري او لا ژوندي دی خو د ټولو عمر به محتاجه وي .

زمونږ د پلار پخوانۍ ميرمنه چې زما نه په ياد کېږي او يوازي همدا لور يې ده چې د ځوانيمرگ ماما نښه وه پېژنم او ليدلې مي ده .

يو ماڅيگر چې له دوکانه کورته تلم تر پرون مي گامونه گړندي وو په ځان نه پوهيدم خو لکه چې څه ته مي انديښنه وي کورته په رسېدو مي خپلۍ له پښو ويستې مور مي په وره کي ولاړه وه خراغ او بخار ديگ يې لاس کېني نيولی الويزانده وويل:

_ پلار دي ويل نن شپه به په هديره کي تېره وو .

سترگو ته مي مړي نېغ ، نېغ کېدل کله کله به په دې خپل سوچ کي مړ شوم په قبر کي به ماران را باندي را غونډ وو، ځکه هر د جمعې ماښام له لمانځه وروسته به د جومات ملا امام د قبر اوله شپه بيانوله، زما په ذهن کي هم هغه صحنې گرځېدلې ، تش هلو وکی به پاتي سوم، بيا مي پر زړه پښې کېنودې او ادي ته مي وويل:

_ کومې هديرې ته؟

_ ځايي بابا ته څو ښه دي ليدلی! هغه چې پلار دي ويل زمونږ نيکه دی، موز او تاسي يې د کرامات اوريدلي .

په هم دې شپه زمونږ کورنۍ هلته د هم دې زيارت په دالان کي تېره کړه د بابا په مخ کي مور ب تعلی ج له دربار څخه دعا غوښته تر څو مي پلار د روغ صحت څښتن شي ، ، مونږ هغه شپه نه هم شمعي روښانه کړې او نه مو کوم ميخ د زيارت په لرگو وهلی پلار مي ويل دا کار ناروا او ښه نه دی له دې کاره پر هيز وکړئ که څه هم هلته ډېري شمعي د روښانه کولو لپاره ايسنودل سوي وې ، ، په ژوند د هديرې شپه درنه وي ما هيڅ ډار احساس نه کړ په بې غمه خوب ويده شوی وم ، په هم دې شپه مي يو سپری په خوب وليد چي د هديرې په منځ کي پر مصله ولاړ دی لمونځ کوي ، سهار چي کورته راغلو پلار ته مي د خوب نښي وښودې هغه ووي چې دا به دي حتماً حاکي بابا په خوب ليدلی وي گوندي خدای ج مي روغ کړي ، ښه وو څو مياشتي ، شپې او ورځي يې تر پخوا صحت ښه سو خو هغه چي مري د گور شپه په کور نه تېروي .

★★★

د ماما تر مڙني وروسته زمونڙ پلار هم د يو ڊول انديښني ښڪار سو، له ماما سره مو د پلار ناسته ولاړه د يوې ښې ملگرتيا په بنياد وه، په حقيقت کي دوي يو بل ته ډېر گران وو؛ تل به يې رازونه سره شريکول، د يو بل له ستونزو سره، سره به يې د هيواد او خلکو د ستونزو په اړه هم خبري کولې، د هغه له تگ وروسته مو د پلار ناروغي ورځ تر بلي لا پسې زياتيدله، جسمي او ذهني قوت يې بايللی وو، يوه ورځ چي ادې د لږ ځنډ لپاره زمونږ د انا تر کوره تللې وه، او مونږ هم پخپلو کارونو پسې بازار او ښوونځي ته وتلي وو هيڅوک په کور نه وو کله چې ماښام کور ته راغلم دا وخت ادې هم په ډېره تلوار سره کور ته راغله ترڅو د خپل خاوند (زمونږ د پلار) احوال واخلي، که گورم پلار مي ژړل او په ژړا کښي هم د لنډي تکراروله...

په اوداسه لمونځ مي قضاء کړ

نوی مين وم په ديدن نه مږيدمه

نه پوهيږم ولي يې د ما ځيگر لمونځ قضاء کړی وو، يوازي دو مږه پوه سوم چې ادې ته يې ويل د ما ځيگر لمونځ مي په اوداسه راڅخه قضاء سو. زما تبه وه کور ته له رارسېدو سره سم په خپل ځای کښي وغځيدم، بدن مي لږزیده، يخ، يخ مي کېده، سرې تبي نيولی وم، ادې راته گولی راکړې په کمپل کښي پټ کړم په ډېر لږ ځنډ کي آرام ويده سوی وم، کله چي راويښ سوم شپه نيمي ته رسيدلې وه، ما وليدل په خونه کي لا هم څراغ بليده، کشر ماما هم راغلی، ادې، خور او مشر ورور مي چي قران

ڪريم يي مخي ته نيولي وو، د پلار ڪٿ ته نڙدي ناست دي، زه هم را پور ته سوم او د پلار ڪٿ ته ورغلم دا وخت مي پلار زما لاس پخپل لاس ڪنبي ونيو او راته وويل يي :

_ زوى اوس دي هم تبه ده، ويده سه زه بنه يم.

زما لاس يي پر بنود او د ادي لاس يي ونيو، بل لاس يي غور ته يوور، ورو غوندي يي وويل :

_ لمونخ ڪرم !

ادي ڙپه ڪٿ برسره د پلار مخي ته يو بالنبت ڪنود، په بالنبت باندي يي مصله ور هواره ڪه، تر خو په اشاره لمونخ ادا ڪري، ڪله چي هغه دوا ره لاسونه غورونو ته ورسول يوه شيبه يي هم داسي نيولي وو، چي ماما مورغ ڪي :

_ پنيي او لاسونه يي درسم ڪري.

پلار مي په هم دي ڊول د خپل خالق پور وراڊا ڪي، روح يي ورو سپار له. مونر ٿولو د اسلام دوهمه ڪلمه شهادت په زوره، زوره ويله :

،، اَشْهَدُ اَنْ لَا اِلَهَ اِلَّا اللهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَاَشْهَدُ اَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ ،، خو ادي ڙپل، زمور مشر ورو يي لومري مولوي صاحب ته چي زمور گاونڊي دي، ورپسي يي غاغا (زمور د ادي تره ڪيري) او جومات ته د ڪٿ او غسل تختي لپاره وليزه، ڪله چي د غسل، ڪفن انتظام وسو، او زما پلار يي د غسل لپاره د باندي را ويست، نرمه، نرمه پرخه اوريده او دا د هم هغه ڪال د ڙمي لومرني. واوره وه چي را ووريده، زما اوس هم تبه وه او تر ڊره پخپلو پينو د دريدلو توان مي نه درلود خوني ته راغلم ڪله چي مي د پلار خالي ڪٿ او د ادي ڙپا وليده، حوصله مي وبايلله، د ادي غيري ته ور ولويدم، ما او ادي تر سهاره پوري وڙپل، اوس مي هم ياد ته نه راخي چي خورڪي. به چيرته وه، په څه اخته وه او

چيرته به يي ٿرل هيڻوڪ مي نه په ياد ڪيري، خو تر لمر خاتاه پوري زمونڊ ٿوله خونده ڏخيلو او پردو بنڄو ونيوه، چيغي او ناري وي. ڊ جنازي تر ادا ڪولو وروسته ڊ اسقات پيسې چي ڄه يي زمونڊ او ڄو يي ڊ ڏخيلو او پردو لخوا را ٿولي سوي وي، بيرته مونڊ ته راوسپارلڀ، او هم ڊا يي ويل چي يتيمان ڊي، اڙتيا ورته لري.

زما په دوه لس ڪلني ڪنبي پلار وفات سو، او مونڊ يي له سيوري بي برخي شول مشرورومي ترما دوه ڪاله مشر ڊي، مونڊ ڊواره لاتر اوسه په عقل خام وو، چي ڊ بي پلاره ٿوند دروند پيٽي ته مو اوڊه ورڪڙه؛ ڄومره چي شپي او ورڄي تيريدلڀ همدومره ڊ پلار ڊ نشتون احساس راسره پيدا ڪېده، ڊ هغه ڊ ناستي ڄاي چيرته چي به هغه ناست وو، تر سترگو، سترگو به مي ڪېده او ڊ هغه خبري به مي په ذهن ڪي راگر ڄڏي، ڪله، ڪله چي په ڊي به پوه سوم ڄوڪ نسته او يوازي يم بنه ڊپر به مي وٿرل.

ڊ پلار تر مڙني ڄو مياشتي وروسته په دوڪان ڪي شته سامان ورو، ورو په تماميدو سو، او بلاخره يوه ورڄ ڊاسي هم راغله چي ڊ دوڪان هغه شيان چي مورڊ ورته اڙتيا لرله ڪورته راوڙل، دوڪان مو ڊيو ڪال ڊ مودڀ لپاره په ڪرايه ورڪڙ، ڊ خور واده هم په هم دغو شپو ورڄو ڪي چمتو سو او په پٽه خوله تڙسو، هيڻ چا ڊ نورو وادونو په ڄڙ اتڻ او سندري نه وويلڀ، ڊ ماما شهادت، ڊ اخنبي ٽپي ڪڊل او ورپسې زمورڊ ڊ پلار مڙني ٿوله ڪورني او ڄيلوان ڄورولي وو.

ڊ ڙمي له رانڙڊي ڪڊو سره سم ڊ هغڀ مدرسي پرڄاي چي ليري وه، يوڀ بل نڙڊي ديني مدرسي ته ورغلم، او درسونه مي پيل ڪڙل ڊا چي ڊ ڙمي توند يخ وو، ڊاسي يخ چي ڊ بدن په پوستو ڪي به لکه ڊ سٽني ننوت، ڊ اڊي په خوبه به ڊ شپي مهال هم په مدرسه ڪنبي پاتي ڪڊم.

په هم دې مدرسه کښي څو يې زما همزولي او نور ټول ترما کشران او سيدل، د مدرسې د زده کوونکو ترمنځ يو ډول مينه او گرانست وو، د يو بل په درد به درديدل او د ډېرو، ډېرو خبرو د زغملو حوصله يې لرله، په تېره بيا زه د هغه رانده چني حوصلې ته حيران وم چې د څومره ډېرو چنيانو خبري او ظلم يې په ځان تيراوه، نه پوهيرم ده څه مجبوري وه چې دومره وهل او ټکول يې خوړل، بنايي ځکه يې زغمل چې د دوی په وړاندي ځان ورته کمزوری ښکاریده.

رانده چني چې غوښتل يې د قرانکریم حافظ شي، ډېره ښه رغ يې درلود او د قرانکریم تلاوت به يې په يو ځانگړي انداز سره کاوه، زه به اکثر په يوه نه بله پلمه ورته کښيناستم او د ده تلاوت ته به مي غوږ نيوه، ما قرانکریم تردې وړاندي له خپل پلار څخه زده کړی وو، وخت نا وخته به مي د نوموړي رانده غلطي هم ور په گوته کوله، په هم دې خاطر يې زما خاطر کاوه، کله چې به يې قاري صاحب ته قرات تکرارولو، تر سام به لاندې سو او په هر دوهم آيات کښي به دریده، د سام علت يې هم دا و چې قاري صاحب به ددې پرځای چې غلطي يې ور اصلاح کړي، واهه به يې او دومره به يې وواهه چې د ده له چيغو به ټول چنيان په تکليف شول او له قاري صاحب څخه به يې ډار پيدا کاوه، د ډار له وجي به ټول چنيان غلطيدل او وهل، ټکول به يې خوړل، زه د قاري صاحب له دې حرکت ډېر ناخوښ وم خود ده په وړاندي مي د څه ويلو جرئت نه شوی کولای.

دا ښه وه چې ما له مولوي صاحب څخه د عقايدو کتابونه لوستل، قاري صاحب ته مي کومه اړتيا نه لرله، قران کریم مي له مخي ښه زده وو، له ما پرته نور ټول چنيان به قاري صاحب ته د قرانکریم زده کولو لپاره کښيناستل او له يو ټکي غلط ويلو سره به يې ښه خوندور وهل، ټکول خوړل.

د مدرسي خواره ،، لوييا، مي او دال،، وو کله نا کله که کوم څوک به مهربان سو غوښه به يې راوړه يا چيرته به چا خيرات کړي وو، وچه مړي به مو له کورونو راټولوله او هر چني ته به يې په حساب څو کورونه ورکړي وو، که به کوم چا تر حساب کمه مړي راوړه وهل، ټکول او د مړي نه خوړولو سزايې ورته ټاکلې وه.

يوه ورځ چي د کوم چني ملگري سره د وچي مړي راټولولو ته ووتم، زما ملگري چني به په نيمکښه دروازه کې ودرید او د ،، وظيفه راوړئ ! ،، نارې به يې وروهلې، څو کورونو ته تر ورتگ وروسته زه هم راضي سوم چي کوم کور ته يو ښور وکړم؛ کله چي ما د يو کور په دروازه کښي د ،، وظيفه راوړئ ! ،، ناره کړه، سپي وغپل ما ژر دروازه ورپوري کړه، ملگري راپسي وخنډل، يو ځل بيا مي جرئت وکړ دروازه مي نيمکښه کړه او ورښور مي کړ، که گورم يوه وړه نجلۍ چي توده مړي يې په لاس کښي وه راغله، دروازي ته په راټږدي کېدلو سره يې را خطا کړه او منډه يې واخيسته، مړي زما پښو ته ولويده، په بسم الله سره مي راپورته کړه، زما ملگري چني څه نه وويل لکه چي ورسره عادت سوی وو.

يو بل کور ته ورغلم کله چي مي ښور کړ يو ځوان هلک راووت زما سره يې ستړي مشې وکړه، موږ ته يې د انتظار وويل او بيرته لاړ، له لږ ځنډ وروسته کله چي راستون سو په يو پلاستيکي بوتل کې شرومبي او په بل لاس کښي يې توده مړي راوړه، زما په ليدو خوشحاله سو او چني ته يې وويل:

_ دی زه پېژنم زموږ د ښوونکي زوی دی دده پلار دي خدای وبخښي او جنتونه يې ځای شه.

کله چي موږ را روانيدل، د خدای پاماني په وخت يې زه په غږه کي ونيولم.

مدرسي ته دلاري په اوږدو کي زما ملگري چني خپل خادر هوار کړ او بشپړي مړۍ يې په خو برخو وويشلې ترڅو دهغه کورونو حساب پوره سي چي مړۍ يې رانکړه او مونږ له سزا خلاص سو.

مولوی صاحب د مړۍ په راټولولو وترتلم نه پوهيږم چيرته يې ليدلی وم که چا ورته وييلي وو؛ او زه يې د مړۍ له بيا راټولولو منع کړم دا ځکه چي ترما ډېر کشران سته چي وچه مړۍ يې راټوله کړې وای.

له دې وروسته يې ماته د پخلي دنده را وسپارله او هر ماخستن به مي پخلي کاوه، زه په هم دې مدرسه کښي ډېر وخت پاتي سوم، يوه ورځ چي په بنوونځي کښي د نتايجو د اعلان ورځ وه مولوی صاحب اجازه رانکړه چي ورسم او خپله اطلاعيانه واخلم، زما اطلاعيانه زما مشر وروراخيستي وه زه يو ځل بيا په دوهمه درجه اتم ټولگي ته بريالی سوی وم، ټول ژمی په هم دې مدرسه کښي ووسيدم؛ د پسرلي له راتگ او د بنوونځي له پيل سره سم بنوونځي ته ورغلم او درسونه مي پيل کړل.

زه او مولوی صاحب په دې خبره سره راضي شو چي د ماسپښين مهال به بنوونځي ته ځم او له هغه وروسته به د شپې لخوا بيرته مدرسي ته راځم؛ د معمول په څېر مي دواړه ځايه خپل درسونه ويل؛ زما په شمول ټول زده کوونکو ډېر په خوند سره درسونه ويل او دا زمونږ لپاره يو بريالی کال وو، ځکه چي د بنوونځي نوې ودانۍ هم جوړه وه، د نوي نصاب کتابونه، قرطاسيه او د بلجيم هيواد په مرسته زده کوونکو ته د بيسکوپونو مرسته هم رارسېدلې وه، چي د تفريح په وخت به يې شاگردانو ته ورکول.

★★★

يوه ورځ بيا د رڼاگانو په کور کي شمعي مړې سوې، او د طالبانو لخوا د ټولي سيمي بنوونځي وتړل شول، ما هم له هغه وروسته د مدرسې له قاري صاحب سره مي د ديني زده کړو لپاره د لوگر ولايت ته د تگ نيت وکړ ځکه دلته نژدې شا او خوا ټول بنوونځي تړل سوي وو او هيچا بنوونځي ته زړه نه بڼه کاوه .

کله چې ادې اجازه راکړه او له قاري صاحب سره د لوگر ولايت ته روان سوم دلاري په اوږدو کي مي ځای، ځای ټوټې، ټوټې سپرک او پلچکونه وليدل چې د بمونو په زور ويجاړ سوي وو؛ له غزني ښاره د کابل په لور ووتلو د سپرک له غاړي سره د تيلو ټانکرونه او اکمالاتي موټرونه سوځول سوي وو، ځينې يې داسي هم وو چې زمونږ تر راتلو لږ موده وړاندي اور وراچول سوی او لاهم لوگی ترې پورته کېده؛ موټروان له دې حالت سخته ځوریده، خو په موټر کي ناستو کسانو يې خبرو ته چندان اهميت نه ورکاوه او زمونږ په شمول ټول کرار، کرار پخپلو ځايونو ناست وو . د کابل ښار عمومي دروازي ته له رسېدو سره سم امنيتي کسانو موټر د تلاشي لپاره ودراره، داسي يې تلاشي کړلکه بيخي چې يې تلاشي کړی نه وي، عسکرو يوازي د خلکو څېرې ته کتل، تر دې وړاندي ما د مرکز ښارني امنيتي کسان ليدلي وو چې په ډېره سختي سره يې تلاشي کوله ان تر دې چې د خلکو جیبونه به يې هم پلټل؛ موټروان هم د عسکرو په بې غوري نيوکه وکړه او ويې ويل:

ټولې امنيتي ادارې بايد خپل وظيفې په سمه توګه سرته ورسوي؛ تلاشي وکړي، څارنه وکړي او پلټنه وکړي؛ ښار ته پر راغليو لارويانو زيات پام وکړي، د دوی دا لږې غوري د ډېري لوی وړانګاری سبب ګرځېدلی سي.

قاري صاحب وويل:

د کابل ښار ډېر بدل سوی ښکلي دنگي ماڼۍ او ودانۍ لري، څو کاله وړاندې چې زه راغلی وم دا ښار داسې نه وو اوس يې ډېر پرمختګ کړی او دا ديمکراسۍ زور دی چې ځواني ښځې او پېغلي په خلاصو وينستو ګرځي.

غرمه مهال مو د کابل ښار په يو ريستورانټ کښي کابلي پلاو، او د پسه قورمه سوې غوښه له تودې وچي مړۍ سره خوږه، ټيکسي ته وختلو او د لوګر ولايت په لور مو حرکت وکړ، د يوې، يوه نيمي بجې شاوخوا د محمداغي ولسوالۍ سرخ آباد کلي ته ورسيدلو.

سرخ اباد کي د عمومي سړک سره نژدې د يو پترول پمپ تر څنګ له ټيکسي موټر څخه ښکته سو، لږها خوا مو مخ او لاسونه د روانو او بو په وياله کښي ووينځل او به مو وڅښلې، قاري صاحب تر مخ او زه ورپسې په نابلدۀ قدمونو روان سوم.

دا سيمه له طبعي اړخه ډېره ښکلي وه، ښايسته باغونه او د اوبو کاريزونه يې لرل، د لاري دواړه غاړي په دنگو، دنگو چنارونو پوښل سوي وې، پرېمانه د منډو باغونه يې لرل، د شمال له څوږ سره د تازه منډو وږم راته، او هري خوا ته د مرغانو بيلا بيل او اوزونه اوريدل کېدل د طبيعت دا نندارې په ما ډېري ښې لګيدې او د خوشحالي احساس مي کاوه، تر ډېره پوري مي سترګي په هغې بوډۍ کښي څښي وې چې د سړک له غاړي سره يې پسونه څرول.

قاري صاحب په قدم، قدم زما احوال اخیست، چي زړه مي تنگ نه سي، مونږ ترڅو باغونو او نهرونو تېر شو، بيا هغه جومات ته ورسېدلو چي تر مخ يې د رڼو اوبو وياله بهيده، ما تر وياله ټوپ کړ څپلی. مي اوبو ته ولويده، قاري صاحب په خدا سو او ژريې څپلی. را ونيوه، په خټو ککړه پښه مي ووينځله، څپلی. مي په پښو کړه، دواړه د جومات انگړ ته ننوتلو، په انگړ کښي څو نوري خوني هم وې چي د مدرسې چپيان پکښي اوسېدل، که گورم زموږ يو بل کليوال چڼی هم هلته دی چي تردې وړاندي يې زموږ سره دکلي په مدرسه کښي د قرانکريم حفظ کاوه.

دوی زمونږ په ليدو خوشحاله شول، خولې يې له خدا نه سره ورتلې، ټولو سترې مشې راسره وکړه، سرې اوبه يې راکړې دا چي مونږ ډېر سترې شوي وو، ساه مو بنده، بنده او سترگي مو پټي، پټي کېدې نو د خوب غېږي ته مو ځانونه وروسپارل، آرام ويده شو.

کله چي راوينس سوم يوازي پروت وم، قاري صاحب نه وو، دباندې راووتم که گورم په جومات کښي د ماسپښين جمع ادا کيږي، ژر، ژر مي اودس وکړ او جومات ته ننوتم، په اخيري رکعات کي مي له امام سره لمونځ ونيو، څو چي ما لمونځ پای ته رساوه ټول کليوال له جومات ووتل، يوازي قاري صاحب له مولوی صاحب سره د محراب خواته په خبرو بوخت وو؛ قاري صاحب ماته اشاره وکړه او زه يې دځان خواته ور وبللم له مولوی صاحب سره يې معرفي کړم، دوی زما او زما د درس په اړه ډېري خبري وکړې، چي زما ستاينه به يې کړه شرميدم، غوږ به مي کون و اچاوه، ځکه زه پوهيدم دومره ځيرک نه يم څومره چي دوی وايي.

مولوی صاحب زما کتابونه بدل کړل، هغه کتابونه چي نيمی مي ويلي وو په نيمی کښي پريښودل او ماته يې د علم صرف د کتابونو وويل چي بايد سهار يې پيل کړم.

له جومات څخه مدرسې ته راغلم کليوال ملګري مې شين چای چمتو کړی وو، يوه، يوه توده، توده پيال له موندلې کړه او دباندې راووتلو .
 ما د دې سيمي له طبعي هوا څخه خوند اخيست، ګام په ګام د منو وني، باغونه، دنگ، دنگ چنارونه او د کاريزونو او به بهيدي، زړه او روح دواړه به مې تل تر و تازه وو، تر ماڅيګر پوري د مدرسې په ځانګړي د منو باغ کي وګرځيدلو او منې مو وخورلې، د ماڅيګر لمانځه ته جومات ته راغلو، دا چې مولوی صاحب نه وو، د يو طالب په امامت مو لمونځ ادا کړ، تر ما بنامه په جومات کښي پاتي شو ټولو د مدرسې طالبانو د قرانکريم تلاوت کاوه او کتابونه يې مطالعه کول، د ما بنام تر لمانځه وروسته د يو کوچي طالب په ميلمستيا د هغوی کيږدی ته لاړو .

★★★

کوچيانو په ازاده فضا کښي د کيږدي مخي ته پرش هوار کړي وو،
 بالښتونه ورباندي کتار وو، مونږ کښېناستلو د تيز شمال له وجي
 خراغونه مړه کېدل، يوه شيبه يې تراکتور چالان کړ، چي بيټري يې ډکه
 سوه نو د تراکتور د بريښنا رڼا ته دسترخوان ويړ سو، شوروا او توده
 مړي يې راته کيښوده ورپسې يې خوندوره د وري غوښه چي تازه يې
 حلال کړي وو راوړه، ټولو په ښه خوند سره خواړه و خوړل گوتي مو
 وختلې د خير او برکت دعا يې وکړه، شين چای مود ساړه شمال په خوږ
 کښي نوش کړ، د ماخستن د لمانځه وخت په رانژدې کېدو سو، موږ هم
 کرار، کرار بيرته خپلي مدرسي ته راستانه شو.

ماخستن خوب نه راته، په ځای کښي مي د مړي اتامونه پراته وو، څو،
 څو واره راپورته سوم په نيالۍ مي دسمال تېر کړ، ميړان راباندي
 گرځيدل، چيچلم يې تر نيمي شپې پوري وينس وم، يو ناڅاپه لوی درب
 سو، يو ځل بيا درب سو، تر ډېره مي غوږونه څک وو ما ويل لکه چي
 جنگ سو، ذهن ته مي کور راغی او هغه په ولسوالۍ د شپې لخوا د
 طالبانو بريد، سوچ واخيستم، ډار راسره وو، ټوله شپه وينس وم د سهار
 خواته کله چي لږ، لږ رڼا سوه او قاری صاحب او داسه ته پورته سو
 سترگي مي سره تللي وې، يو چا مي په پښو سرې اوبه را توی کړې،
 پخپل ځای کښي را کښېناستم، کليوال ملگري مي راباندي ږغ کړ:
 _ پورته سه لمونځ دريدلی او ته لا ویده يې !، ژر، ژر مي بستره ټوله کړه
 او دباندې راووتم د ويالې په غاړه مي اودس تازه کړ او جومات ته

ننوتم، لمونځ سوی وو، مولوی صاحب او مقتدیانو د دعا لپاره لاسونه لپه کړي وو، یوې خواته په لمانځه ودریدم لمونځ می ادا کړ، چي راوتم مولوی صاحب راږغ کړ او دځان خواته یې وربللم.

مولوی صاحب زما د ناوخته پورته کېدلو علت وپوښت، ما هیڅ نه وویل هغه په ډېره قهرجنه لهجه خبري پیل کړې هغه وویل:

— ته باید له نن وروسته سهار وختي پورته سې؛ آیا ته نه یې خبر سهار وختي پورته کېدل څومره گټي لري؟

زه غلی وم هغه خپلو خبرو ته دوام ورکړ:

— الله تعالی (ج) فرمایي: د سهار لمونځ ادا کړئ ځکه دا د شپې او ورځي د ملایکو د حاضریدو وخت دی؛

همدارنگه رسول الله (صلی الله علیه واله وسلم) فرمایي: د سهار دوه رکعتي لمونځ له ټولې دنیا او هغه څه چي په دنیا کي دي غوره دی، د م اخستن له لمانځه وروسته د علم له زده کړي پرته بل څه ته مه راټولېږئ، زما د امت په وختي پاڅیدلو کي برکت اچول شوی دی.

کله چې هغه خبري پای ته ورسولې، را ووتم او هغې خونې ته راغلم چیرته چي د مدرسې طالبانو د سهار ناشته تیاره کړې وه؛ د سهار په ناشته کې د معمول او نورو مدرسو په څېر وچه سپه مړی او شین چای ایښودل سوي وو، د ناشتې تر کولو وروسته درسونه پیل شول ما هم په لومړي ځل "صرف میر" راوخیست او د مولوی صاحب مخي ته کښېناستم.

مولوی صاحب د کتاب شروع او پای ته د ښه نیت دعا وکړه او ویې ویل: — صرف د علم مور او نحوه یې پلار دی، ته باید دا ټول یا نیمې کتاب یاد کړې، ما هم د "هو" او "سمه ده" په پار سر ورته ښور او، یوه شیبه زما او د کتاب په اړه ورغیده بیا یې زه رخصت کړم.

ماسپنين مهال بازار ته د خپل کليوال ملگري سره ووتم، په لاره کي مي هغه تخته چي د پوليسو ۱۱۹ بيړنۍ شمېره ورباندي ليکل سوې وه سوځول سوې ده، تختې ته مخامخ د دوکان د پوال ږنگ او ور يې مات سوي وو، موږ هم هم دې دوکان ته ودریدو، يو پاو کلچې مي راوخيستي، له دوکانداره مي د مات وره او ږنگ د پوال پوښتنه وکړه يو سوږاسويلی يې وکينښ او ويې ويل:

تېره شپه طالبانو هغه وړاندي تخته چي د پوليسو لخوا درول سوې وه په راکټ ویشتلې، راکټ تر تختې وتلی او زما د دوکان په کونج لگيدلی دی، زه نه پوهيږم دوی به د تختې په ویشتلو کي څه تر لاسه کړې وي خو زما د کوچنيانو د خولې گوله يې نيمی کړه، پرته له دې چي نور څه ووايم له دوکانه يې راووتلو او د نور بازار په لور و خوځيدلو، ما د ځان او جامو وينځلو لپاره صابون راو نيولو او بيرته مدرسې ته راغلو.

★★★

شپي او ورڃي تڪراري سوڀ، د معمول سره سم هره ورڃ به ٻنهي په خوند درسونه روان وو، زه به هم اوس هر سهار وختي پورته ڪېدم، ڪتاب مي تقريباً نيمائي ته رسېدلي وو، مولوي صاحب د ازموڻي وويل د پنجشنبې په سهار د ڪتاب تر ازموڻي وروسته ڪله ڇي بريالي سوم هغه راته وويل:

_ زه پوهيڻم ته به د دين گهڻوڪي او ساتونڪي يي، د خداي په لار ڪي ستا شهادت زما تر ٿولو لوڙه آرزو ده، لڪه ڇرننگه ڇي حسين ابن علي د مظلوم د حق او د عوامو د مصلحت د دفاع دود خپله دنده وگهله او په ڏي لاره ڪي يي ٿي و نه ڪڙه هغه خپل ڄاڻ يي د ڪربلا په لوي وڙتتون ڪي قربان ڪڙ او د خپل پالونڪي په نزد د شهيدانو سرور شو او د انسانيت په تاريخ ڪي يي د سمون پالو د لار بنود مڊال په غاڙه واچوه.

ما د مولوي صاحب غٽو سترگو ته په حيراني سره ڪتل او هغه خپلي اوڀڙي ڇني يي تر خولي لاند ڪڙي، لاسونه يي په ريره ٽڙ ڪڙل يوه شيبه غلي وو، بيا يي وويل:

_ زما استاد د الله تعاليٰ هغه بنده وو ڇي هميشه يي دا تلوسه درلوده ڇي د خداي ج په سپڻخلي لاره ڪي د يو سخت زري ظالم او متجاوز ڪافر له لاسه په شهادت ورسپري؛ ڇڪه ده د خپل خالق ج او د هغه د پڻمبرص پر خبره پوره ايمان او باور درلود ڇي شهادت، جنت ته د تللو تر ٿولو لنڍڪي لاره ده، هغه د قرآن او حديث په ڏي خبره پوره باوري وو ڇي له ڏي نه پورته درجه يوازي د انبياء عليهم السلام ڪڙي شي ڇي يو مؤمن

د خدای تعالیٰ د فرض عین حکم د پرخای کولو په غرض د متجاوز ظالم کافر په وړاندي میدان ته د براء بن مالک او د انس بن نضر رض په څېر وړ ودانگي او بیا د هم هغه کافر له لاسه او یا زخمونه وگالي او په شهادت ورسېږي .

د وخت او بخت کیسې دي؛ یو بل طالب چي تر ما شو میاشتي مخکي مدرسې ته راغلی، ده به ویل ما ټول عمر دلته او هالته لکه د هوایي مرغه تېر کړی، خپل کور یې په سترگو نه دی لیدلی، علت یې څه دی ولي کور ته نه ځي؟

ددې پوښتنې په ځواب کي به لکه گونگ داسي غلی شو .
د جمعې د ورځې په رخصتۍ ټول لیري او نژدې شاگردان رخصت شول، دا وخت یوه نجلی په کړکۍ کي تر سپوږمۍ سپینه رابنکاره سوه، ویښتان یې شمال په یوه بله خوا وړي را وړي، سترگي مي ور وختې، تر وره را غبرگه مسجد ته را دننه سوه، نوکان یې ژوول، زما نوم یې اخیسته مور یې یوه مڼه ورکړې وه چي مسافر طالب ته به یې ورکړې؛ ور ولاړ و وتم، سترې مشې مي ورسره وکړه ورته ومي ویل:
_ هغه زه يم مور ته دي زما لطفه مینه او مننه.

طالب تر چخلکو غلي، غلي پسي کتل، سپيني پوندي یې له تورو سیندلو سره لا بنې بنکاریدې، کتاب یې پټ کړ د سترگو په اشاره یې د ځان خوا ته ور وغوښتم، خوله یې چوله کړه او ویې ویل:
_ څوک وه؟!

د باندي تیز باد سو، دورې او خاوري جومات ته راننوتې، ور ولاړ سوم کړکۍ مي پوري کړه او طالب ته مي مخ ور وړاوه ومي ویل:
_ د هم دې کلي جنۍ ده، څو ورځي وړاندي یې مور د مسجد سره نژدې زیارت ته راغلي وه، اوبه یې غوښتې، په مدرسه کښي څوک نه وو، اوبه

مي ورکړې، له ما يې نه پوهيږم تر څه پوري وپوښتل، ما يې په ځواب کښي وويل زه د پکتیکا يم او دلته د درس لپاره راغلی يم. هغه سترگي و مښلې لکه چي د غرمې خوب ته يې ځان آماده کاوه، لږ موده غلی وو، بيا يې خبري پيل کړې:

«د نا محرمي ښځي سره د سترې مشي پر وخت لاس تر څادر لاندي نيول بهتر او غوره دي، بل ځل پام کوه چي دا ور له انجونو سره پوښتنه و نه کړې او هو ياد لره د دې ميرمن زوی عسکري کوله، وسلوالو و واژه لاس يې په مونږ پاک کړی، هغه وايي په مدرسه کي طالبان او سپرې، دا هم دوی وژلی دی يوازي د مدرسې کسانو ميوند ښه پېژانده چي عسکري کوي.

ما له ځانه سره وويل:

((کيدای شي گمان يې سم وي، مدرسه سم او بد فکرونه روزلی شي)) هغه په ډېره قهرجنه لهجه وويل: ولي غلی شوې؟! لکه چي زما خبره ښه نه درباندي ولگېده.

ومي ويل:

«هيش، زه به څه ووايم، نه پوهيږم تر ما مخکي دلته څوک او څنگه.. طالب په غصه ښکاریده، په زوره، زوره يې خبري پيل کړې او ويل يې: ته بايد سپين او تور وپېژنې، زوی يې زمونږ او د ديدن دښمن وو، له خولې دي خبري کاري، دا ښځه به هم له کوم چا سره ضرور کوم لاس لري دومره کور سلا بلانه چلېږي.

ومي ويل:

«کور يې ما ليدلی، زه به وظيفې ته ورتلم، کړی ورځ د ټک او زرتارو کار کوي، د کلي ناوي او پېغلو ته بالښتونه گنډي، له هغه به يوه گوله مړی پيدا کوي، خوله او لاس به يې ورباندي ازاد وي.

سترگي يي د خوب په بهانه پٽي کړې، لږ ځنډ کړا سو، اړخ يي په بله بدل کړ، ورو غوندي يي وويل:

_ ته لا دلته نوی يي خپله به پوه سې .

تليفون يي وشرنگېده، په منډه ووت، بيرته رانغی زه، قاري صاحب او کليوال ملگري مي په مدرسه کي يوازي پاتي شول .

نن خوومه وه، نازکي، او د شنو سترگو نجلۍ به هر ماځيگر دوه يا درې منځي د مسافر طالب په نوم مدرسې ته راوړې، نوکان ژوول يي يو عادت وو، په شونډو کښي يي يو څه وويل، ما وپوښتل:

_ پوه نه سوم څه دې وويل؟

په خندا کي شاته ولاړه وې ويل:

_ ته د پټکيکا يي؟

ما څه نه وويل دې لاس را اوږد کړ وې ويل:

_ ميړتون

په اوږه مي ميړی وو هم داسي مي پريښود، دې ته مي وويل:

_ يازه د پټکيکا نه يم خود پکتیکا يم .

دا پخپله خبره وشرمیده، تر وياله يي ټوپ کړل، منډه يي واخيسته پاوړۍ يي لکه د آسپي شرنگيدې، تر دېوال پټه سوه له سترگو مي پناه سوه .

د نبي شپي (برات) شپه وه، غوڻبتل مي ڪور ته زنگ ووهم، مور به مي يادوي، گوندي زما د بڻ ڀه اوريدو به خوشحاله شي؛ ڪله چي مي هڻه وڪڙه د ورور نمبر مي بند دي، فڪر مي خراب شو اوس هه وڪڙم، نن به مي همزولي لوبي ڪوي ٿول به د نن شپي له رواجي ميلڀ خونداخلي او زه...

ملگري ته مي زنگ وواهه شماره يي بنده وه، صبر ڪومه بله شماره به يي ڪار ڪوي، مخابراتي شبڪه پرلپسي د ملگرو شمڙي بندي يادوي، د نيمي شپي انديبنو ڀه غڀر ڪنبي ونيوم، ڪني يادونه مي ترخوا او شا را تاو شول ڀه وجود ڪنبي مي نا آرامي احساس ڪڙه د باندي ووتم، د پينڇلسمي سپورمي لکه دچا ڀه انتظار ولاڙه وه ستورو د بنيادم ڀه ڪڙنو پسي پسڻد واهه، سر راباندي وگرڇيد دا وخت مي همزولي ويده شوي، نه پوهيڀم ڪوم درد مي اوبنڪي ويولي، ڪتاب مي خلاص ڪڙ موضوع يي راته بي خونده ويسپده، د ليڪلو هڻه مي وڪڙه هڻه، هڻه هر هه له ما تللي او خپه وو ساه مي واخيسته اوبنڪو ته مي له زڙه د درد لاره وشوه؛ سترگي مي سره ورغلي وڀ خوب مي ليد ،، باد رڻي اوبه خڙي ڪڙي ،، د سهار اذانونه ڪڍل سترگي مي وڃوڙي پورته شوم اودس مي تازه ڪڙ لمونڇ مي ادا ڪڙ ، مولوي صاحب ته ڪنڀناستم، د خوب تعبير مي وڃوڻت هغه وويل:

ڀه خوب ڪي ڪان ڀه رڻو اوبو ڪي ليدل د روغتيا او سلامتي معناري دا چي تا خڙي اوبه ڀه خوب ليدل ڀر عڪس ته به ناروغه شي، هو زه نه

غوار ۾ تاته ڪوم زيان ورسڻي، دوه رکعتہ لمونڻ ادا ڪرہ او ڊپر تلاوت ڪوہ .

هره شپہ به د ڪور او ادي ياد راسره وو، ترناوخته به يي خوب ته نه پريڻسودم، په هم دغو ورڻو ڪي قاري صاحب هم ڪور او ڪلي ته ولاڻ؛ ڪه مائيگر به چڪر ته ووتم هم بيرته به ڙ راتلم ورڻ په ورڻ مي د خولي خوند خراييده، وخت به نه راباندي تپريده، ترروڙي پوري قاري صاحب نه راغي، په هم دغه ورڻو ڪني مولوي صاحب د هغه طالب خبره هم ياده ڪرہ چي له مدرسي تللي بيرته نه دي راغلي، مولوي صاحب وويل:

_ داسي بختور خلڪ او داسي بختور نصيب د هرچانه وي، بختور سڙي دي چي د نبي شپي په شپه يي د شهادت جام نوش ڪري .
ماته يي گوته ونيوه او زياته يي ڪرہ:

_ زه باور لرم ته به هم يو ورڻ داسي شهيد سڙي، هو ڪه ته نه غوار ڀي دتودي ويني په جوش ڪي له امريڪايانو او د هغوي له مزدورانو سره وڃنگيري په زور دي نه مجبورم، دا ياد لره هغه چا چي د مدرسي سڙه مڙي خورلي وي له دين سره خيانت نه ڪوي .
له هم دي سره مولوي صاحب ووت، ماته د خپل پلار هغه خبره را ياده سوه چي وويل يي:

تر هرڇه وړاندي "امن" ڪله چي د يو هيواد خلڪ د امن تر بيرغ او دسولي تر سيوري لاندي ڙوند ولري، تعليم او پرمختگ ڪوي، دين، مذهب او ناموس يي خوندي وي .
هغه به دا هم وويل:

زموڙ په هيواد ڪي روانه جڪرہ پردي ده، د دين او مذهب تر نامه لاندي نوري، نوري شخصي او سياسي گتي په پام ڪي نيول سوي دي، چي قربانيان يي زموڙ بي وسه ولس گرڻي .

★★★

سبا ته روژه وه، قاري صاحب هم راغی، په راتگ يې خوشحاله سوم،
ماڅيگر مهال مو جومات را پاک کړ، يو کليوال مقتدي نوي غالی.
راوړي وې هغه مو هواري کړې د لاوډ سپيکر بيټري. مولوی صاحب
چارچ کړه ترڅو بيا سهار وختي د قران کریم تفسير د لاوډ سپيکر څخه
وشي، ماخستن مړی، و خوړل سوه، لمونځ او تراويح وشوې، مولوی
صاحب راغی او ويې ويل: ستاسو د پشلمې لپاره به چای او نور هر څه
چي وي زمونږ له کوره راځي غم يې مه کوی.

او هم دارنگه هر پشلمې ته به يې خوندور د شيدو او شين چای، سوجي،
حلوا او يا پراټې به يې راوړې، د مدرسې طالبانو د مولوی صاحب
ستايينه کوله او دعاگانې يې ورته کړې.

يوه ورځ د غرمې په مهال قاري صاحب ته مي زنگ راغی له تليفون سره
د باندي ووت لکه چي کومه خبرې له ما پټوي، بيرته راغی وې ويل:
_ ما فکر وکړ له کوره زنگ دی خو هغه بل څوک وو

په خبرو کښي ورولويدم:

_ دا دي ترڅه پوري وويل ما کله پوښتنه کړې ده ضرور يو څه شته چي
ته يې له ما پټوي؟

هغه وويل:

_ ورور دي وو!

ورته ومي ويل:

_ ښه نو بيا يې څه ويل ها؟؟

دی چې پوه سو خبره نه پټیږي ویې ویل:

_ وسله والو په کلي کښي مخابراتي شبکې سوځولي؛ ورور دي له مرکز
 څخه اړیکه نیولې وه او ویل یې، ویل یې ... خبره یې سره وړوله، سړیې
 وړپټ کړ ویې ویل:

_ هیڅ هسي ټوکه مي وکړه !

ورته ومي ویل:

_ څه یې ویل ته ولي له ما خبره پټوي؟

سړیې رالوڅ کړ، گړی ته یې وکتل د لمانځه وخت دی، را ولاړ سو ویې
 ویل:

_ ورور دي سلامونه ویل نن یا سبا به اړیکه درسره ونیسو ته به کابل ته
 راشې کورنۍ مو گاونډي هیواد پاکستان ته ځي په کلي کښي ژوند سور
 اوردی .

درب وریې را پوري کړ او له خوني ووت.

په سبا ورځ کله چې د ورور تلیفون راغی که څه هم هیچا نه غوښتل چې زه
 له مدرسې څخه ولاړسم، یوازي د ادې خبره مي ومنله، زه او قاري
 صاحب مخ په کابل را روان شو، څو قدمه لانه وو راغلي چې مولوی
 صاحب په مخه راغی ماته یې یو څو افغانۍ را کړې او مدرسې ته د بیا
 راتلویې په ټینگار سره راته وویل.

دلاري په اوږدو کي هم دا فکر اسره وو، چې ولي زه په کراره سره درس
 نسیم ویلی، که هم دا یوه میاشت نور دلته پاتي سوی وای کتاب به مي
 خلاص سوی وو، د پلار هغه خبر مي ذهن ته راغله چې ویل به یې ،،
 هڅه وکړئ هم دا نن مو د زده کړو وخت دی کله چې زه مړ سوم ناممکن
 چې تاسو به درس وواياست،،

کابل له کوټه سنگي سره نژدې له ټیکسي رابنکته شو او د سړک له ژی،
 ژی سره غلي روان وو چې یو چا راپسي غږ کړو، ما ولیدل چې ادې او

کوچني وروڻه مي د سڙڪ له غاڙي سره په لمده او ککړه ځمکه ناست وو،
مشر ورور چي خوله يې له خندا ډکه وه زمونږ سره سترې مشي وکړه،
ادې ته مي ور منډه کړه، دواړه لاسونه مي تر غاږه ورچاپېر کړل او بڼه ډېر
موسره وژړل دا زمونږ د جدايي د درد او په وصال کي د خوښۍ اوبښکي
وي.

قاري صاحب مو رخصت کړ، مو ترته پورته شو، د کابل ښار تر دنگو،
رنگينو ودانيو، مارکيتونو او دوکانو راتېر شول، څومره چي مو تر له
ښاره ووت دومره به ځوريدم.

ادې زما د تيرو شپو او ورځو په اړه پوښتنې کولې کومي چي په مدرسه
کښي تيري شوي وي، زړه نا زړه مي ځواب ورکاوه، کله چې ما له ادې
څخه د پاکستان ته تلو علت وپوښت، هغې وويل:

_ طالبانو دي مشر ورورته په هم دې تور گواښ کړي چي گواکي دي د
دولت سره د جاسوس په توگه کار کوي، پرلپسې يې جومات ته ليکونه
راليرل چي له دولت څخه دي لاس واخلي د دې لپاره چي موږ مطمئن سو
يوڅه وخت دي له هيواده دباندې ولاړ سي، بلا څره موږ دې ته مجبوره
شو چي کلي پرېږدو او پاکستان ته ولاړ سو.

زه ډېر تېرى سوم خو اوبه مي نه څښلې ځکه چي روژه وه، د مشر ورور او
ادې هم روژه وه، خو کوچنيانو ته يې له هغه ماشوم څخه اوبه رانيولې
چي د سڙک له غاڙي سره په خيرونو جامو کښي ولاړ وو.

د لاري په اوږدو کي خوب وړی وم، کله چي مو تر ودريد را وينس سوم
که گورم مو تر د سڙک له غاڙي سره ولاړ دی او د چنارونو او ونو هاخوا
ته پريمانه رڼې اوبه بهيدي، له مشر ورور مي دځای په اړه پوښتنه وکړه،
هغه وويل:

دا د سروبي رواني اوبه بولي اصل کښي دا د کابل سيند اوبه دي کله
چي د کابل له ښار څخه تيريږي د تينۍ په سيمه کي د لوگر سيند ور سره

يوځای کيږي او بيا د تنګي غار ته داخلېږي هم دارنگه د پنجشير سيند ورسره يوځای شي، د سروبي نه وروسته ورينمين تنګي ته داخلېږي، داسې لغمان ته او بيا د کنړ سيند ورسره يوځای کيږي او بلاخره د پېښور سيمي ته ځي چې د اټک په ساحه کي زړه نا زړه د سند له سيند سره يوځای کيږي.

زه د سړک له ژۍ اوبو ته وربښکته سوم، اودس مي تازه کړ، دوه، دوه رکعته د سفر لمونځ مو وکړ او مخ په ننگرهار وځوځيدل، د ماځيگر لمونځونه مو په ننگرهار کي ادا کړل، سترګه لويده ته تورخم بندر ته ورسيدل، د تورخم په بندر کښي مو پاکستاني عسکرو ته سل روپۍ په هم دې خاطر ورکړې چې مونږ افغانان يو او په غېرقانوني ډول د پاکستان خاوري ته ځو، ما وويل:

لراو بر... خبره مي لاپوره نه وه چې مشر ورور مي په خوله لاس راوښو او ويې ويل:

دلته دا خبري مه کوه دا د دې خبرو ځای نه دی ناوخته کيږي مونږ بايد ژر تر ژره مزل ترمنزله ورسوو.

کله چې د خيبر تر دروازه تېرسو، دا وخت د ما بنام اذانونه هم وشول، په هم دې سيمه کښي د يو جومات سره مو تېر ودريد، د جومات مخي ته ناستو ماشومانو سرې اوبه او خرماوي راکړې روژه مات او لمونځونه مو وکړل، پېښور ته چې رسيدلو په يو هوټل کښي مو مړۍ وخوره دا ځکه چې ټوله ورځ مو هيڅ هم نه وو خوړلي. په هم دې شپه د لاهور ښار ته وځوځيدو، سهار اذانونه شوي وو چې لاهور ته ورسيدلو، په هم دغه ورځ مونږ روژه نه ونيوه يو خو د پشلمي وخت تېر سوی و او بل ډېر زيات سترې سوي وو.

★★★

خوارلسم اگست د دوه زره يولسم ميلادي كال چي د پاڪستان خپلواكي ورځ نمانځل كېده، په لاهور كښي زمونږ لومړي ورځ وه. گام په گام شور_ ماشور جوړ وو، شپېلي او سندري غږيدې، لاري او كوڅې يې د پاڪستان په ملي بيرغونو بنايسته كړي وې، د ماشومانو او ځوانانو په غامبورو د سپورمۍ او ستوري نښه انځور وه، تر دې وړاندي ما د كوم بل يا خپل هيواد د خپلواكي ورځ نمانځل نه وو ليدلي، دوري، دوري لا ډېر په نندارو پسې وگرځيدم، ماخستن په تلويزون كښي د هم دې ورځ په مناسبت خبري كېدې او د خپل هيواد د ملي دفاع عسكرو او مهيمات يې نندارې ته وړاندي كول.

شپې او ورځي تېرېدلې د كوچني اختر ورځ را ورسېده، اختر مروروو يا كه مونږ له اختره مروروو، د كلي په نسبت اختر ډېر سوړ او بې خونده راباندي تېر سو، تر اختر وروسته مو په كارونو پيل وكړ، د نيمكو په يوه فابريكه كي مو كار كاوه، زه به د ورځي مهال ورتلم، مشر او تر ما كشر ورور به د شپې .

ماته يي درې زره پاڪستاني روپۍ تنخوا وټاكله، زمونږ كور چي په كرايه مو نيولى وو، له فابريكې څخه ډېر ليري وو، د شپې لخوا به په فابريكه كښي پاتي كېدم، د غرمې مړۍ د فابريكې په څښتن وه، ماخستن به مي نه خوړله، د سهار ناشته يو گيلاس چاي او پراټه مي له نژدې هوټل څخه په پور اخیستل، كله چي د مياشتي اخيره سوه، تنخوا يې راكړه، زه مخكي له دې چي كورته ولاړ سم هوټل ته ورغلم زما د

ناشتي يو زره پينځه سوه روپۍ سوي وي هغه ته مي روپۍ ورکړي او له پاتي نيمی روپيو سره کور ته روان سوم .
 په هم دغه شپو ورځو کښي زمونږ د يو کليوال سره په تلفون وغږيدم ،
 ما د قاري صاحب پوښتنه وکړه هغه مي په ځواب کښي وويل :
 _ قاري صاحب د ملي امنيت کسانو د سرک له غاړي سره د ماین ايښودلو په مهال نيولی او بندي دی .
 کله چي د قاري صاحب له بندي کېدلو زمونږ کورنۍ خبره سوه ، ډېر خفه شول ، هم دا وجه وه چي په ما باندي يې باور له لاسه ورکړ او زه يې له درس ويلو منع کړم مدرسې ته يې د تلو اجازه نه را کوله .
 له هغه وروسته مور ډرې سره وروڼو د ايلفي په فابريکه کښي کار پيل کړ ، هر يو ته يې اوه ، اوه زره پاکستاني روپۍ تنخوا وټاکله ، دوه مياشتي کار مي وکړ د ايلفي د ډېر زيات گيس او ککړي هوا تنفس د سينې درد او ټوخي په ناروغۍ اخته کړم بشپړه مياشت کار ته نه ووتم ، ډاکترانو راته وويل :
 ته بايد هوا بدله کړې ناممکن چي ته په يوه محدوده فضا کښي ښه سې ترڅو دي ازاده هوا تنفس کړې نه وي .
 د ادې په مشوره خپل هيواد ته راستون سوم او يو ځل بيا مي په مدرسه کښي درسونه پيل کړل دا مدرسه زمونږ د ولايت (پکتیکا) په يوه نژدې سيمه کښي وه .

★★★

دلته مي يو بل بڻه ملگري هم پيدا ڪر، درسونه پيل شول، ڊي ملگري په درسونه کي زما سره ڊپره مرسته ڪره او هم دارنگه دارتيا وڙ شيانو د اخیستلو لپاره يي پيسې هم راکولې، کله، کله به کور ته هم ورسره تلم، موري يي ڊپره مهربانه بنڃه وه، زه يي هم خپل زوی ڪرم، د جمعې ورځ چي رخصت به سوم له ده سره به يو وار ضرور کور ته تلم که به نه ورغلم مور به يي خفه ڪېده، زما برخه وچه او لمده ميوه به يي مدرسي ته رالپړله، ماته هم لکه خپله اڊي داسي زڙه ته رانڙڊي وه.

د قاري صاحب څو نورو شاگردانو هم په هم ڊي مدرسه کښي درس وایه، د قاري صاحب نوم به يي هروخت په خوله وو، خصوصاً د مولوي صاحب يوه شيبه هم له ياده نه ووت، قاري صاحب رښتيا چي د اخلاقو يوه بڻه نمونه وه، د هغه بنديخاني ته تگ په شاگردانو ڊپراثر ڪاوه ځکه خوبه مولوي صاحب هروخت د زندان ظلمونه بيانول او زمونږ په غوږونو کښي به يي د قاري صاحب د خلاصون لپاره د پاڅون خبري راڅخولي هغه وويل:

_ هغه بنديان چي حافظ او يا ديني عالم وي، په بېلا بېلو بهانو ترسختو شڪنجو نيول ڪيري، خوب ته يي نه پرېږدي، برقي شاپونه ورکوي د مرگ ترپولي يي رسوي، دوی ته په ڪال کي يوه جوڙه جامي ورکول ڪيري، خپلي جامي نه ور پرېږدي، هغه شيان چي د سره صليب له خوا بنديانو ته ورکول ڪيري عسڪري پٽوي، اوبه او خوراڪ پخپل وخت نه ورته رسيږي، او هم دارنگه ځني بنديان له روغتيايي ستونزو سره مخ

وي، ڪورنيو ته ٻي ڊنوموري ڊ علاج لپاره اجازت نه ورڪول ڪيري او نه هم ڊو ڊ بنديانو تداوي ڪوي، چي له امله ٻي ڊر بنديان مڙه شي. په ڊي ورستيو ڪنبي مي ڊا ملگري وخت نا وخته په اونئ ڪي شو، شو واره له مدرسي خخه ڊ ڪور په بهانه به ولاڙو بلاخره پسي ورڪ سو او نه راغي، ڪله چي مونڙ خبريدل هغه بلي مدرسي ته تللي وو. زه يو خه وخت په هم ڊي مدرسه ڪنبي پاتي سوم او خپل درسونه مي ويل، يوه ورخ يو طالب ڊا خبره وڪڙه چي خبره سپينه ده:

_ له نن وروسته به ڊ ملا صاحب له ڪوره ڊ مدرسي چنيانو ته اوبه نه راخي ڊا حڪه چي ڊ ملا صاحب لور له چنيانو سره سپين سترگي ڪيري. يو بل طالب تر ڪڙي سر را ايسته ڪڙ چي زمور خبري ٻي اوريدلي وويل:

_ بنه نو خه به ڪوو په مدرسه ڪنبي تود ڊي خه چي يخي اوبه هم نسته مجبور يو چي ڊ ملا صاحب له ڪوره ڊ اوداسه او خبناڪ لپاره اوبه راورو، ڪلي ڪومه داسي عامه وياله يا نلڪه نلري چي ڊ نورو خلڪو سره، سره ڊ مدرسي چنيان هم اوبه ورخه راوري. ڊا خبري نن ڊ ملا صاحب او چنيانو تر منخ هم سهار له لمانخه وروسته وسوي، ڊوئ پريڪه وڪڙه له نن وروسته به اوبه ڊ گل اغا خان له ڪوره راوري حڪه ڊ هغوي ڪور ڊ ملا صاحب ڊ ڪور په نسبت و ڊوئ ته نڙ ڊي ڊي؛ اوس چي گل اغا خان خه وائي ڊا به وروسته مالومه سي. غرمه چي ڊ شنو سترگو چني ڊ گل اغا خان ڪور ته ڊ اوبو لپاره ورغلي، يوه بوڪه اوبه ٻي ورڪڙي چي ڊا به ٻي لومڙي او اخڙي بوڪه اوبه وي بيا به نه راخي، حڪه شين سترگي چني ڊ گل اغا خان اڪا ڊ ميرمني په سترگو بيخي بنه نه ورخي.

ومي ويل

_ نو چاره خه ده؟

طالب په غصه سو ويې ويل:

_ دوى وايي چي شنې سترگی به نه ورځي کوم بل يو دي اوبه راوړي
مهمه نه ده چي شين سترگی به اوبه راوړي.

ومي ويل:

_ شين سترگی به څه کوي د پيالو وينځلو هم نه دی تېره شپه يې هم د
ناظم الطالبيا گيلاس مات کړی وو؛ ورزياته مي کړه:

_ سمه ده شين سترگی به وچه ډوډی راټولوي، کاکو به ديگ پخوي،
امين به دگل اغا خان اکاله کوره اوبه راوړي فيصله وسوه.

اوس ټول خپل، خپل کارونه کوي لکن ملا صاحب درس ته نه راځي بايد
پوښتنه يې وکړو چي څه کيسه ده؛ لور يې ماځيگر غوا پټي ته بيولې،
ميرمن يې هم دروازې ته په پيشو پسې راوتلي وه، خو ملا صاحب نن
څوومه ده جومات ته نه راځي کليوال يې له چا پوښتنه وکړي؟

زه پخپله که څه هم د ملا صاحب سره مي دومره نه لگيږي بايد ورسم او
پوښتنه يې وکړم، ورغلم ميرمن يې په څکو شونډو وويل:

_ خبره نه يم!

بیرته راغلم او په هم دې فکر کښي وم ناظم ته مي وويل:

_ نن هوا سمه ده؛ د ملا صاحب احوال به يو نه لايو څوک راوړي، ته
يوځل د مير احمد کور ته ورسه مير احمد د ملا صاحب پوخ ياردی.

_ مير احمد ته ورغلم هغه هم وايي:

خبر نه يم!

اوس چاره څه ده؟

په هم دې فکر کي وم؛ پرلپسې دوه، درې د موټر هارن ووهل سو، ور
وتم نا اشنا څوک دی، دسمال يې تر خولې تاو کړی، را بنکته سو، د
موټر کيڼي اړخ ته يې منډه کړه دروازه يې ور خلاصه کړه، ملا صاحب را
بنکته سو، موټر يې رخصت کړ او کور ته ننووت.

ماڻيگر لمانڻه ته جومات ته راغي زما د يوڀ پوښتني په خواب کښي
وويل:

_ په مدرسه کي د اوبو نه شتون دا هرڅه ته په کتو سره مي د ښکته
ولسوالۍ څخه چنده را ټوله کړه، ترڅو دا ستونزي ورباندي حل او بل ته
مولاس اوږد نه شي.

خو شپي وروسته ملا صاحب موټر هم واخيست، کله، کله يي د دروازي
مخي ته په چټياڼو وينځه؛ او هو رښتيا له ملا صاحب سره سور رنگه
سراچه موټر بيخي ښه ښکاري خو بشپړ کال ووت د گل اغا خان له کوره
اوبه راځي په مدرسه کي د اوبو نستي، هستي نه سوه.

★★★

د شپې ناوخته ډېر تېزې سوي وم، را پورته سوم په بدنې کښې اوبه نه وې، په اوبو پسې د مدرسې انګرې ته راو وتم سپوږمۍ بشپړه وه او ټول انګرېيې روښانه کړې وو، دا وخت که گورم د مدرسې له څلورو خواوو د ليزر سرې بټۍ را باندي واچول سوې، وډار سوم پرته له دې چې اوبه وڅښم مدرسې ته ننوتم او نور چټيان مي راوښ کړل، مخامخ دروازه خلاصه سوه او د امريکايانو ټانک د مدرسې انګرې ته را دننه سو، څو تنه امريکايي عسکرو د بام لخوا چوترې ته راټوپ کړل، خوني ته راننوتل، زمور په سرونو يې د ټوپک شپيلۍ ونيوې، په خولو يې پټۍ را وټرلې او انګرې ته يې راويستل، زما په شمول ټول چټيان حيران وو او هغه عسکر يې څارل چې زمور بسترې يې تر کړکۍ انګرې ته را غورځولې، د اشپزخانې وري يې مات کړ، ښه تر ډېره يې تلاشي وکړه فکر کوم هغه څه چې دوی يې په لټه وو پيدا نه کړل، دوه تنه عسکر زما خوا ته راغلل زما له خولې يې پټۍ خلاصه کړه، يو تن عسکر چې زه يې تر مټ نيولی وم راته وويل:

_ زه له دوی سره افغان ژباړن يم دا امريکايي عسکر غواړي له تا څخه څو پوښتني وکړي، امريکايي عسکر له ژباړن سره خبرې کړې ژباړن زما څخه پوښتني کړې او ځوابونه به يې امريکايي عسکر ته ويل:

_ نن ستاسو په مدرسه کښې د نابله کسانو ناسته وه؟

ومي ويل:

_ فڪر نه ڪوم، نن موڙ يوازي وو او مولوي صاحب هم په مدرسه ڪنبي
نسته.

ژباړن ځان او د ټوپڪ شپېلۍ سمه ڪړه وويل:

_ ته بايد خبري پټي نه ڪړې موږ ڪولاي سو تاسو له ځانه سره يوسو او د
جېل په تيارو کي موبند ڪړو.

ومي ويل:

_ زه رښتيا وایم!

له ځانه سره يې روان ڪړم په داسي حال کي چي لاس يې زما په اوږه نيولي
وو وويل:

_ آيا ڪله هم دلته د طالبانو يا کومي بلي نابنده ډلي ناسته کيږي يا سوې
ده؟

ومي ويل:

_ مياشت ووته چي مدرسې ته راغلي يم داسي څه مي نه دي ليدلي،
يوازي موږ او مولوي صاحب دلته وي، هغه هم ڪله چي درس راته ووايي
بيرته ځي.

زه يې پرېښودم ژباړن امريکايي عسکر ته ورغی، يو بل عسکر له ټولو
چټياڼو تلاشي واخيسته بيا يې له خولې پټۍ ور خلاصي ڪړې، ټانکونو
ته وختل او حرکت يې وکړ، موږ لاد مدرسې د گډوډ سامان په سمولو او
راټولولو بوخت وو چي د سهار اذان وسو.

د لمانځه تر ادا کولو وروسته ڪله چي موږ درسونه پيل کړل د کليوالو
تگ، راتگ پيل شو او د بيگانۍ شپې د پيښي په اړه به يې ډول، ډول
پوښتني کولې، مولوي صاحب چي دخلکو تگ راتگ او پوښتني
وليدې موږ يې رخصت کړو او مدرسه يې د خوشبو په مخه رابنده کړه.
زه هم د خور ګره راغلم، څو شپې او ورځي هلته وم، يو مائېگر د
ولسوالۍ له بازار سره نژدې د ماین چاودنه وسوه، چي دهم دې

ولسوالي. عسکر پکښې شهيدان شول، زه د خور کره روان وم، د عسکر مو تر راغی او زه يې له ځانه سره بوتلم، د دې پرځای چې ولسوالي ته مي يوسي پوستې ته يې يوړم، دا عسکر چې اکثر يې زموږ کليوال او د شا او خوا نژدې سيمو وو، زه يې په رسی ووهلم، هغوی هم دا يوه خبره کړه، ته بايد اقرار وکړې چې دا ماين دي ايښی، که ما هر څومره د ځان سپيناوی وکړ په هم دې خاطر تور وم چې په ديني مدرسه کې درس وايم، شپه يې هلته د عسکرو په پوسته کې راباندي تېره کړه، د قومندان په ذهن کې دا هم ور ګرځيدل چې زما سره لوبي وکړي، تر دې وړاندي زما له ملګرو او همزولو سره يې په داسې کړنو خبر وم، دا چې په پوسته کې نور عسکر وو او دی پوهيده که داسې کومه هڅه وکړي مقاومت به يې وکړم، نه پوهيږم لوستونکي به څه فکر کوي، خو زما فکر برېښه او عقل خام دی، د باور وړ مي مات دی، کنه الوت ته د هرچا زړه کيږي، د سهار په لمر باور نسته، که شپه په شپه کې داسې تکه توره پاتي سي، نا ممکن چې زما په مخ به بيا شمال لاسونه تېر کړي.

تر سهاره پوري يې زما لاسونه را تړلي وو، يو عسکر چې د پوستې ساتنه يې کړه ماته څو واړه وويل چې اوس ټول عسکر ويده دي ته وتښته، هيڅوک هم ستا پوښتنه نه کوي ځکه د پوليسو قومندان دا حق نلري چې په خپله مخه يو څوک په پوسته کې بند کړي او ولسوالي ته يې نه بوځي، ما فکر وکړ که زه وتښتم هم دې عسکر ته لانجه جوړيدلی سي، کيدای سي قومندان يې له دندي وشړي، ټوله شپه داسې ويښ ناست وم که خوب به راغی سر به مي ښکته ولاړ او را ويښ به سوم.

سهار وختي اذانونه کېدل چې د پوليسو قومندان راويښ سو، زما لاسونه يې را خلاص کړل او کور ته تګ اجازه يې را کړه، کور ته راغلم او خور ته مي بهانه وکړه چې زه د يو ملګري سره تللی وم واده يې وو،

هلته مڀ شپه تپره ڪڀڙي ده، تر سهاره پوري سندري او اتهونه وو، خوب
راڻي غوارم ويده سم تر خولڙ آرام سم.

★★★★★

له هغه وروسته چې په هیواد کې له حالاتو زړه تنګ سوی وم او ادې مې هم ډېره یادیدله، بیرته خپل کور ته چې اوس په لاهور کې ده ولاړم، او هلته له یو افغان دوکاندار سره په دوکان کې د یو کال مودې لپاره منشي سوم، له یو کال تېرولو وروسته یو ځل بیا هیواد ته له ادې سره یوځای ددې لپاره ستون سوم چې خور مو هم د څه مودې لپاره له ځانه سره راوړم. که څه هم مشر ورور ډېر وویل چې دا ځل هغه خپله ولاړ سي، خو کور او کار ته په کتو سره ادې هغه دې ته راضي کړ چې زه له ادې سره یوځای وطن ته راسم.

دا هغه وخت وو چې په افغانستان کې د حامد کرزي تر ديارلس کلني دورې وروسته تازه په تازه د ملي يووالي حکومت رامنځ ته سوی وو، د ملي يووالي حکومت هغه وخت رامنځ ته سو کله چې ۱۳۹۳ کال ولسمشريزو ټاکنو د دویم پړاو د پایلو پر سر د دوو مخکښو نوماندانو، اشرف غني او ډاکتر عبدالله ترمنځ ناندري او اختلافات راپورته شول او له څو میاشتو دوام وروسته، دواړو ټاکنیزو ډلو د ملي وحدت حکومت پر جوړولو هوکړه وکړه.

کلي ته له راتګ څو ورځي پس هغې مدرسې ته ورغلم چې د امریکایي ځواکونو تر چاپې وروسته مو رابنده کړې وه، دلته ټول نابنده چينان وو یوازي یو کس چې د مولوی صاحب د ترور زوی دی لا اوس هم شته، زما په لیدو خوشحاله سو، ما وویل:

_ ته پوهيږي زه دلته نه وم پوه اونۍ کيږي له لاهوره راغلی یم غواړم پوه
سم چي زما ملگري اوس چيرته او څنگه دي؟
کله چې ما د خپل هغه ملگري پوښتنه وکړه چې اوس يې په بله مدرسه
کي درس وايه هغه وويل:
_ ولي ته خبر نه يې چې هغه شهيد سو؟

ومي ويل:

_ داسي څنگه کېدای سي هغه ډېر هوښيار ځوان وو او د هغه مور به تل
ورته ويل چې له داسي کارونو څخه لري اوسه .
چهي وويل:

_ زه نه پوهيږم مور به يې هغه ته څه ويلي وي او کنه، بختور دی چې د
محبس په دروازه کېنې فدايي حمله وکړه او شهيد سو، داد ده برکت وو
چي څو تنه زندانيان يې راخلاص کړل، يو معقول او ثابت حقيقت دی
شهيد چې کله د الله ج په لاره کي خپله وينه تويوي، د الله جل جلاله د
رضا لپاره ځان قربانوي، د سر په بيه له اسلام او قرآن نه دفاع کوي، له
خپل کور، اولاد بلکې ټول ژوند نه د الله جل جلاله د رضا لپاره تېريږي،
يقيني خبره ده چې الله جل جلاله به يې تر ټولو زيات نازوي.

زه هلته ډېر نه سوم پاتي او بيرته د خور کره راغلم، د ملگري مړيني
راباندي زور وکړ، له ډېره خفگانه مي تبه سوه تردې چې ټوله شپه په
وينه راباندي تيره سوه.

په سبا ډاکتر ته ورغلم درمل يې راکړل، مگر بيا هم تبې دوام وکړ څو
شپې او ورځي ووتې، زه لا ښه سوې نه وم چې د لوی اختر ورځي شپې
سوې، دلته هم لکه د نورو ځايونو د مسلمانانو په څېر د قرباني لپاره چا
پسونه، چا وزې او گډي او چا غوايان رانيولي دي

د اختر دوه اوني. وتلي وڃي مونڙ بئرتي لاهور ته راغلل او خور مي هم
د ڏو شپو، ورڃو په مخه راسره را وستي، لاهور ته له رارسيدو سره سم يو
ڄل بيا له هم هغه کس سره په دوکان کي منشي سوم.

★★★

يوه ورځ د يو ملګري ليدو ته چي په روغتون کښي د ناروغۍ له امله بستر وو ورغلم، د ناروغ تر ليدو وروسته کله چي راووتم يوه نرسه په ډېره بېرته راپسې راغله او زما مخي ته ودریده، په داسي حال کي چي ساه يې دردیده او لاسونه يې په سينه نيولي وو وې ويل:

_ بښنه غواړم آیا تاسو مقتصد ياست؟

کله چي پوه سوم پښتنه ده او په روانه عامه لهجه خبري کوي حيران سوم، ځکه ما تردې وړاندي په پنجاب کښي پښتنه ډاکتره يا نرسه نه وه ليدلي، و مي ويل:

_ هو زه مقتصد يم دا چي تاسو ما پېژنئ او زه دي نه پېژنم لږ بايد دځان په اړه ووايې؟! وې ويل:

_ زما نوم پلوشه ده، دلته په هم دې روغتون کي د خدمتګاري په ډول د عملياتو عملي زده کړي کوم، زه تاسو د پخوا لا په رسنيو څارم او درسره بلده يم که زما گمان سم نه وي نو بښنه غواړم. و مي ويل:

_ مننه اغلي زه مقتصد يم ستاسو گمان سم دی دا چي زه ناوخته سوی يم غواړم ژر ووايې څه خدمت دي کولای سم؟

دا وخت يو امبولانس د بېرني خدمتونو دروازي ته ودرید، هغې وويل د ناروغ بېرني حالت دی زه هم ته نن ما خستن زما پيغام ته په طمعه اوسه.

په طمعه، طمعه دا شپه تپره سوه، بله ورغ او شپه تپره سوه، د پلوشي
 پيغام نه راغي، هم دې ته مي انديسنه وه چي دا به څوڪ وي؟
 د نا بلده روښان پيغام مي ولوست د سلام ځواب مي ورکړ، ډپر ژري
 پيغام راغي:

ولي دي دومره ناوخته کړ؟

ورته ومي ليکل:

د کوم بل چا د پيغام په طمعه وم.

_ ياني تاسو ته لومړی دهغه شخص پيغام مهم وو؟

_ بلکل

روښان په انگرېزي تورو پښتو ليکله او تر ډېره به يې ناسمه ليکله، ما
 ورسره ډېري خبري و نه کړې او د کتاب په مطالعه بوخت سوم، خوب
 وړی وم کله چي راوينس سوم، شپه نيمه وه، کتاب مي کېښود او پخپل
 ځای کي آرام ويده سوم.

سهار چي را پورته سوم، د ټولو ورځو په څېر نن هم لومړی پيغام د
 روښان وو، چي د ښې او نيکمرغه ورغ يې راته ويل، ځواب مي ورکړ:

_ ستاسو دي هم ورغ نيکمرغه وي!

هغه په لفظونو کي د خدا تمثيل وکړ او ويې ويل:

_ غواړم پوه سم ولي د نورو شپو په نسبت ناوخته ويده کېږي؟

ما څه نه ورته وليکل او دوکان ته ولاړم، ماسپښين مهال په دوکان کي
 يوازي ناست وم روښان ته مي پيغام وليږو

_ سلامونه روښانه هيله ده ښه به يې؟

هغه دا مهال موجود نه وو، او ځواب يې ماخستن ناوخته راکړ:

_ وبخښئ وځنډيدم او د دې څو شپو هم چي انتظار دي وکړ بخښنه

غواړم هيله ده ما به وبخښي

_ رُونبانه زما او ستا تر منځ د خپگان څه نسته نو بيا ولي شيبه په شيبه
بخښنه غواړي؟

وي ليکل:

_ دا ځکه چي زه هم هغه پلوشه يم...!

اوږده ساه مي واخيسته پيغام مي وليک:

_ عجيبه کوي دا دومره ځوريدل په څه معنا وو؟

وي ليکل:

_ هيڅ! غواړم سبا زموږ روغتون ته راسې ځکه چي پلار مي هم راځي،
او هغه غواړي له تاسره وويني.

په سبا له خپل ورځني کاره وزگار نه سوم روغتون ته نه ورغلم، ما بنام
چي کورته تلم دلاري په اوږدې د پلوشې زنگ راغی، کله چي مي ځواب
ورکړ هغه نه وه غږ د سپري دی، له سلام وروسته يې وويل، زه د پلوشې
پلار يم او غواړم تا له نژدې ووينم، خپلو خبرو ته يې دوام ورکړ هم دا
اوس که ته هرځای يې زه هلته درځم، کله چي پوه سوم کومه بهانه نه مني
ورغبرگه مي کړه:

هم دا اوس زه روغتون ته درځم په طمعه اوسه، کله چي روغتون ته ورغلم
پلوشې ته مي زنگ وواهه، پلوشه او يو بل سپين بيري سپري چي لاسونه
يې سره ورکړي وو د روغتون له دروازي را ووتل، زه پوه سوم چي هم دا
يې پلار دی، موږ د سړک له غاړي سره يو گړدي ميز ته کښناستل،
پلوشې دوه گيلاسه تازه د منې جوس راوغوښتل، يو يې زما مخي ته
کښنود او بل يې د ځان، ما خپل گيلاس دهغې د پلار مخي ته ور نژدې
کړ، پلوشې په شونډو کي وخنډل:

د پلار مي د شکري ناروغي ده هغه جوس نه څښي دا ستاسو دي، په
ډاډه زړه يې وڅښه، پلار يې هم د پلوشې خبره تائيد کړه او زياته يې کړه:

آيا ته پوهېږې چې ما دلته ولي را بللی يې، رښتيا هم هيڅوک له خدای پرته د چا په زړه دومره ښه نه پوهيږي، پلوشه غواړي پښتو ليک لوست زده کړي که څه هم هغه اوس ډاکټره ده خو د پښتو ليک، لوست سره مينه لري، پرون يې ستا په اړه راته وويل او ما هم دا مناسبه وگڼله چې له تاسره ووينم، دا زما د نازولي لور پلوشې هيله ده چې پښتو ليک، لوست زده کړي زه لتا غوښتنه کوم چې دا هيله يې ورپوره کړې او زه باور لرم چې ته به په هم دې برخه کښي خپله همکاري له پلوشې څخه و نه سپموي.

دا وخت ماته له کوره زنگ راغی ادې وه، ناوخته سوی وم، کور ته چې راغلم د نورو شپو په پرته ژر ویده سوم، سهار د پلوشې په زنگ راوینس سوم، تليفون مي ورباندي بند کړ خبري مي نه ورسره وکړې، يوه شيبه مي بيا سترگي سره تللي وې چې ادې راباندي غږ کړ، لمانځه ته يې پورته کړم دلمانځه تر ادا کولو وروسته مي موبایل راوخيست، دپلوشې تر لسو زيات پيغامونه راغلي وو وروستی پيغام مي ولوست:

_ نه پوهيږم ته څومره بې غمه يې ما غوښتل چې خبري درسره وکړم خو تا...

ورته ومي ليکل:

_ ډېر وخبښه له خوبه وم ووايه څه خبره ده؟

د مخابراتي شبکې د خدمتونو د څانگي ځوابي پيغام راغی چې ليکلي يې وو ،، پيغام ليږل ناکام سو دغي شميرې ته تر پيغام ليږلو وړاندي پخپل حساب کښي کريدت زيات کړی ،،

نن مي دسهار ناشته هم په کور نه وکړه د پښتو ژبي يو کتاب مي را واخيست او دوکان ته ولاړم، موبایل ته مي کريدت واچول، پلوشې ته مي زنگ وواهه، هغې ځواب نه کړ، ماځيگر مي يو قلم او کتابچه واخيستل روغتون ته ورغلم، پلوشه د روغتون په چمن کي ناسته وه، د

لاسو نوڪان يي پرڻي ڪول زما په ليدو را ولاڙه سوہ، خندل يي، تر
 سٽڙي مشي وروسته يي ڏوڪي راته سمه ڪڙه، د روغتون يوڻ بلي
 خدمتگاري ته يي غڙ ڪڙ جوس يي راوغونبتل، پٽه خوله ناسته وه او
 جوس يي ڏنبل، قلم، ڪتابچه او ڪتاب مي د هڻي مخ ته ڪينسودل، په
 ليدو يي خوشحاله سوہ او زما لاس يي په لاس ڪني ونيو، يوه شيبه د
 پڻتوڙي ليڪدود په اڙه وڃيڏل، بيا يي ڪتابچه پٽه ڪڙه او وڻ ويل:
 _ غواڙم ولاڙه سم چي ناوخته ده
 ما ڇه نه وويل، پٽه خوله را ولاڙ سوم د ماڻنام اذان سوڻ وو چي له
 روغتونہ را ووتم او دوڪان ته راغلم.

★★★

پلوشپي ته مي د خواله په رسني باندي د ليكدود په اږه مالومات وركول او هغې به له ځان سره په كتابچه كي ليكل، يوه ورځ مي زړه وغوښتل ورسم او وگورم ليك يې څومره زده كړي، ماځيگر مهال مي زنگ ورته وواهه، ويل يې ناممكن نن به سره ووينو پلار ناروغه دي، خور مي روغتون ته راوړي له هغه سره بوخته يم كله چي وزگار ه سوم حال در سره نيسم زه هم په طمعه يم.

ما بنام يې زنگ راغي، ويل يې اوس راسه پلار مي اوس بڼه دي هغه هم غواړي تا وويني، زه هم وزگار وم او دستي ور روان سوم كله چي ورغلم، د روغتون هغې خدمتگاري وليدم چي تېر ځل يې موږ ته جوس راوړل، بستر خوني ته يې بوتلم، ما وليدل چي د پلوشپي پلار په بستر پروت وو، سيروم ورته چالان دي، څنگ ته يې يوه شنې سترگي نجلۍ ولاړه وه، طلايي څني يې پر سپين مخ را پرته وې، دا وخت پلوشه هم راغله پرته له دې چي ماته څه ووايي پلار ته ورنژدې سوه په تندي يې لاس وركيښود، او ورته ويې ويل:

_ آغا مقتصد راغلي دي...!

هغه سترگي روڼي كړې، د بڼو په اشاره يې سترې مشي راته وويل زه د بستر سره په نژدې څوكۍ كښېناستم، پلوشپي وويل: _ دا زما مشره خور روقيه چي په هم دې روغتون كي د قابلگي څانگي ډاكتره ده، كه ته

ووايې چي مخکي ولي دلته نه وه او تا نه ده ليدلې دا ځکه چې روقيه د خو ورځني سيمينيار په موخه اسلام آباد ته تللې وه. موندې خبرې نه وکړې، پلوشې چای را وغوښت ما منع کړه، ناوخته سوی وم، د کوم چا د تليفون په زنگ را ووتم او کور ته راغلم. د کتاب په مطالعه بوخت سوم خو پانې مي نه وې لوستي عينکي مي په سترگو وې خوب وړی وم، په اړخ واوښتم، عينکي مي خړپ ماتي سوې، ځان مي سم کړې ځای بدل بيرته ويده سوم، په مياشت کښي يوځل يا کله په اونۍ کښي دوه ځله مي عينکي ماتېږي، څوک به دا گمان کوي چي د لوبو پر وخت يې ماتوم يا هم چا سره به مي لاس اچولی وي او څو سوکان به يې پر دا مخ، منځ وهلی يم؛ زه د دوی ټولو دا خبرې واورم او پرځان يې ځکه زغمم چي عينکي مي ماتي کړي وي، سترگي مي له درده رپيږي، وخت نا وخته مي اوښکي هم راويني سي بهيږي، دا عينکي هم زما د ژوند يوه برخه گرځيدلې ده؛ په مونږ کي ډېرې غلطۍ شته چي له عينکو پرته له ورايه را معلومېږي مگر مونږ يې بيا هم نه وينو، خپلي وړې، وړې غلطۍ په پام کښي نيول په ټولنه کښي د لوی او ژور مثبت بدلون سبب گرځېدلی شي؛ د تور گمان عينکي په پوزه گرځول لويه بدبختي ده او دا بدبختۍ خپل ځان ته په کتلو سره له منځه وړلی سو، سترگي هرڅه ليدلی شي او کله چي په سترگو کي خس ولويږي، سترگي يې نه ويني هم دا رنگه موند نورو انسانانو عيونه وينو او خپل عيونو ته مو پام نه وي، نن چي زما عينکي يوځل بيا ماتي سوي وې د عينکو دوکان ته راغلم، سترگي يې وکتې، هغه وويل سترگي دي ژوبلي سوي دي د شپې مهال کله چي ویديږي په يوه ټوټه باندي تره، او ستاسو عينکي به ما بنام ته جوړي سي.

موبايل ته مي پام سو چي د پلوشې دريم پيغام راغلی، ژر مي را خلاص کړ، سلام، که څه هم ما نه غوښتل درته ووايم، زه پوهيږم زما بل

خواخوڙي نسته او ڪه خواخوڙي مي وي نو هغه به ته پي، زمور د ارمانونو ڇلي وراڻ سو او له سيوري پي پي برخي شول، ڪه ڇه هم پلار مي ماخستن وفات سو تاته اوس و ايم مور ڪلي ته راغلل، مانه غوبنتل ته پي خوبه سڀ، پرون مي ستا سترگو ته ڪتل ڊپر سٽي وي،

زڙه مي نه ومنل يا خو ڊپر نا ارامه سوم، روغتون ته ورغلم د پلوشپي پو بنتنه مي و ڪڙه يوي نرسي راته وويل پلار پي خپل پارتمينت ته وري، پارتمينت د روغتون شا ته پلازي په دوهم پور ڪنبي دريم نمبر دي، په بيره ورغلم دروازه مي خلاصه ڪڙه په مخامخ هنداره ڪنبي مي خپل بير وينستان او خلاصي تني گريوان وليد، د ميز په سر نيم گيلاس سوڙ چاي ايبي او د پروني ورځي ورځپانه، يوه ڪتابچه فڪر ڪوم قلم به چاله ڄانه سره وري وي، په الماري ڪنبي ڪتابونه، ڪڙڪي خلاصه ولاڙه وه، پرده پي شمال ته لکه د يوچا ڪميس نڀده، د لمر وراڻي راپرتي وي په ڪثافات داني ڪنبي مروڙل شوي ڪاغذونه؛ بيرته په زينو رابنڪته سوم لاندي تبخونه ڪنبي يو څراغ روڻانه دي نه پوهيرم دا وريبنمين رومال به دلته له چا څخه لويدي وي، د اوبو نلکه خلاصه پاتي نري، نري اوبه بهيري، را ووتم يو ڄل بيا بيرته پورته خيڙم، وختم هرڅه په خپل ڄاي پاتي سوي دي، د پنبو بنڪالو راپسي وه، وارخطا رابنڪته سوم دوري، دوري مي ڪتل ڪڍاي سي ڇه ناڇه داسي پيدا ڪڙم چي پروني ڊپره سوي سڪوت وشري.

د پلوشپي نمبر ته چي هرڅومره زنگ وهم، موبایل پي بند وي، نه پوهيرم دا ورځ څنگه تپره سوه، د خپل پلار مڙينه به راته سترگو، سترگو ته ڪڍه، مانبنام د تلويزون له لاري خبر سوم چي مانبنام د پڪيتڪا ولايت د يحيي خيلو ولسوالي په پراو سيمه ڪي په داسي مهال ڄانمرگي بريد وشو چي د دريو ولسواليو د واليبال لوبي تيمونو پايلو به ڪوله.

جسمي او ذهني سٽريا راباندي بار وه، د خوب غڀر ته مي ڪان ور
وسپاره، ويده سوي وم.

★★★

په سهار کله چې دوکان ته راغلم، د نور کله په څېر غښتلی نه وم، شونډان مي هم وچ سوي وو او هم دا رنگه په ټول وجود کښي مي د درد احساس کاوه، د تلویزون پردې ته ناست وم چې د پروني چاودني په اړه يې راپور ورکاوه

د تېر ماښام په ځانمرګي بريد کي ۳۶ تنه ځای پر ځای ووژل شول او څوارلسو نورو د ژورو ټپونو له کبله په روغتون کي ساه ورکړه.

يو تن چې له خبريال سره يې خبري کولې وويل:

۴۸ ټپيان چې روغتيايي حالت يې نازک وو، د ملي دفاع وزارت د هليکوپټرو په واسطه پلازميني کابل ته ليردول شوي او د شهيد محمداود په پوځي روغتون کي تر درملني لاندي نيول شوي دي.

ده زياته کړه چې د ټپيانو د ليردولو پر مهال هم يو تن ټپي په لاره کي ساه ورکړې ده؛ خو په ټپيانو کي د درو تنو ټپونه برسيرن وو چې تر درملني وروسته کورونو ته رخصت شوي دي.

يو بل کس چې د امنيتي کسانو جامې يې په تن وې خبريال ته په خبرو کي وويل:

بريد د غيبي خيلو په نوم کلي کي چې د يحيی خېلو ولسوالۍ ليري کلی دی، داسي مهال ترسره شوی چې د درو ولسوالیو ځوانانو په خپلو کي د واليبال لوبه درلوده:

"د يحيی خيلو ولسوالۍ په يوه ليري سيمه چې د غيبي خيلو په نوم ياديږي او کلی دی، هلکانو او ماشومانو د واليبال په ميدان کي واليبال

ڪاوه او يو انتحاري چي چاوديدونڪي توکي يي په ځان پوري ترلي وو،
په هغه سيمه کي چي خلڪ د دې لوبي تماشي ته راتول شوي وو،
انتحاري عمل اجراء کړي دي."

د راپور ترڅنگ يي د سيمي انځورونه، او د زخميانو حالت نندارې ته
وړاندي ڪاوه، چي په وينو سرې خپلي او د قربانيانو د بدن ځني غري
پکښي بنڪاريدل، زه غلي ناست وم او د ټلويزون پردې ته مي ڪتل،
استاد زما د مړاوي حالت پوښتنه وکړه، زه چي ډېر ناهيلي سوي وم هيڅ
مي نه وويل او په خپل کار باندي بوخت سوم، ماضيگر مهال ډاکټر ته
د خپل ځان د درملني لپاره ورغلم هغه وپوښتل:

_ داسي کوم څه دي چي تا ځوروي ولي ته نه پوهيږي ژوند څومره بنکلی
دي؟

ومي ويل:

_ په موټر کښي کښناستم ژوند مي وليد چي ډېر په بيړه روان وو،
انسانانو د يو بل څخه د منځکي تلو هڅه کوله، د ابو غاري ته ودريدم،
د ژوند شيبې مي لکه اوبه بهيدي، د ونو پاني يي لکه زما ناکامي هيلي
له ځانه سره يوه، يوه وړې، په کشتۍ کښي سپور سوم ژوند مي لامبو
وهله، او کله چي د سړک بلي غاري ته اوښتم ژوند تمام سو. هغه زما په
خبرو وځنډل او ويي ويل:

_ ولي د ژوند ترڅي شيبې د خوږو شيبو په را يادولو نه هيروي؟

ومي ويل:

_ غواړم هغه څه هېر کړم چي په اړه يي فکر کوم فکر مي خرابيږي، هر
سهار مي د ژوند لومړنۍ او وروستۍ ورځ پيل کيږي زړه نا زړه د منزل
کولو لپاره راووم ځان مي ډاډه ساتم که وروستۍ ورځ مي هم وي بنايي
نن دلمر تر غروب وړاندي خپل منزل ته ورسيرم په منزل کښي او سپدل

راته مهم نه دي، منزل ته رسيدل مي هيله ده، زه مي هيڇڪله هم خپل
 اميدونه نه ناهيلي كوم.
 ڊاڪٽر خپله اله کڻيو ده سترگي يي زما په سترگو کڻي بنخي ڪري او وڃي
 ويل:

_ نو بيا ولي دومره ناهيلي يي؟

ومي ويل:

_ نه پوهيرم ٿوند به ماته ڇهه را ڪري، د خپل عمر په اوڙه باندي تڪيه يم د
 شيبو په شمار شپي تپروم، هر ه شپه د شمعي په لمبه لاس سوڄم غواڙم
 ڄان د درد له زغم سره عادت ڪرم.
 ڊاڪٽر زما لاس ونيو ورو يي وويل:

_ هر هغه ڇوڪ چي تا ڄوروي بايد هڀر سي او نوريي په اڀه فڪر ڪول
 ستا صحت ته تا وان رسوي نه فايده.

ومي ويل:

_ ياد يي لکه باد د درد سڪروٽي را تازه ڪري، د تريخ چاي تا وده
 غورپونه ترستوني تپر ڪرم، له تا او خلکو ٽولي گيلي په يو کاغذ وليکم
 اوس مي هم په جيب کي ڊپر کاغذونه وراسته سوي، نن به دا کاغذ
 مخامخ د دڀوال په چاق کڻي کيڙدم، يوڀ آرامي سنڊري ته کڻينم
 گوندي ٿوند مي زمزمه ڪري زه اوس له ڪرڙو او نارو لويدي يم، که
 گونگ سم ڊپري چيغي به مي د زړه دننه زندي شي.

هغه په زوره، زوره وڃندل او ويي ويل:

_ زه اوس پوه سوم په رڻتيا سره چي ته ليوني سوي يي. په هم دڀ وخت
 کڻي زما په مٽ کڻي ستن نڀستله، سترگي راباندي درني سوي، بي
 هونبه سوي وم.

کله چي په هونڀ راغلم، ڊاڪٽر او استاد دواڀه مي ترسرولاڀ وو، زه يي
 په خپل ڄاي کڻي را کڻينولم، بيخي آرام سوي وم، ذهني ستريا مي له

منڃه ٽللي وه، ڊاڪٽر په يوه پرچي دوا راته وليڪله او له کتنجايه را ووتم، ساعت ته مي وڪتل د دوکان بندولو وخت وو، زه د دوکان په خوا روان سوم استاد ترلاس ونيوم هغه وويل دوکان مي بند ڪري ناوخته دي اوس بايد ڪور ته ولاڙ سو .

له هغه وروسته پرلپسي خوشي او ورڃي په ڪور پريوتم تبتي مي وي، يو مائيگر ڪله چي لڙبڻه وم د ماما له زوي سره راووتم، د بناڙ خنجه د باندي صحرا ته ولاڙو او د اوبو غاري ته ڪنهناسٽل، ما وليدل چي يو جوان ڇوڪر په دواڙو پڻو شل دي او دواڙه پڻي يي ڪڙي دي د اوبو له غاري سره په بايسڪل کي ناست دي، زما ديوي پوڻنني په خواب ڪنهي راته وويل :

_ د زڙه په سترگو منزل ڪوم، ڪله چي مي پلار وفات سو، لاس او خوله مو نه سره چليدل لتا او ما سره مي مشوره وڪڙه، ڙاولي، پتاسي او نور واڙه، خواڙه به مي د سڙڪ له غاري سره پلورل گذاره مو ڪڙه، اوس مي شڪر هم دا د ڪور تر مخ دوکان دي سهار راو وڃم مانام لاڙ سم، دلور مي مينه ده چي د اوداسه اوبه او خواڙه تر دوڪانه راوڙي، زوي مي په پڻنم او لور ڪي مي په څلورم ٽولگي کي درس وايي هرڇه زما دوس په اندازه راسره سم دي راضي يم له خپل خدايه .

زياته يي ڪڙه:

_ د خداي تر خدايي جار سم چي هرڇه يي زما او خلڪو په وس پوره او برابر دي، ٽنيلي يوه ناروغي ده ڪه ڇوڪر و غواڙي علاج يي ٽينگه اراده او لوڙ همت په خان ڪنهي را پيدا ڪول دي.

مور ڊڙ نه ڪنهناسٽل چي د اڊي زنگ راغي او ڪور ته يي وبللم ويل يي ناوخته ده، زه او د ماما زوي دواڙه زمور ڪور ته راغلل په هم ڊي شپه د نورو شپو په نسبت ڙر ويده سوي وم، ما له خانه سره فڪر ڪاوه چي بڻه سوي يم، او اوس ڪولاي سم چي سبا دوکان ته ولاڙ سم. ★★★

په سبا ورځ سهار هم دوکان ته نه ولاړم، غرمه مهال د ترڅو وريجو دوکان ته له يو بل ملګري سره ورغلم، نن يې تر پرون وريجي لاسني پخې او خوندوري وې، د ده په وريجو غږېدل چې خبرې تر کيسو پوري سره ورسيدلې. ملګري مې له دوکانداره پوښتنه وکړه:

— تر دې دا ښه نه وه چې په همدې فابريکه کښي يا د ښار په کومه بله دولتي خانګه کښي دې کار موندلی وای اسوده به وې او هم به دي کار جوړو.

دوکاندار خوله خندا ته جوړه کړه او په خبرو کښي ورولويد وپې ويل:

— ،، محترمه! کله چې ما د سړک په غاړه په لاسي رپړۍ کښي وريجي خرڅولې ته په هم دې فابريکه کښي خدمتګار وې که ستا ياد شي کله، کله به د غرمې يا بريځر پر وخت راتلې او وريجي به دي خورلې هغه وخت به ستا تنخوا تقريباً او ه زره روپۍ وه، ما به د ورځي زر روپۍ ټوله سودا کړه؛ اوس چې ته له خدمتګار وروسته د فابريکې منيجر سوې ما دوکان پرانيست ستا مياشتنۍ تنخوا اتلس زره روپۍ ده او زه د ورځي اته زره روپۍ سودا چې په هغوئ کښي درې زره روپۍ ګټه کوم، د نن ټوله خواري مي زما وروسته د زوی استراحت دی، او ستا ټوله خواري ستاسو د فابريکې د څښتن، را تلونکی کال به زمونږ دواړو ځامن چې همزولي او ټولګيوال دي څنګه چې مونږ دواړه وو، زما زوی به دوکان ته او زه به کرار د ژوند تر وروستۍ شيبې د ميرمني په څنګ ووسم.

خبري يي لا پسي اوڀري ڪڙي ڪڙي زما د ملگري په اوڀه يي لاس ور ڪښود
ورته ويي ويل:

_ ستا زوى به ستا په څپر لومړى خدمتگار او بيا ... ملگري جيب ته لاس
کږ په پټه خوله يي د دوه خوراڪه وريجو سل روپى ورکړي او له دوکانه
راووتل.

موبايل مي وشرنگېده، که گورم پلوشه ده، له ملگري څخه لږ څنگ ته
سوم او ځواب مي ورکړ:

_ سلام پنخیر راغلي هيله ده ښه به يي؟

هغې يوه شيبه څه نه وويل غلې وه، مجبور سوم بيا ورغږ کړم:

_ سلام ولي غږ نه کوي زما غږ اورې پلوشې!؟

په داسي حال کي چي سلگى يي وهلي وې ويل:

_ اورم!

زه پوه سوم چي دا غږ د پلوشې نه دى پوښتنه مي وکړه _ څوک يي؟

وې ويل:

_ روقيه يم د پلوشې مشره خور

لږ نور مخکي ولاړم په ډېره تلوار سره مي ورته وويل:

_ پنخیر راغلي روقيه هيله ده ښه به ياستئ څه خدمت مو کولای سم؟

وې ويل:

_ پلوشه، پلوشه ناروغه ده، غواړم ته هم راشې هغه اوس په روغتون کي

بستر کوي، هيله کوم هم دا اوس راسه.

ارپکه يي پرې سوه، انديښنې واخيستم، ملگري مي په خپل ځاى

پرېښود، زه د دوکان په پلمه روغتون ته ورغلم، روغتون ته له رسېدو

سره مي په روقيه سترگي ولگيدې د بېرني خدمتونو د دروازې مخي ته

ولاړه وه، زما په ليدو يي حوصله له لاسه ورکړه، کلک يي په غږ کي

ونيولم او په چيغو، چيغويي ټرل، اوبنكي مي ورپاكي كړي د پلوشي
پوښتنه مي وكړه، هغي په ټرا، ټراكي وويل:
_ پرون دا مهال مور خپلي دندي ته راغلو، د پلوشي صحت ښه نه وو، نا
آرامه وه، اوس لږ شيبه وړاندي به هوبښه ولويده.
ومي ويل:

_ ته غم مه كړه ان شاء الله هغه به ټر ښه سي، ته دا راته ووايه اوس چيرته
ده؟

روقيي په داسي حال كي چي ټرل يې مخامخ خونې ته گوته ونيوه، زه پوه
سوم چي هلته ده، نژدې ورغلم، د وره خوا ته د وړې كړكي ترڅنگ چي
پرده ورباندي كښ وه ودرېدم.

د روغتون په لاوډ سپيكر كښي يې شپږويشتم نمبر او د ميوند نوم
واخيست، مور يې له څوكي پورته سوه ماشوم يې ترلاس ونيو، د ډاكترو
خوني ته ننوتل له لږ ځنډ وروسته بيا غږ سو وويشتم نمبر يې وويل،
وروكي ماشوم او مور يې له كتنځاي څخه راوتل په انتظار خونه كښي
زما ترڅنگ په ماته څوكي كښناستل، وروكي ماشوم غلي، غلي مور
ته غږيده، مور به يې په وينتانو كي مهرباني گوتي ور وهلي، په سينه
پوري به يې ونيو، د دهليز له وروستي خوني يوه نازكه نري پېغله چي
سپين كوت يې اغوستي وو، د وړوكي ميوند خواته راغله، له وجود او
جامويي د عطرو وړم راته، په نرمه او خوږه ژبه يې ورته وويل:

_ ماشا الله څومره ښه ماشوم دي نوم دي څه دي؟

ماشوم وويل:

_ ميوند!

نرسي په داسي حال كښي چي پيچكاري يې ډكوله وې ويل:
ښوونځي ته ځي كه نه، كه ځي نو په څووم ټولگي كښي درس وايي؟
ميوند وويل:

_ دريم ټولگي کي
 _ پلار به دي ويل ميوند ډېر تکړه هلک دی لستونى دي درونغاړه چي
 ته څومره زورور يې؟
 ميوند لستونى ورونغبت لاس يې غبرگ کړ، خپلي مټي ته يې وکتل او
 ويې ويل:

_ سلمان خان يم!
 نرسي د پمبې له پمبې څخه لږ پمبه ورپرې کړه، او ميوند ته يې وويل:
 _ رښتيا هم لکه سلمان خان، ته دي دا سترگي پتې کړه اخ څومره بڼې
 سترگي دي، سپين نرم لاسونه، او دا لاس دي موټ کړه.
 ميوند چيغې کړې:

_ وڅخخ ته هم چيچکي لگوي؟!
 نرسي وخنډل:

_ سترگي دي پرانېزه مور دي ويل د پيچکاري له ستنې ډېر ډار پرې.
 په هم دې وخت کي يو بله نرسه راووته دا هم هغه نرسه وه چي زه يې
 پېژندلم د پلوشې ملگرى يم، له ځانه سره يې بوتلم، آسماني رنگه
 پلاستيکي خولۍ يې را په سر کړه، مول يې را ووهه او د پلوشې بستر ته
 يې ودرولم، يوه شيبه لا وتلې نه وه چي پلوشې سترگي را رڼي کړې،
 اوږده ساه يې واخيسته، زما په ليدو فکر کوم خوشحاله سوه، په شونډو
 کې وخنډل، ما يې لاس ونيو، دبستر ترڅنگ نژدې په څوکۍ
 کښېناستم، روقيه هم راغله خنډل يې، ژر، ژر يې خپلي او بڼکي پاکولې،
 پلوشه يې په دواړه مخ بڼکل کړه، ډاکتر راغى د پلوشې نبض يې وکاته،
 په پرچۍ يې درمل وليکل او پلوشې ته يې د آرام کولو مشوره ورکړه.
 پلوشې يو سوړ اسويلى وکښ او وې ويل:

_ دلته مي زړه تنگيږي، غواړم خپلي کوتي ته ولاړه سم، دا چي د پلوشې کوټه هم د روغتون شاته نژدې وه، ډاکټر ورسره ومنله او ډېر ژر يې موږ ته رخصت را کړ چي پلوشه خپلي خوني ته ورسوو .

چي د پلوشې خوني ته ورسېدل، روقيې وژړل کله چي ما يې د علت پوښتنه وکړه هيڅ يې هم نه ويل، ما فکر وکړ د پلار ياد يې تازه سو، خو پلوشې وويل:

_ د روقيې سبا ته واده دی، خاوند او خسرگنی يې نه غواړي نور روقيه داسي ووسي، دا چي د روقيې کوژدن پروسېکال سوې ده موږ هم شه ويلي نسو، دا وخت روقيه را ولاړه سوه او ماته مخامخ کښېناسته وې ويل:

_ زه دا نه وایم چې زما واده کيږي يا هغه شخص زما خوښ نه دی، يوازي او يوازي هم دا درد را کوي او ما خوروي چي کاش اوس مي پلار ژوندی يا موږ داسي بې وروره خويندي نه وای پيدا سوي.

ما که هرڅومره تسلي ورکړه، کوم گټه يې نه وکړه، ما بنام ناوخته په مړاوي قدمونو کور ته روان سوم .

ځني وخت يا که ووايم هر وخت هم سمه ده د انسان الوت ته زړه کيږي، لاسونه مروړي او وايي کشکي وزري مي لرلی چي الوتې وای په لوړو او ژورو، انسانان که د مرغانو په څېر وزري نلري مگر بيا هم الوت کولای شي، هيلي د انسان وزرې دي د لاس ته راوړلو لپاره يې هر ډول ممکنه هڅه الوت دی، ناهيلي د انسانانو له وزرو بڼکي کارې او له الوت څخه يې را گرځوي، ژوند په اميد کيږي، هدف منزل دی هم منزل که په ژوند کښي هدف و نلرو منزل نه شو کولای چي منزل و نه کړو منزل ته نه رسيږو، په هم دې فکرونو کي ډوب وم چي کور ته ورسېدم.

هم هغه شپه زه چي راتلم ادې مي د ماما کره تللې وه، څو گولې ډوډی مي وخوره ځان مي د خوب غېږي ته ور وسپاره، تر ډېرو په خپل ځای

ڪنبي لٽ ۽ لٽ ۽ لٽ اوڻتم خوب نه راته، د شپي ناوخته چي د ڪورني ٽول
 غري ويده شول، سترگي مي پٽي ڪري او خوب وري وم.
 ماغونبتل د خپل روح تر نزوله د شپي ۽ تور تونل ڪنبي شو گامه منزل
 وڪرم، د خاموشه دپوالونو حال واخلم او دمرو هيلو ۽ قبرونو سلام
 ووايم، د بنا ۽ خلود لاري ڪي روان وم، يوازي يو خراغ بليده نوره
 تياره وه، د خراغ ٿيرپخوني رها ته ودريدم ڪه گورم يو ٿوڪ ۽ لڙگينه
 ٿوڪي ناست دي سلگي وهي، ورنٿڌي سوم او پوڻتنه مي وڪره:
 ايا تاسو هم زما ۽ ٿير يو ورك ٿوڪ ياست چي د خپل روح نزول ته
 دشپي ترناوخته د بنا ۽ لارو او ڪو ٿوڪي انتظار باسي؟

سر يي ۽ داسي حال ڪنبي را پورته ڪري سترگي يي له اوڻڪو ڏڪي
 چيني گرڇڏلي وي ۽ ۽ مخ يي د اوڻڪو ويالي را رواني وي د ڏي پرڇاي
 چي ٿه ووايي را ولا سو، بيا يي ۽ دوا ۽ مخه ڻڪل ڪرم، ۽ ٿير، ٿير
 يي زما وجود او جامي تر نظر تپرو لڙي وويل:

زما خدای ڏپر مهربان دي، او زما دا يقين وو چي يو ٿوڪ به زما د
 سڪوت د شور ڪرارولو ته راليري، زه پوهيڙم چي زما او ستا د درد
 شريڪولو ترون ۽ ازل ڪي سوي او مور دوا ۽ هغه ٿوڪ يو چي دشپي
 ترناوخته پوري د بنا ۽ لارو او ڪو ٿوڪ ڪنبي د خپل روح ۽ لٽون پسي
 گرڇو، بيا يي د خپل جيب خه يو ڪاغذ راويست او ماته يي ونيو:
 ها دا ولوله هغه جمله ده چي ما هيڻڪله شعر نه ڪه مگر ۽ لوستلو يي د
 درد احساس ڪوم، ۽ وجود ڪنبي مي ٿريڪه راولي او له سترگو مي
 اوڻڪي بهوي...

دا هغه شپه وه چي يو ٿوڪ مي د خپل ٿان ۽ ٿير وموند چي د بنا ۽ لارو
 لارو او ڪو ٿوڪ ڪنبي د خپل روح ۽ لٽون پسي ۽ لوهو پڻو راوتلي وو،
 نغبتل سوي ڪاغذ مي پرائيسٽ ليڪلي يي وو، ڪاش انسانان ۽ ماتو
 سرڪونو ڪنبي د ورو تورو ميريانو او ۽ ويرانو ڪورونو ڪنبي د مرغانو

خالو ته ڳير وای، تر ڏو پوه سي مينه او ژوند تر لويو، لويو مانيو په
ويرانو دپوالونو ڪنبي ڊپر بنڪلي دي،، ڪله چي ما وڻونبتل يو څه
وو ايم، راوينب سوم سڀي مي له سترگو پناه سوي او زه په خپل هغه بستر
پروت وم چي ماخستن مي د مور په نه شتون ڪي د خوب لپاره پخپله را
غورلي وو .

زه پخپلو ورځنیو کارونو بوخت وم، د روقیې واده په پټه خوله تېر سو، که څه هم زه یې وربللی وم، نه ورغلم، ما هیڅکله د هغوی په سترگو کې اوبنګي زغملی نه سوې، زه پوهیدم څومره درد لري، په هم دې ورځو کښي مي یو سهار د پلوشې لیک ترلاسه کړ چې د ډاګ په واسطه یې دوکان ته رالیږلی وو ، د خدای په دومره خدایي کښي زما تنهایی، دا هیڅوک نه مني نور خلک لا پرېږده زه پخپله په هم دې اړه که فکر کوم گوته په غاښ سم، د سوچونو سیلاب مي واخلي، د خیال په یو لوی سمندر کښي مي واچوي، که مي لامبو زده نه وای پخوا به ډوب سوې وم، حوصله مي د بې اعتمادۍ په کاني چا ویشتلې، زرې، زرې وه، په راټولولو یې بوخت یم نری، گوتي مي زخمي، زخمي په وینو سرې دي، څرېکه درد راسره گرځي، بلاخره دا دی بلده سوم ماته درد یوه نشه وگرځېده، تا درد راکړ ما په ورین تندي د زړه په خونه کښي د یوې لرغوني تابلو په څېر راځوړند کړ، ما هیڅکله د درد په نوم چیغه نه وکړه زه پوهیږم که چیغي کړم درد ته دي توهین کیږي، په دې ورستیو کښي تا او خدای دواړو ته شرمنده یم، ډاریږم که له ژونده وروسته ژوندی او ستا په لیدو بیا و مرم خدای به زما په بیا مړینه نورو بندګانو ته څه ځواب ورکوي، هم دا سوال دی چې په ذهن کښي مي گرد گرځي د خیال وني مي خوري، هو رښتیا ستا راکړی د درد تخم راسره دی، په وجود کي به مي یو، یو راټو کیږي لکه شني تنکی کبلي،

د ليک تر لوستلو وروسته يو وړانديښنه راسره سوه، داسي کوم درد دی چې ما پلوشې ته ورکړې، هغې دا خبرې ماته په تليفون هم کولای سوې، ولې د ډاگ له لاري، ډارېم که له ژونده وروسته ژوندی او ستا په ليدو بيا و مرم خدای به زما په بيا مړينه نورو بندگانو ته څه ځواب ورکوي، هم دا جمله مي په ذهن کي گرځېدله او تر سترگو، سترگو کېدله.

ما د پلوشې سره اړيکې ښکته کړې، په خواله رسنۍ به يې تل دخپل پښتو ليک نمونې رالېږلې، زه پوهيدم چې اوس يې پښتو ليک زده کړی او تر پخوا ډېره تکړه ده، او ښه پښتو ليکلې سي اوس به يې زما سره هم په پښتو تورو پيغام لېږو، د پاکستان په رسنيو کې پرلپسې د ، ضرب عضب،، عملياتو خبري رواني وي چې د بلوچستان په سيمه کېښي د تحريک طالبانو پر ضد وو، د پاکستان پوځ په شمالي وزيرستان کي د ضرب عضب عمليات په داسي حال کي پيل کړل چې امريکا او نورو غربي هيوادونو ترې غوښتنه کوله چې د حقاني شبکې او نورو ډلو پر ضد دي بيړني گامونه پورته کړي.

يوه ورځ ما ځيگر د پلوشې تليفون راغی زړه نازړه مي ځواب ورکړ هغې وويل:

_ د بې ځايه شويو کورنيو د درملني لپاره، شمالي بلوچستان او قبایلي سيمو ته چې د ، ضرب عضب،، عمليات روان دي ميډيکل کيمپ په پلان کېښي نيول سوی، دغو عملياتو لسگونه زره قبایلي وگړي دې ته اړ کړي چې خپل کلی ولس پرېږدي او په بنو، پېښور او نورو سيمو کي د کډوالۍ ژوند وکړي، او د درملني لپاره کومه خاص وزله نلري.

زه پټه خوله وم هيڅ مي نه ويل يوازي د پلوشې خبري مي اوريدلې وې ويل:

_ مقتصده! ته زما غږ اورې! زه هم د ډاکترانو له ټيم سره ځم، کېدای سي هلته مخابراتي شبکې کار نه کوي او هم دارنگه موږ ته د تليفون

ڪولو اجازت هم نسته، ڪڪه مي وڃونبتل درسره خبري وڪرم لطفاً په دعا
ڪي مي ياده لره، اڀيڪه يي پڙي سوه ڪله چي ما وڃونبتل يوڪل بيا
ورسره اڀيڪه ونيسم ٽليفون يي بند سوي وو.

★★★★★

تلویزون ته ناست وم خبریال وویل:

پاکستاني پوځ ادعا کوي په تېرو دريو کلونو کې چي ضرب عضب عمليات يې پيل کړي تر ۳۵۰۰ پوري وسلوال او د هغوی قومندانان وژلي دي خو ولس پوښتنه کوي چي وژل شوي کسان څوک دي، نومونه يې څه دي، او د کوم ځای اوسیدونکي وو.

يو بل کس د تلویزون له خبريال سره خبري کوي او ويل يې:

ترڅو چي د بنو او بدو ترهگرو د توپير تگلاره نه وي ختمه شوې او د اسلام اباد د بنمن د کابل او نوي ډلي د بنمن نه وي گپل شوی تر هغو پوري به نه په پاکستان کي ترهگري ختمه شي او نه به دا عمليات کومه پایله ولري.

د پلوشې تر تگ وروسته هيڅ نه پوهيدم څه وکړم، زړه مي غواړي څو شيبې په دا خپلو غوږونو کښي گوتي ونيسم، چيغې په سينه کښي بنخي کړم او هغه غمونه چي د خوځيدو نه دي د ياد په امسا يې د خيال په کوڅو کښي نادركه کړم، ژوند په کولو ارزي اکثر زما څخه د اوبو له غاړي ياد تورو شپو په رڼولو تېر سي، څوک به دا هم وايي د چا سترگي به يادوم ممکن که د پرهرونو په گنډلو بوخت وم څوک به را ياد سي، ناممکن په اړه يې تر يو غزل زيات فکر وکړم، نيمه شپه ده، د کتاب تر څوومي پاڼي تېر سوی يم، يو ځل بيا لومړی پاڼه را اړوم موضوع يې څه وه، نه پوهيرم فکر مي گډه وډ دی هم دا اوس کتاب ږدم، د تلویزون نندارې ته کښېنم، دا به څووم چينل وي چي زما نه خوښيږي، نن تر هغه فلم هم تېر سوم کوم

چي به ما په ډېر خوند سره کاته، غواړم ګوښه ووسم، موبایل مي بايد کيږدم، عينکي په ميخ ځوړندي کړم، سرته بالښت کيږدم او ويده سم، دا څو ساعته ووتل لا وينس يم خوب نه راځي، کله، کله فکر کوم فکر مي خراب سي، نه پوهيږم شپه څنگه تېره سوه، څه وخت خوب وړي وم، په سبا ورځ مي زړه وغوښتل د پلوشې ليک ته ځواب ووايم، ورځ ټوله فکرونو وخوره، لمر د راوي سيند پښو ته ورولويد، زما په څېر يې د ټولي ورځي ستړيا د غرونو په رڼو اوښکو کي پرېمځله، شپون د خپلي رمې تر شا تنده تر خپل وارپوري ساتلي وه، تر اوبو ټوپ سوم ښار ته مي په نړۍ لاره مړاوي، مړاوي قدمونه وهل ښار ته له رسېدلو سره سم د کتابخانې په زينو وختم سينه يې بنده وه، د پارک ژۍ ته مي د تنهائي سوږ ما ښام رسولی، له جيبه مي د پلوشې ليک راويست، د سړک له غاړې سره مي د هوټل په تناره لمبه کړ، يو گيلاس اوبه مي وڅښلې، انتظار تر نيمي شپې دی، که نن بيا د درد ټنګي را وينسي سوې سهار ته به مي سترګي ووځي.

ما خستن په ليک ليکلو بوخت سوم

السلام عليكم...!

زړه خو به مې هر وخت غوښتل چي درته ووايم، دا دريم کال دی چي مونږ يو بل پېژنو ډېر رازونه او خاطرې مو له يو بل سره شريکي دي، خو ما تر اوسه پوري تاسو ته لا هم هغه خبره نه ده کړې چي دوه کاله وړاندي مي بايد درته کړې وای، پوهيږم چي زما دا خبره نه هم نن تاته ارزښت لري او نه يې کوم بل وخت درته ارزښت درلود يا به يې ولري، د دې خبري څرګندوني ته هيڅ اړتيا نه وينم، په زړه او روح مي بار دی، ځوروي مي، ژوند نيمګړی دی، ښايي سبا په رڼو سترګو نه ووينم، ما ډېر ناوخته کړو، ملامت يم، غواړم د زړه ټنګه مي وچوي هغه ټنګه چي له څو کلونو مي په زړه ولاړه ده او دردوي مي، داسي شيبه ه زما نه په ياد

کیري چي ستا ليکل شوي کړنبي ولولم او اوبنکي مي نه وي بهيدلي، دا تر ټولو سخته ده چي زما د اوبنکو د بهيدلو علت څه دی، زه ولي ژاړم هيڅ نه پوهيږم.

دا ليک چي تاته يې ليکم په داسي حال کي چي لاسونه مي پرک اخیستي، د زړه درزا په غوږنو اورم، د تلویزون غږ بند دی، د چای پیاله راته سره شوې ده په غږپ کولو نه ارزي، زه ډېره بڅبننه غواړم چي اوس هم نشم کولای چي په هم دې ليک کي د خپل زړه خبره ستا زړه ته دروليږم،

کاغذ مي له کتابچې را خیري کړ، نغبنتي، نغبنتي مي په جيب کي واچاوه، نه پوهيدم څنگه به دا ليک پلوشې ته وليږم، هغه اوس دلته نسته او تليفون يې هم مسلسل بند وي، آیا پلوشه به هم په عملياتو کي وژل سوي وي، چيرته به وي، څه به کوي، مړه ده که ژوندي؟

دا او دې ته ورته نوري ډېري خبري مي په ذهن اخته وې، چي د پلوشې زنگ راغی، ژرمي ځواب ورکړ، ناپامه مي تر خولې ورووتل:

— سلامونه زما گرانې چيرته يې، ولي دي داسي پرېښودم؟
بیرته غلی سوم لکه پخپلو الفاظو چي پښېمان وم، ما داسي کله غوښتل ممکن دا به د زړه او روح ناره وه، تليفون مي له لاسه ولويد، وارخطا غوندي ودریدم، په تکرار سره يې څووم زنگ راغی، د ځوابولو جرئت مي نه درلود، حوصله مي له لاسه ورکړې وه، په هم دې وخت کي د پلوشې پیغام راغی، زما زړگيه هيله ده ما وبڅبننه، زه پوهيدم چي تاته به ډېره ياديږم، دلته مخابراتي شبکې کار نه کوي نن چي رخصت وم له خپلو ملگرو زه د بلوچستان شاه نوراني مزار ته په چکر روانه يم د دلاري په اوږدو کي درته زنگ وهم، بيا هم درته وایم هيله ده ما وبڅبننه، د پیغام تر لوستلو وروسته مي بيا هڅه وکړه چي زنگ ورته ووهم، نمبر يې بند سوی وو.

★★★

د تلویزون پردې ته ناست وم، په یوه او دوه یې نه پوهیدم، ما بنام ناوخته می خان ته یو چای راوغوښت، چای یې لانه وو راوړی چې د تلویزون په پرده بیرنې خبر سو، د تلویزون ویاندي په ډېره بیرنې لهجه خبري کولې او په تکرار سره یې هم دا یوه خبره کړه، چې د بلوچستان په خضدار سیمه کې چاودنه شوې ده،

مسلسل یې له خپلو خبریلانو سره اړیکه نیوله زه هم پټه خوله ورته ناست وم، دا وخت د دوکان خاوند هم راغی، د پېښې د لاسه تفصیل لپاره یې چینل بدل کړ، د تلویزون په پرده په غټو ټکو لیکل سوي وو (د بلوچستان په خضدار سیمه کې د «شاه نوراني» په نامه زیارت کې چاودنه شوې چې په نتیجه کې یې شاوخوا پنځوس تنه وژل شوي او شاوخوا سل تنه پکې ټپیان شوي دي) ځمکه راباندي وگرځیده، په هیڅ نه پوهیدم، د پلوشې نمبر پرلپسې بند وو، پیغامونه می ورته ولیکل هیڅ ځواب یې نه راته.

رسنیو هم دا یو خبر تازه کاوه او مالومات یې خپرول، یو تن خبریال په خپلو خبرو کې وویل:

نن د شنبې په ما بنام په دې مزار کې له پنځو تر شپږ سوه زیارت کوونکي موجود وو چې نابیره ورباندي چاودنه وشوه او په نتیجه کې یې شاوخوا یو نیم سل کسانو ته مرګ ژوبله واوښته.

د چاودنې یوه عیني شاهد وایي:

"چاودنه وشوه، مور له خپلو بچيانو سره د پيښي له ځايه په منډه را ووتلو، په مزار کي عرس روان وو، د ښځو رقص يا «دهمال» شروع وو، چاودنه وشوه."

د عيني شاهدينو په وينا په مزار کي چي خلک راټول وو، ځکه هم زياتو خلکو ته پکي مرگ ژوبله واوښته.

يو بل عيني شاهد وايي:

"مور ولاړ وو خلک د وجد په حالت کي وو، نابيره چاودنه وشوه، د هيڅ چا پر حالت دچا حال نه وو، خلکو منډي وهلې، هلته اتيا نيوي کسان په وينو کي لت پت پر ځمکه پراته وو.

شپه په داسي حال کي چي ځمکي د خوب لپاره ځای نه راکاوه راباندي تېره سوه، د لمانځه تر ادا کولو وروسته مي موبایل راواخيست ما غوښتل چي د پلوشې حال واخلم د روقيې په پيغام مي سترگي ولگيدلې:

هڅه مي وکړه درسره خبري وکړم ته لکه چي ويده سوی وې کېدای سي خبر سوی به هم يې چي د صوفيانو په مزار کي چاودنه سوې ده، زه هم دا اوس کوي ته روانيږم په پروني پېښه کي پلوشه او د پلوشې په شمول زموږ دوه نوري ډاکتراني هم شهيداني دي.

★★★★★

کله چې د پلوشې له مړینې خبر سوم، سر راباندي وگرځېده، په دواړو لاسو مي کلک ونيو په ځمکه کښېناستم، او له سترگو مي اوښکه را جلا سوه، د دې لپاره چې څوک راباندي پوه نسي له کوره را ووتم او دوکان ته راغلم، د غرمې وخت وو چې استاد د کوم کار لپاره دباندي ووت او زه يوازي پاتي سوم، زړه تنګي راباندي بار سوه، لکه ليونۍ سر مي د ميز په شيشه وواهه، له خپل ځايه راولاړ سوم او د ځان وژني اراده مي وکړه. د استاد تر راتګ وړاندې د بريننا تارونو په لوشولو لگيا سوم، په ډېره تلوار او وارخطايي سره مي د چاقو په مرسته د بريننا تارونه لوخ کړل، له ژوند څخه ستړي او ماتې مي منلې وه، ما نه غوښتل نوريوه شيبه هم ژوندي پاتي سم، تارونه مي په موټ کې ونيول، کوم اثريې نه وکړ، يو ځل بيا مي لاس وروړ هم داسي وشول او هيڅ اثريې نه راباندي وکړ، وروسته پوه سوم چې بريننا نه راځي او تر راتلو پوري يې نيم ساعت وخت پاتي دی.

د بريننا د راتګ په طمعه وم چې استاد راغی، پرته له دې چې سلام واچوي يا د نور کله په څېر د کار په اړه خبري وکړي زما سترگو ته ځير سو او وې ويل:

__ په تا څه شوي دي؟ سترګي دي ولي داسي سرې اوښتي لکه ښه ډېر چې دي ژړلي وي.

زه غلی وم هغه خپلي خبري لاپسې اوږدې کړې:

_ په خو، خو واره مي منع کړی يې چې تلویزون او موبایل ته ډېر مه گوره، تا هیڅکله زما خبري و نه منلې، ته وگوره سترگي دي څرنگه لکه د وینو ډکي کاسې سرې، سرې او بستي دي، راځه چې اوس ډاکتر ته ورسو، چې بڼه سې.

ومي ویل:

_ زه بڼه يم او نه غواړم ډاکتر ته ورسم، زما د سترگو درد پخوانی دی او دا له هغه وخته چې په مدرسه کې وم، تر نیمو شپو مي کتابونه لوستل، او بې خوبه به وم.

هغه وویل:

_ ته وگوره په هغه مخامخ هنداره کې ترڅو پوه سې زه ولي درته غصه يم، آیا ستا پام نه دی نن څه وړ بنکار یې، لکه یو بڼه، گنهگار، چې شراب يې څښلي وي، یا هغه قاتل چې ډېر بې گنا انسانان يې وژلي وي. ما نه غوښتل چې استاد هم ډاکتر ته راسره ولاړ شي ورغبرگه مي کړه:

_ وخت د کار دی بڼه به دا وي چې ته په دوکان کې پاته شې زه پخپله هم دا اوس ډاکتر ته ورځم.

روغتون ته ورغلم کله چې خدمتگاري نجلۍ ولیدم را وړاندي سوه او راته وې ویل:

_ آیا ته هم هغه څوک يې چې تردې وړاندي هم راغلی وې او د دې روغتون ډاکتر دي ملگری دی؟

که ته هم هغه څوک يې نو بیا ولي د دې پر ځای چې بڼه سې حالت دي ترپخوا هم خراب سوی.

ما څه نه ویل، دې تر لاس ونيوم او کتنځای ته يې بوتلم، ډاکتر چې زه ولیدم را ولاړ سو تر مټ يې ونيولم، څوکۍ يې راته سمه کړه،

ڪنڀناسٽم. ڊاڪٽر زما سترگي او فشار وڪاته، خپله اله يي په غاڙه ڪي
واچوله او په خبرويي پيل وڪڙ:

_ موڙ د ڄو لسيزو راهيسي د جگڙي او لانجو له امله ڪڙيو چي دغه
ناورينونه نه يوازي جسماني روغتيا بلڪي زمور او تاسو په رواني
روغتيا يي هم اغيزه ڪڙي ده.

خپگان او له حادثي وروسته رواني اختلالات د رواني ستونزو له
معمولو اختلالاتو څخه دي چي پخوا به په زرو سپو او بنڄو ڪي ليدل
ڪېدل، له بده مرغه نوموڙي رواني ستونزي په اوس وخت ڪي ستا
غوندي په نورو ڏڀرو ڄوانانو ڪي هم ليدل شوي دي.

چي باعث يي د دوامداره جگڙي شتون، اقتصادي ستونزي،
تاوتريخوالي، بي سواڊي او نور گڻ شمېر لاملونه دي زه نه غواڙم په هم
دي اڙه بحث اوږد سي بايد ووايي چي ڪوم داسي درد دي چي تا
ڄوروي؟

دا ستا لپاره تڪراري پوښتنه ده، مگر زما لپاره نوڙي ده ڄڪه چي تراوسه
پوري تا ڄواب نه دي راکڙي.

ومي ويل:

_ ڊاڪٽره! زه نه پوهيم ڊ ڪوم يو درد ڄڙيڪه به وي چي ما تر نورو ٽولو
دردونو ڏڀر ڄوروي، زما تر ٽولو لوي ارمان چي له ليسې فارغ سم او بيا
د خپلي خوبني په ڄانگه ڪڀي پوهنتون ولولم هيڄڪله پوره نسو، په اتم
ٽولگي ڪڀي وم چي زده ڪڙي په هيواد ڪڀي د نا امنی. له امله راڄڄه
پاتي سوڙي، او ڪله چي ما وڄوښتل د پلاڙي ڄڙي بڻه ديني عالم سم، عالم
نه سوم، اوس هم چي را ياد يي ڪڙم زما د همزولو له احساساتو سره
ڄرنگه لوبي وشوڙي او په يوه بله بهانه يي د خپل مقصد لپاره قرباني
ڪڙل، په خپل حال شڪر ادا ڪڙم.

او بيا ...

ڊاڪٽر انٿڊي سو وڃي ويل:

_ او بيا ڇهه وشول ولي پڇپله خبره ڪنبي ودريدي؟

ومي ويل:

ما په دومره پٽه خوله مينه وکره چي زما چوپتيا چيغي ووهلې او ٽول خپل، پردي يې راباندي خبر ڪرل، هرڇه مي وکرل د ميني لپاره، انتظار، سجدې، دعاوي، ٿراوي او ڊپر هغه ڇه چي ناممڪن وو ما يې د ممڪن کولو لپاره هڻي وکرې، لاکن دا به زما نصيب وو، او بيا ڪله چي زه دلته راغلم، په کار مي پيل وکر، له ڪاره سره بلد سوم...

پڇپلو خبرو ڪي ودريدم ما نه غوڻستل تردې زياتي خبري وکرڻ

ڊاڪٽرو ويل:

_ انديسني، عاطفي ترينگلتوب، دزور ودونه، د کورني او کوم خاص چا ڇخه جلا والي دا هرڇه يو انسان په رواني ناروغي اخته کوي، زه يې په تا ڪنبي نبي وينم، ته بايد د زره حال بيان ڪرې چي زره دي سپڪ سي او درملنه دي وسي.

ومي ويل:

_ د پلوشي سره د زره ٽرل او هم دارنگه هغه ليڪ چي هيڻڪله به هغي ته نه ورسيري ما اوس هم ڇوروي.

بيا مي هغه ليڪ چي پلوشي ته مي ليڪلي وو، ڊاڪٽر ته ونيو، هغه ٿر، ٿر عينڪي په سترگو ڪرې او د ليڪ په لوستلو بوخت سو، ڪله چي ليڪ يې پای ته ورساوه زما لاس يې پڇپل لاس ڪي ونيو وڃي ويل:

_ مقتصده ! ڪه ته پوه سې اوس هم کولاي شي بيا بيرته يو نوي ژوند پيل ڪرې، ته وگوره لمر په لويو دي، سهار به دالمر له نويو هيلو سره را پورته ڪيري.

آرامتيا ته د رسيدو لپاره بايد په خپل ژور خپګان باندي غلبه وکړې، د ژوند د مسايلو په وړاندي مثبت حالت ولره، په ډېره آرامۍ له خپله ځايه پورته شه.

دا وخت يې زه له کتنځايه خپلي خونې ته راوستم، کړکۍ يې خلاصه او څوکۍ يې راته سمه کړه، زما سترګې په هغه تابلو ونښتې چې د طبيعت منظره پکښې جوړه وه، رواني اوبه، ديوې پېغلي نجلۍ شوخ عکس دی چې د کين لاس نړۍ سپينه گوته يې په سرو شونډو کښي نيولې په مړوند کښي يې زرغونه بنگرې دي، شنې غټې سترګې او تور خنجر باڼه، په څنگ باندي راګوري، ګارګوتۍ څښي يې په مخ راپرتې دي په بني لاس کښي يې کتابچه نيولې، په کتابچه د لمر غروب عکس دی، سپينه غاړه ډک، ډک غامبوري لري، په سوريخن کميس کي ولاړه وه او د نجلۍ شاته يوه ونه بنکاريري چې په بناخونو يې مرغان ناست دي.

هغه وويل:

_ کښېنه! ته بايد قدم ووهې، له خپلو دوستانو سره مشوره وکړې او هر څومره چې کولای شې له ځانه انديښنې لري کړه، له ځان سره خبري اتري وکړه، ترڅو وکولای شې، د ژور خپګان او د راتلونکي ژوند په وړاندي يو کلک او ټينګ شخصيت وروزي.

په څوکۍ باندي کښېناستم، يو سوړ اسويلی مي وکښ او ډاکتر ته مي وويل:

_ زه نه پوهيږم څه وکړم ته ووايه زه څنگه کولای سم يو نوی ژوند پيل کړم ؟

وي ويل:

_ له خپل خداي سره راز و نياز وکړه، او هغه ځواک چې الله (ج) پوري اړوند دی، هغه ته يې پرېږده، چې هغه خپلي چاري کنټرول کړي، هغه

ڪسان چي تل بريد ڪوي او وي ره ڇيروي، د مؤمنانو او آرامه انسانانو په پرتله ڊپر لږ بريا ته رسيږي .
 دا وخت روغتون له ناروغانو ڊڪ سوي وو، او د ڊاڪتر په طمع ه ناست وو، خدمتگاره نجلي دا خووم حل دي چي په ڊاڪتر پسې راغله، زه يې رخصت ڪرم او د سبا لپاره يې بيا وبللم، پرلپسې يوه اونۍ ڊاڪتر ته ورتلم او هغه به راسره په بېلا بېلو موضوعگانو خبري ڪرې، ڪله، ڪله به يې دومره وڙولم چي سترگي به مي له اوبنڪو وچي سوي، درد به يې ڪاوه.

زه اوس ترپخوا ڊپر بنه سوي وم، ڊاڪتر به وييل:
 خپلو سترگو ته استراحت ورڪول او خو دقيقو لپاره د سترگو پٽول، شنو ڄايونو او روانو اوبو ته ڪتل، خو شيبو لپاره ڙوره او آرامه ساه اڃيستل او دي اداشت ڪتابچه کي خپل ڄورونکي خاطرات ليڪل ٿولي هغه لاري چاري دي چي په ڙور خپگان اخته ڪس سره مرسته ڪولاي شي.

★★★★★

په افغانستان کي د ملي يوالي حکومت له گلبدين حکمتيار سره د سولې تړون لاسليک کړ، په هم هغه ماښام مي له خپل مشر ورور سره دا پريکړه وکړه چي موږ او زموږ کورنۍ هم بايد ژر تر ژره خپل هيواد ته ستانه شي.

«دغه هوکړه په (۱۳۹۵ ال د تلي ۸) ولسمشر محمد اشرف غني او گلبدين حکمتيار لاسليک او سمدلاسه يې د عملي کېدو ډاډ ورکړ شو.»
په هم دې شپه تر سهاره پوري کړکۍ ته وينس پروت وم او له سپوږمۍ سره مي د ماضي ترخه کيسه تېروله. سهار چي

آئينې ته ودرېدم خپل گنهگار مخ مي وليد، ورنژدې سوم سترگي مي په سترگو کبني بنخي کړې، د ډوال مي په سوک وواهه په هنداره کي مي ځان مخاطب کړ او ورته ومي ويل:

په رښتيا سره چي ته لوی گنهگاري يې! يوازي دا نه ده چي تا د خپل خدای نا فرماني کړې بلکه تا پخپل ځان ظلم کړی، له ژونده تېښته برياليتوب نه دی.

بيا مي مخ ته يوه لپه اوبه ور واچولې له ځانه سره مي وويل:
له انسان پرته بل هيڅ داسي مخلوق نسته چي له ژونده يې زړه تور سوی او ځان يې وژلی وي.

هو که ته داسي لکه دان او پرون په وړو، وړو خبرو مایوسه کېدې نو په دې پوه سه چي ته لاتراوسه لوی سوی نه يې.

هغه ورځ چې ما په خپل خيال کي خپله جنازه په اوږو اخیستې روان وم،
يو ناڅاپه چيغه مي تر غوږ سوه، له خپل سيوري سره ودریدم، له دوهمي
چيغي سره يې پوه سوم چي اميد راپسې راغی، يوه شيبه د فکر د پوالت ته
و دریدم، له ډېري ژړا کمزوری سوم، لويدم، پورته کېدم، اميد تر لاس
ونيوم راپورته يې کړم په مخ، مخ يې دوه زور وري څپيري راکړې او وې
ويل:

لتا مي دا طمعه نه کېده چي ته دي زما په ناخبري کښي خپله جنازه
خاورو ته وسپاري، زما پر مخ چي تودې اوبسکي رواني وې د دريدلو
هيڅ توان مي نه درلود ورغبرگه کړه:

ما همپشه په تنه يې کښي ستا لاس نيولی او تا همپشه داسي پرېښودم
نن چي راوگرځېدې خپل ځان راباندي وزن کوي، ولي زما فکر دومره
غدار قاضي درته ښکاره سو؟

هغه خپل تندي ته په لاس پس ورکړ:

او و فته هيڅکله پوه نه شوې آيا تا کله له خپل سيوري پوښتلي چي ولي
په تياره کي له تا تنبتي او په رڼا کي درسره وي؟
يوه شيبه غلی سوم او بيا مي له خپل سيوري وپوښتل:
تا ولي يوازي په رڼا کښي زما لمن نيولې وي؟
هغه زما د حرکتونو پېښې وکړې او وې ويل:

دا مي لتا زده کړل، څرنگه چي يو انسان تر خپل مقصد پوري د بل چا لمن
نيسي او هم دارنگه زه تل د حقايقو تر پښو لاندي تړلی يم؛ پوښتنه مي
وکړه:

حقايق څه دي؟

_ حقايق هر هغه څه چي په تور کي سپين او په سپين کي تور راباسي لکه
رڼا.

ورغبرگه مي کړه:

_ د هر شعور او لاشعور شي سره د خپل وجود سيوری وي تا كله په هم
 دې اړه فكر كړی؟
 زما په څېر يې لاس تر زني لاندي كېښود په مغروره لهجه يې وويل:
 _ كېدای سي دوی نه پوهیږي زه ولي د دوی لمن نیسم مگر زه دومره
 پوهیږم هيڅ يو حقيقت له عقل او سترگو پتېدلی نه شي، زه يو سيوری يم
 چي تاسو ته ستاسو د وجود شتون بيانوم تل هڅه وکړئ له تيارې رڼا ته
 ووځئ، تياره حقايق وژني د خپل وجود شتون درک کړئ، ترڅو چي هم
 داد حقيقت شتون ممکن وي ناممکن که ما تياره چيرته زندگی کړي، كله
 چي ما خپل شتون درک کړ، اميد مي تر لاس ونيورا ولاړ سوم، يو ځل بيا
 د خپل منزل پر لوري زړه نا زړه له ځان سره و خوځيدم، لمر په ژوند باندي
 تودخه خرڅوله.

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**